

Xoiteupo Asinaku Kuna Lukue Xayawotai Akereki Kuna

Sini Lukue xayawotai asinaku kuna xosa xekeukiriaia Yesusue Israil apimi xiyeri tinikina Yentail xeteneai apimi rania tiniketai. Yesusue ximuximu saina sarepure xinapa xuiapu ipaki kanikina, “Xoiteupo asinaku kuna xauna teu yei tinikepineure Xoiteupo Supo Youyae saiyeretai,” xetai (4.18 xekoa). Paiya xiri suwauni kutu. Pa nakau xosa Lukue xekepu kunawotaia, xuiapue xokupa xu teri Yesusue xousua wati tianiketaire kunawotai. Yesusue xokupa saina tetai paire nukou xuiapue xiri nimaririwoteneai.

Mariae Yesusu iyaretae yaue xosa paiya, xuiapue nimaririwoteneai (Luku 1.42-48 xeika 2.10 xeika xekeunari), nakau xuwe xetai xosa Yesusue mena xouro xowati, pani xiri nimaririwoteneai xeika xekoa (24.52).

Yesusupo xokupa puropi suirepa Luku nu kiren-
nie kunawotai. Paire kuna paiya kireu nakau
xosa purati xana xuwe. Yesusue mua ouro
putawati xokupa kapia nu xosa yarexetairepa
Luku kiren-
nie kunawotai. Kire apu imero kawax-
etai, Samariapu apue tianuwotai xeika nonoe
omo wetina sokasoka texetai xeikaure Yesusue
xonu kuna kunawotai rania Lukue xayawotai.
Yesusupo kireu xonu kuna rania Lukueni xaya-
wotai. Apu Sakiusi nu xe titi, nu xosa kapia akipa
xetaire rania Lukue xayawotai.

Lukue kireu kapiaure xekepu kunawotaia, kunikuni wopi kapiaure sokisoki kunauna, Xoiteupo Supo Youyaure sokisoki kunauna, Xoiteue xuiapu xunu weterinikepi kapiaure kunawoto wotai. Xuimie kaketeneai kapiaure rania Lukue xekepu kunawotai.

Lukupu kuna mua nakau xosa xuwe xetaxe. Xuwe. Sini nakau wenumu tinuku Tianitiani-wopi nikau Saina nakau xikiriaia, Lukueni xayawotai, pa nakauwa, Yesusue mena xouro xouratia, tianitianiwopie saina teteneaire kunawotai.

Lukue mua kuna asi Tiopilusu xayaruwotai

¹ Karainaku apu Tiopilusu, ekime xokupa apue xupuniki eruruneri Xoiteue sini xopu asinaku kapia kakeyaire mua kuna xayawoniai.

² Ximuximu kapia xotapa yara xati apu ekinikie xekoniai nikau kuna taineri, xayawoteneai. Pa apu teu nini Xoiteupo kunapu saina apu purirounerie, mua kuna asi siketeneai.

³ Pa xati ye rania, mua kuna asi xayau xesarinepure xine. Ye xuwau yause saina tine xokupa kapia xotapaure ati kotoniki sipauweine, pa kapia yaraxeyaireni kutu xayaune.

⁴ Ne nina xinau ati sipawowai, mua kuna ninie uworineniai paiya, xiri suwauni kutu.

**Elisapetie Yoni ene
iserinikirouna apu iyarati,
Mariae Yesusu iyareyaipo kuna
asi**

Luk 1.5—2.52

Xenikorokoroe Sekaraia ipaki kauna Yoni putawopina wotai

⁵ Erotie Yutiapu kokemu purotai yause xosa, kire xuria titie purotai, nupo wenumu Sekaraia. Nu Apiyapu apu kinipo xuria titi. Nupo xui wenumu Elisapeti, nu Aronipo apu nou.

⁶ Nini Xoiteu ekero ati purineri, nupo xokupa tu xeika, kuna xeika ati taiounexeri. Kakineri Xoiteu ekero asinaku kapia tainexeri poripori xuweu purirouneri.

⁷ Nini nono xuwe. Pa amure, Elisapeti xoso xati ai sakauwexeteneai.

⁸ Kire yause Sekaraiapu emeumanae xuria titi saina teri, nue rania Xoiteu ekero xuria tepi saina tetai.

⁹ Yu xuria titierau akeri Xoiteupo ata minika mana xepi kararati xepitutu asinaku uritukuwe Xoiteu xou iwopinaure, xuria titi nikou kapia taineri satu nerawoteneai. Pa kapiarei Sekaraia tumuworeri, nue Xoiteu xou iwopure ata minikani kutu manetai.

¹⁰ Pa yause xosa, xokupa xuiapue kisau kununeneri, kunikuni puroteneai.

¹¹ Kakeria, kire Xoiteupo xenikorokoroe, lemeni Sekaraia maiyeuna Xoiteu xouineri xepi karareri xepi tu xirouna sakapu xupo meru kisaro tumu purotai.

¹² Kakatia Sekaraiae xenikorokoro xekerina ureri xouxouwari ximiketai.

¹³ Kakatia xenikorokoroe ipaki kauna, “Sekaraia, ne kaki xanau ximikeu, Xoiteue neu kunikuni iyesetai. Neu ineni Elisapetie sawai nono iyarepina. Wenunauwa Yoni wowai,” wotai.

14 “Pa nono iyarepina yause xosa, xonikemu asinaku purati nimaririwowai. Kakauwa xokupa xui apue nimaririwopineri.

15 Pa amure, nu Xoiteu ekero kokai wenumu tuku xepina. Nu xisa xeika sokisoki ene xeika nepuwati xana xuwe. Nu ana kamoro purati-poroni, Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae nu xosa xopoke xepina.

16 Nue kakatia Israilipo xokupa xuiapue pirix-ineri, nikou Xoiteu Kokaipa xosa xowopineri.

17 Nue Ilaisapu kapia xeika sokisoki xeika tinapa Kokaipa xosa akeri xowopina. Kakinapa nonomi eminikimanapu xoniki tumainikepina. Pani kuna seki ereteneai apu nikau nanunanu kutunikatia, asinaku apu nikau nanunanu sie tepineri. Yonie xuiapu ireinikatia, nini ati purineri Kokaipa yakuwopineri,” wotai.

18 Kakati Sekaraiae xenikorokoro ipaki kauna, “Amakinei neu kuna suwau xinei sipawopinena? Ye sakau xiti, yeu xui rania sakaurotai,” wotai.

19 Kakatia xenikorokoroe xiyeri kuna kauna, “Ye Kepreli, ye Xoiteu ekero puriroune, Xoiteu nukoini xesayati asinaku kuna kanepure koutiai.

20 Paina iyese. Ne yeu kuna xonisuwopu xuweutiaiya, ximine ne kunawopu xuweu supuni motoki purauweye, Xoiteupo kapia yara xepina. Xoiteue iyaretai yause putawati paieye yeu kuna suwau xewai,” wotai.

21 Xuiapue Sekaraia yakuworua xuwe xati xouxou wari kunauneri, “Amakatirau Xoiteupo ata minika xuwau yause purina?” xeteneai.

22 Xurise kisau toiti mana supoe kuna kanikepina itou xuwe xati ai supo motoki puri

xupoe irauna kuna kanikati sipari kunauneri, Xoiteupo ata minika kire xonuxonu kapia xekerina kakina xeteneai.

²³ Xurise, Sekaraiapu saina yause xuwe xati, nukou wese xowotai.

²⁴ Utu puratia, nupo xui Elisapetie mupo xu tuku saitina atoro poita autapa teu xosa ximiaki puri kunauna,

²⁵ “Kokaipae yeure xousuawati, xuiapu ekinikiro yeu maya xuwe xepineure mua kapia ye xosa akiparina,” xetai.

Yesusu putawopinaure, xenikorokoroe Maria kawotai

²⁶ Elisapetie mupo xu tukuweina poita tai mana poita autapa kireni xosa puratia, Xoiteue xenikorokoro nupo wenumu Kepreli xesawati Kalilipo wese Nasareti xowotai.

²⁷ Xoiteue xesawati kire xui makuna wenumu Maria, nu apu xeika texepu xuweu xui xosa kuna tixowotai. Maria nu kokemu Tepitipo apu noupou apu teruwopure unareteneai. Apu wenumu Yosepu.

²⁸ Kepreli Maria xosa xouna tapae kusou kauna, “Xui, asinaku yause. Kokaipae ne xeika purina, asinaku purowaire mupuni xusi ouna siwanetai,” wotai.

²⁹ Mariae pa kuna iyeserina, ureri nanunanu tiei kunauna, “Mua amu kunana?” xetai.

³⁰ Kakati xenikorokoroe kauna, “Maria ne kaki xanau ximikeu. Xoiteue neure xoukemu xumuna.

³¹ Iyese. Ne mupuni xu tuku xinau kire sawai nono iyarinauwa, wenunau Yesusu xewai.

³² Nu Kokai Apu puropina. Wenuneria, nu Xouropu Xoiteupo Nononi Kutu, wopineri. Paxati, Xoiteue asa yasiyasi Tepiti sie kokemu tumuworepina.

³³ Nu Yekopupo apu noupo kokemu sipesi puropina. Nupo kokemu saina, xuwe xepu wati xana xuwe,” wotai.

³⁴ Kakina kawati, Mariae xenikorokoro koutouna, “Ye mupi xouni kutu, kire apu tine nu xeika xini xana, amakina mua kapia yara xepinana?” wotai.

³⁵ Kakati xenikorokoroe kauna, “Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae kouyenatia, Xouropu Xoiteupo sokisokini kutue xesuwaki taunepina. Sewai pa nono iyarau Xoiteupo nono xeseuni kutu puratia, wenuneri Xoiteupo Nono,” xepineri.

³⁶ “Iyese. Xepeni Elisapeti nu sakaurotai sorena mupo xu tuku purina, sewai nono iyarepina. Ekime kunauneri nu nono iyarepuwati xana xuwe xirouneri sorena, mupo xu tukuweina poita autapa kireni teu emeseriwotai.

³⁷ Xoiteue kire sapi atewopu watixe,” xetai.

³⁸ Kakati Mariae kauna, “Iyese. Ye Xoiteupo saina xui. Nueni ne kunautia sie ye xosa pa kapia kakepina,” wotai. Kakati xenikorokoroe weu xowotai.

Mariae xouna Elisapeti xekotai

³⁹ Pa yause xosa Mariae sarouna sapauni Yuta Tistirikipo kire erewese totouyau purotai xosa xowotai.

⁴⁰ Utuna Sekaraiapu atoro mana tapae Elisapeti kusouna asinaku yause wotai.

⁴¹ Mariae Elisapeti kusouna asinaku yause wati Elisapetie iyesatia, ukaupou nonoe sarotai. Kakati, Xoiteupo sokisoki Supo Youyae kou Elisapeti xesuwaki tauwati,

⁴² ere kunairae Maria kauna, “Xoiteue mupuni xusi ouna siwanati xokupa xui nei emeserinikine. Pa nono kamuniro purotai rania, Xoiteue mupo xusi ouna siwawotai.

⁴³ Ye yu xati yeu Kokaipapu ana ye xosa kotaina?

⁴⁴ Iyese. Ye neu asinaku kuna xakeritia, kamiro purotai nonoe nimaririeina sarotai.

⁴⁵ Ne Xoiteue kanetai sieni, kakepina xine xonisutiai. Pa xati Xoiteue neu xosa asinaku kapia kakatia ne xiri nimaririwowai,” wotai.

Mariapu Siri

⁴⁶ Mariae ipaki kunauna, “Kokaipapu wenumu yeu xoikemue xourorine.

⁴⁷ Yeu xenimi Xoiteure nimaririxina, nue ye soyetai. Pa kakati ye asinakuni kutu puriroune.

⁴⁸ Ye nupo saina xui, ye wenimi xuweu sorena, nue xekeyerina xoukemu sina. Mua kaketaia sewai rania, xokupa xui apue Xoiteu Kokaipae nimariri sietaire kunawopineri.

⁴⁹ Xoiteu nu kokaipa sokisoki tuku, nue ye tianiyepure xetau kapiiani kutu tetai, nupo wenumu xeseuni kutu purina.

⁵⁰ Xui apu nuko irue puroteneai xoukemu tinikirouna. Mua puroteneai xuiapu xeika xurisepu xeika rania, pani sipesi sipesi kakiniki puropina.

⁵¹ Nukou xupoe, sokisoki saina teyai. Apue totoniki ouneri weniniki xourorirouneri xesanikiati, xetaxetau sarauweniai.

⁵² Pani sokisoki kokemu xesanikieina, weniniki xuweu apimi xouroretai.

⁵³ Apu irianiketaia xokupa sapi asinaku tinikati ukaniketai. Kakerina apu xokupa sapi tukua, xesanikati aini xowoteneai.

⁵⁴ Nupo saina apu Israil tianu purina, xokupa yause nupo xuiapu xoukemu tinikirouna.

⁵⁵ Kakina Apraxamu xeika asisikimana xeika kanikina, 'Ye sipesi tinipo xuiapu xurise puputawopineri rania, xoikemu tinikepine xina kanikeyai xati, nanu purina kakina,' " xetai.

⁵⁶ Mariae Elisapeti xeika xeimore poita sie puri-anuwotaie, xurise nukou wese xiyeri xowotai.

Elisapetie Yoni iyaretai

⁵⁷ Elisapetie nono iyarepina yause xati, sawai nono iyaretai.

⁵⁸ Kakati wese emeumana xeika apunou xeikae, Xoiteue xoukemu tuwotaire kuna iyaserineri Elisapeti xeika nimariri woteneai.

⁵⁹ Asau autapa xeimore xosa nono mari takeruner, omo Sekaraia wenu turewopure kote-neai.

⁶⁰ Kakeria nonopu anae kunauna, "Pa xuwe! Wenunuku Yoni wopu," niketai.

⁶¹ Kakati kauneri, "Tini apunouwa, kire muanumu wenitiki xuwe," woteneai.

⁶² Kakerineri amu wenumu nono tuwopinana xineri, xupunikie irauneri Sekaraia kotowoteneai.

⁶³ Kotoworia xupoe irau kanikati, na masa tu-wori nono wenuna, “Yoni xina xayaretai.” Kakati xokupa xuiapue xouxouworoteneai.

⁶⁴ Pa yause xosa Sekaraiae sapauni supo pereu kunarina, Xoiteupo wenumu xouroretai.

⁶⁵ Pa kakati xokupa wese emeumanae pa xonuxonu kapia yara xetai xekerineri ximikete-neai. Pa xokupa kapiapu kuna oi paiye, Yutia Tistirikipo wese totouyau puroteneai xosa kuna ou papaiwotai.

⁶⁶ Xokupa xuiapue kuna oi iyeserineri xoux-ouwari kotoxineri, “Sewai mua nono amukau apu saiypinana?” xeteneai. Xoiteupo sokisokie nu xeika purati sipawoteneai.

Sekaraiae kunatureture kuna uteiwotai

⁶⁷ Xoiteupo Supo Youyae, pa nonopu omo Sekaraia xosa koiroati, kunatureture irae ipaki kunauna,

⁶⁸ “Sini Xoiteupo wenumu xourorepu, Israili nikau Kokaipa. Sini nukou xuiapu kou tianisik-ina xiyeri tisikina.

⁶⁹ Nupo saina apu Tepitipo apu kini xosa, Kokaipae sini xiyeri tisikepina sokisoki apu iyare-tai.

⁷⁰ Ekiekimeni nupo xeseu saina apimi kuna-tureture supunikirei, kunawoyai sie.

⁷¹ Kunauna apu xiwaixiwai tikineri xotikikemu xoxixoxi xeteneai nikau xupunikiropu, xiyeri titikepine xeyai.

⁷² Nue sikou asisikimanaure xousuawati xouwenikina tianikexai. Ekime nu pa kakina nukoini nukou xouwenisuna nini xeika sokisoki xeseu kuna wareyaireni nanunanuna.

⁷³ Xupo xouro wari Apraxamu kawoyai. Ekime kunawoyai sie, mua rania sini xosa kakepina.

⁷⁴ Xiwai nikau xupunikiropu sosikepure xinana sosikatia, nukou saina tinuku ximikepu xuweu asinaku puropu.

⁷⁵ Pa xati xokupa yause ekisiki oma purinuku, nukou ekero asinaku kapiarei texepu. Kakinukua nukou asinaku asinaku kapia taiwopu xina nanu woyai sieni puropu.

⁷⁶ Nakieni, nono, sewai wenineria Xouropu Xoiteupo Kunaturetureni Kutu panepineri. Kokaipapu ime sayeruwowaire akerewai.

⁷⁷⁻⁷⁸ Xoiteue ninipo xunu xesauna xiyeri sonikepure xinana, nei nupo xuiapu uworinikauwa, Xoiteue xoukemu tiniketaire sipawopineri. Kakeria mena xouropu xumi xesawati kouyesikatia,

⁷⁹ apu ukumu xosa purineri xumopure xete-neai memeremu tinikepina. Kakina nue tusiki taiwatia, xosikikemu yoroni puropu imerei texepu," xetai.

⁸⁰ Xurise pa nono asaipa utuna Xoiteupo sokisoki xeika xoutuwatia, Xoiteue nupo xenumu sokisokierati apu xuweu wese xouna purotaie, xurise Israili ekinikiro yaraxetai.

2

Mariae Yesusu Iyaretai (Mt 1.18-25)

¹ Pa yause xosa Sisa Akustusue xokupa xuiapu nikau weniniki xayawopinerire tu xotapa iyaretai.

² Mua saina paiya ximuximu Kwiriniusue Siri-apu akereki tumu puratia kapmanie weniniki xayawopi saina tetai.

³ Pa xati kapmanie weniniki xayawopinaure xokupa xui apue nikou weseni kutu xowoteneai.

⁴ Yosepu nu Kokemu Tepitipo apu nou. Pa xati Kalili Tistrikipo wese Nasareti wetina Tepitipo wese xouna Yutia Petiliemu xeteneairo manetai.

⁵ Kapmanie weniniki tepinaure, teruwopure xeteneai xui Mariano xowoxeteneai. Pa yause xosa Maria mupo xu tukuwetai.

⁶ Nini Petiliemu utu puroxeria, Maria nu nono iyarepina yause tomuroirotai.

⁷ Toro kou xinirouneri ata koirotai xati, nupo asawapu nono iyarina marie xotori noto nikau maruaro xineretai.

*Xenikorokoroe sipsipu yayakunikirouneri
apimi xosa kuna tikoteneai*

⁸ Petiliemu kisauira sanawa xosa, kireu apu sipsipu yayakue purineri ninipo sipsipu ukumu yakuniketeneai.

⁹ Kakeria Xoiteupo xenikorokoroe maiyenike-tai. Kakati Kokaipae nukou kokai naku oi xati una tutututuwati, ekiniki piririkati xiri ximikete-neai.

¹⁰ Kakeria xenikorokoroe ipaki kanikina, “Tini kaki xanari ximikaku. Iyesa! Ye xokupa xuiapu nimaririwopinerire, asinaku kuna tikoune.

¹¹ Ximine Tepitipo wese xosa, kire xuie nono iyaretai. Pa nonoe tini xokupa xiyeri sotikepina. Nu Kokaipa, nue xuiapu xiyeri tinikepinaure Xoiteue tumuworetai.

12 Tini nu xekeunaria sipawakuai. Kire nono marie xotoreteneai, noto nikau xoye maruaro xinipurinana xekowakuai,” niketai.

13 Pa xenikorokoroe kunauwatia, sapauni mena xouropu xokupa xomatua xenikorokoroe kou turuwei, Xoiteupo wenumu xourori ipaki kunauneri,

14 “Xouro purirouna, Xoiteupo wenumu xourora. Oupou xuiapu xoniki yoroara puropineri. Xoiteue xoniki ina,” xeteneai.

Sipsipu yayakue Yesusu xou xekoteneai

15 Xenikorokoroe weniki xiyeri mena xouro xouweria, sipsipu yayakue ipaki kunauneri, “Eseko, sini Kokaipae kasiketai sie, Petiliemu xounuku pa kapia yaraxetai xekopu,” xeteneai.

16 Kakeri sapauni xouneri Mariano Yosepuno puroxeri xekeniketeneai. Nonopa, noto nikau xoye maruaro xinipurotai.

17 Utu xekerineri, xenikorokoroe pa nonoure kaniketeneai sieni xokupa xuiapu kuna uteineri kaniketeneai.

18 Kakeri pa xuiapue, sipsipu yayaku nikau supunikiropu kuna iyeserineri xouxouworoteneai.

19 Mariae pa kuna xokupa xouro iyarina, nanu-eni purotai.

20 Sipsipu yayakue xiyeri xouneri xokupa kapia iyesete, xekotowoteneaire, Xoiteu wenumu xouoreteneai. Xenikorokoroe kaniketai sieni xokupa kapia akipa xetai.

Yesusu wenuwoteneai

²¹ Mariae nono iyarati autapa xeimore asau xowatia mari takerupuri wenuneri Yesusu woteneai. Ana kamoro puropu xuweuni xenikorokoro roe mua wenumu iyaretai.

Simionino Ananoe Xoiteupo atoro Yesusu xekoxeteneai

²² Yosepuno Marianoe Xoiteupo ekero ekiniki pitixineri asinaku xepineri yause putawati, Mosesipo tu xotapa tainexeri ninipo nono souti Xoiteu tuwoxepure, Yerusalemu xowoxeteneai.

²³ Xoiteupo tue kunauna, “Akereki sawai nono anae iyarati paiya, Xoiteu nuko tuwakuai,” xeyai. Kakeyai xati pa tu taineri, pa nono xiri xeseuni kutu Xoiteu tuwopure xowoxeteneai.

²⁴ Kokaipapu tue pani ipaki kunauna, “Ni manapa akereki axiri re turopu motou axiri paiye, Xoiteu xouinari xuria takuai,” xeyai. Yosepuno Marianoe pani pa tu taineri ni manapa rania xuru xowoxeteneai.

²⁵ Pa yause xosa kire apu Yerusalemu purotai, nupo wenumu Simioni. Nu Xoiteu ekero asinaku kapia taina Xoiteure muris tirouna. Xoiteue unaretai apu, Israilipo xuiapu xonikikemu yororepure kopinaure yakuwotai. Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae Simioni xosa purotai.

²⁶ Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae ekime ipaki kauna, “Ne sapauni xumowaixe. Xuwe. Kokaipae nupo xuiapu tinikepure xesawati kopina apu xekerinauweye,” woyai.

²⁷ Kakeyai xati pani Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae Simioni sarina, xesawati Xoiteupo ata kama supuro manetai. Tue kunawoyai sie

Yesusupo omono ananoë taineri, pa kapia tepure Yesusu norumu sou maneteneai.

²⁸ Kakexeri Simionie Yesusu norumu tina xonikeri Xoiteupo wenumu xourori kunauna,

²⁹ “Kokaipa, ye neu saina apu. Ekime nakieni kunauiyai sie, ne ye weitaui xoi merurei xounei puropine.

³⁰ Ye ikou ekikemuëni sini xiyeri sosikepure xesawau kotai apu itou xekeune.

³¹ Ne xokupa xuiapu ekinikiro pa saina ireitiai, paxati xokupa sanawa sanawapu xuiapue rania, xekopineri.

³² Nu kire naku, xetaui xuiapu teu memeremu tinikepina, kakina paiya nakipo xuiapu Israil nikau weniniki xourepepina,” xetai.

³³ Simionie pa kuna kunawati Yesusupo omono ananoë iyeseerinekeri, xouxouworoxeteneai.

³⁴ Simionie pani mupuniki xusi ouna, Maria nono ana kauna, “Iyese. Xoiteue mua nono xesawati kotaie kakatia, xokupa Israilipo xuiapu nikau puropi paiya, kireu xouro xeria, kireu ouro xepineri. Nu xetaui puropi purati paiya niniauneru mukise kuna kawopineri.

³⁵ Pa kakatia xokupa xuiapu nikau ximiaropu nanunanu paiya yaraxepina. Kakeria ne rania kire xoma xirouneri xeime siei xonikemu tupu waiyewopina,” wotai.

³⁶ Kire kunatureture xui, wenumu Anae purotai. Nu Panuelipo moke, Aseripo apu nou. Nu xiri sakauni kutu. Ekime apu tina 7-teu xitosani xamu xeika puroyai.

³⁷ Xurise xamu xumati aini purotai. Muaiya nu 84-teu xitosani tuku. Nu Xoiteupo ata we-

tirouwati xana xuwe. Nu xokupa yause xoye nepi wetina, kunikuni xosa puri, Xoiteupo saina asau ukumu tirouna.

³⁸ Pa yauseni nue rania nono nutiemu mana Xoiteu eiyase wotai. Kakerina Xoiteue Yerusalemupo xuiapu xiyeri tinikepinaure xokupa xuiapue yakuwoteneai xati, pa nonoure kuna uteiwotai.

Yosepue Nasareti xiyeri xowotai

³⁹ Nini xokupa kapia Xoiteupo tue kunawoki sieni kakieineri, xiyeri nikou wese Kalili wese Nasareti xowoteneai.

⁴⁰ Yesusu nono asaxinani xokupa sokisoki tina asinaku nanunanu tuku sayatia, Xoiteu nukou xoukemu nu xeika purotai.

Yesusue nono liolio yause Xoiteupo atoro xowotai

⁴¹ Xokupa xitosani xosa, Yesusupo omo anae Xoiteue Israil Weinikitati Ati Purniaia Yause Nanuneri xekopure Yerusalemu xourouneri.

⁴² Yesusu asaxina 12-teu xitosani tukuwatia, nikou pa kokaipa yauseure nanuneri Yerusalemu souti xowoteneai.

⁴³ Pa kokaipa yause xuwe xatia, xokupa xuiapue nikou wese yau xouxanau woteneai. Kakeria Yesusu liolio nu Yerusalemuni purotai. Nu poroni purotaia omoye anaye nini sipawopu xuwe.

⁴⁴ Ninie nanuwoxeteneai kireu xui apu xeika xouna xeteneai. Kakerinexeri nini rania asau xuwau xuwexi xowoxeteneai. Utorineri, emenikimana kotokotonikineri xirekuwoteneai.

⁴⁵ Xireketeneai xireketeneai, xekopu xuwe xati Yerusalemu xiyeri xirekepue xowoxeteneai.

⁴⁶ Omoye anayei xeimore asau xirekupa teix-
anerieye, xurise Xoiteupo ata tumau purati
xekoxeteneai. Tu xotapa sipa apimi xopu misi
purina ninipo kuna iyesete, kotoniketeu purotai.

⁴⁷ Apimie nupo kuna iyeserineri, nupo sipa
xeika kuna xapa kaniketai xeikaure urewoteneai.

⁴⁸ Omoye anayei xekeri urewoxeteneai. Kakeri
anae kauna, “Nono ne ama sini mua kapia kak-
isikinena? Sini eminino xosikikemu xoxixoxi xati
xirekinikiriai,” woteneai.

⁴⁹ Kakexeria Yesusue ipaki kanikina, “Tini ama
ye xirekinuana? Ye Xauwapu atoro puropine tini
sipa xuwere?” niketai.

⁵⁰ Yesusue kakati omoye anayei pa kuna
xononomu sipawopu xuweuwoxeteneai.

⁵¹ Yesusue nupo omoye anaye xeika xiyeri xou
Nasareti putawoteneai. Xokupa yause ninipo
kuna tairouna. Anaepa Yesusupo xokupa kuna
xoukemuro iyarina nanu purirouna.

⁵² Yesusu asaxina nupo sipa asinakuni kutu
xetai. Kakati Xoiteue nu xiri xouwe wati apimie
rania nu xonikiewoteneai.

Yesusu saina tepinaure ime ireipuri kapia akipa xetai asi

3

Luk 3.1—4.13

*Yoni nu ene iserinikirounae kuna uteiwotai
(Mt 3.1-12 xeika Mak 1.2-8 xeika Yon 1.19-28)*

¹ Sisa Taiperiusi nu 15-teu xitosani purati, Pon-
tiasi Pailatie Yutia Tistrikipo kapmani sainapu
akereki tumu purotai. Pa yause xosa, Erotie Kalili

Tistrik yakuwotai. Kakati nupo xameyau Pilipue Ituria Tistrik xeika Trakonaitis xeika yakuwotai. Kakeri Lisantiasie Apilini Tistrik yakuwotai.

² Anasino Kaiapasinoe ere xuriatiti saina tapai puroxeteneai. Pa yause Yoni, Sekaraiapu nono, nu apu xuweu wese purati Xoiteue nukou kuna kawotai.

³ Kakati Yonie Yotani ene mayau purotai wese wese texina, xuiapue xoniki pirixineri ene isepinerire kuna utei kanikina, "Tini xotiki pirixinari Xoiteupo wenumurei ene isa, kakaria, tinipo xunu Xoiteue xesauweritikepina," niketai.

⁴ Kunatureture Aisaiapu kuna, nakau xosa purotai sie mua kapia akipa xina. "Apu xuweu wesei, kire apu supoe ipaki yaxina, 'Kokaipa apupo ime atinari kutuni ireinari saya.

⁵ Xokupa wese ku xokopexinari, totou porowari ku sayepina. Xokupa ime xoxixoxi xina xupiou sasaiwotai atiwari kutuni puropina.

⁶ Xoiteue tisikepure tetai saina ouropu xuiapu xokupae xekopineri,' " xetai.

⁷ Xokupa xui apue Yoni xosa ene isepure kori, ipaki kanikina, "Tini matu xoxipo nonomi, Xoiteue tinire kisamairaunana xaro titikepuwatixe. Tini yue katikati mua yause xoxi maiyetikepure xetai emeseriwopure xinukuna?

⁸ Tini sukauni kutu xotiki pirixikiriai xatia, tinipo asinaku kapia paiye sukau xotiki pirixeki sie xepina. Kaki xanari takieni kunau-nari, 'Apraxamu nu sinipo asisiki xaku.' Ye katikine, Xoiteue mua xe teu pirixati, Apraxamupo asamana xepineri itou.

⁹ Mani na xotaparo purinana, xokupa na

atineri meru erepu xuweurouneri paiya, tataineri xepiro purerewopineri," niketai.

¹⁰ Xokupa xuiapue Yonipo kuna iyeseri kotouneri, "Sini amu amakepinukuna?" woteneai.

¹¹ Kakeri ipaki kanikina, "Apu nu muporopu nekei aimore tukua, apu nekei xuweu kire tuwopina. Apu xoye tukue rania pani pa kapiani kakepina," niketai.

¹² Kireu apimi nini kapmanipo xe titie rania ene isepure koteneai. Ninie kotouneri, "Xesepe-siki, sini amu amakepinukuna?" woteneai.

¹³ Kakeri ipaki kanikina, "Tini kapmanie katiketaitai sieni xe takuai. Kaki xanari xekepu kireu aini taku," niketai.

¹⁴ Kireu xomatuae rania kotouneri, "Sini amu amakepinukuna?" woteneai. Kakeri Yonie ipaki kanikina, "Tini kaki xanari kireu apu xoxixoxiniki kuna xosa iyainikeri, ninipo xe pe taku. Tini nanunari sini isaya sikineri sikirouneri xe paiya itouxa," niketai.

¹⁵ Xui apue pa kapia xekeri xonikikemu saroati xokupa nanunanu tineri, "Mua apu Yonia Xoitue nupo xuiapu xiyeri tinikepure unareyai apu rau?" xeteneai.

¹⁶ Kakeri Yonie ipaki kanikina, "Ye paiya ai ene iseritikiroune. Xurise kire apu kopina paiya nupo sokisoki yeu sokisoki emeseruna. Ye asinaku apu xati nupo erieripo muri xurexepixe. Nue Xoiteupo Sokisoki Supo Youya xeika xepi xeikae ene iseritikepina.

¹⁷ Nu apue nupo wit waxi xosa xokupa inaina xesawopure kasira masa xupoe tikouyewopina. Kakinapa wit waxi teukirouneri atoro

kununuwopina. Inaina paiya sokisoki xepi sipes u puriouna xosa esiepina,” niketai.

¹⁸ Yonie Xoiteupo kuna xetaxetau imeirae xuiapu xoniki pirixepinerire, kuna uteiwotai.

Erotie Yoni kakauya atoro iyaretai

¹⁹ Yonie ninipo akereki kapmani Erot auwotai. Pa amure, xameyaupo xui Erotias terina, xokupa xoxixoxi kapia teyai xeikaure auwotai.

²⁰ Kakati Erotie pani xiyeri kire kapia xoxini kutu tina, Yoni kakauya atoro iyaretai.

*Yonie Yesusu ene iseruwotai
(Mt 3.13-17 xeika Mak 1.9-11)*

²¹ Pa yause xokupa xui apue ene isieria, Yesusu rania ene isetai. Ene isieina kunikuni puratia, mena taiyati,

²² Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae kire ni man-apa siei kouyewati xekoteneai. Kakati mena xourei kire apu supoe ipaki uru yaxina, “Ne yeu Nono. Neure ye xoi xumuna. Yeu xoikem neure nimaririna,” xetai.

*Yesusupo Asamana
(Mt 1.1-17)*

²³ Yesusupo xitosani muanumu 30 sie xosa nu saina saretai. Kakati xuiapue nanuneri nu Yosepupo nirau xeteneai. Yosepua Elipo nirau.

²⁴ Eli nu Matatipo nirau. Matati nu Liwaipo nirau. Liwai nu Melkipo nirau. Melki nu Yanaipo nirau. Yanai nu Yosepupo nirau.

²⁵ Yosepu nu Matatiasipo nirau. Matatiasi nu Emosipo nirau. Emos nu Naumupo nirau. Naumu nu Esliipo nirau. Esli nu Nakaipo nirau.

²⁶ Nakai nu Matipo nirau. Mati nu Matatiasipo nirau. Matatiasi nu Semenipo nirau. Semeni nu Yosekipo nirau. Yoseki nu Yotapu nirau.

²⁷ Yota nu Yoananipo nirau. Yoanani nu Resapu nirau. Resa nu Serupapelipo nirau. Serupapeli nu Sealtielipo nirau. Sealtieli nu Neripo nirau.

²⁸ Neri nu Melkipo nirau. Melki nu Atipo nirau. Ati nu Kosamupo nirau. Kosam nu Elmatamupo nirau. Elmatamu nu Eripo nirau.

²⁹ Er nu Yosupu nirau. Yosua nu Elieseripo nirau. Elieseri nu Yorimupo nirau. Yorimu nu Matatipo nirau. Matati nu Liwaipo nirau.

³⁰ Liwai nu Simionipo nirau. Simioni nu Yutapu nirau. Yuta nu Yosepupo nirau. Yosepu nu Yonamupo nirau. Yonamu nu Eliakimupo nirau.

³¹ Eliakimu nu Meleapu nirau. Melea nu Menapu nirau. Mena nu Matatapu nirau. Matata nu Natanipo nirau. Natani nu Tepitipo nirau.

³² Tepiti nu Yesipo nirau. Yesi nu Opetipo nirau. Opeti nu Poasipo nirau. Poasi nu Salmonipo nirau. Salmoni nu Nasonipo nirau.

³³ Nasoni nu Aminatapu nirau. Aminatapu nu Atminipo nirau. Atmini nu Arnipo nirau. Arni nu Esronipo nirau. Esroni nu Peresipo nirau. Peresi nu Yutapu nirau.

³⁴ Yuta nu Yekopupo nirau. Yekopu nu Aisakipo nirau. Aisaki nu Apraxamupo nirau. Apraxamu nu Terapu nirau. Tera nu Naorupo nirau.

³⁵ Naoru nu Serukupo nirau. Seruku nu Reupo nirau. Reu nu Pelekipo nirau. Peleki nu Eperipo nirau. Eperi nu Selapu nirau.

³⁶ Sela nu Kainanupo nirau. Kainanu nu

Arpasatipo nirau. Arpasati nu Siemupo nirau. Siemu nu Noapu nirau. Noa nu Lamekipo nirau.

³⁷ Lamek nu Metuselapu nirau. Metusela nu Enokupo nirau. Enoku nu Yaretipo nirau. Yareti nu Malalelipo nirau. Malaleli nu Kenanipo nirau.

³⁸ Kenani nu Enosipo nirau. Enos nu Setipo nirau. Seti nu Atamupo nirau. Atamu nu Xoiteupo nono.

4

Satanie Yesusu eruruwotai (Mt 4.1-11 xeika Mak 1.12-13)

¹ Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae Yesusu xosa korekixati, Yotani ene weti xiyeri xowatia, pani Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae, sou tina apu xuweu wese xowotai.

² Apu xuweu wese xou 40-teu asau purati, Satanie eruruwotai. Pa yause xosa Yesusu xoye nepu xuweu iriapu purotai.

³ Kakati Satanie ipaki kauna, “Ne suwau Xoiteupo Nono xatia, kunawau mua xe pirixina tupumoru xepina,” wotai.

⁴ Kakati Yesusue xiyeri ipaki kauna, “Xoiteupo Nakaue kunauna, ‘xuiapu nini tupumoru xosa kireni ekinikioma puropuworixe,’ ” wotai.

⁵ Kakati Satanie xouro sou xouna, sapauni mua ouropu xokupa sokisoki sanawa Yesusu ataruwotai.

⁶ Kakerina Satanie ipaki kauna, “Ye mua xokupa sanawa yakuwowaire sokisoki tinitia, ne xiri kokaipa wenini tuku xewai.” Pani Yesusu kauna, “Mua xokupa sapia yeu. Ye kire apu tuwopure xineia, ye tuwopine.”

⁷ Pani xiyeri kauna, “Ne xonitapa ukurounau ye xosa muris tinauwa, ye mua xokupa sapi tinepine,” wotai.

⁸ Kakati Yesusue xiyeri ipaki kauna, “Xoiteupo Nakaue kunauna, ‘Ne neu Xoiteu Kokaipa irue purinau, nu xosa kireni xonitapa ukurounau muris te xetai,’ ” wotai.

⁹ Kakati Satanie Yesusu Yerusalemu sou xouna Xoiteupo ata xouroni kutu iyaretai. Kakerina ipaki kauna, “Ne suwau Xoiteupo Nono xatia, paina oro potixe.

¹⁰ Pa amure, Xoiteupo Nakaue kunauna, ‘Xoiteue nupo xenikorokoro kanikatia ati yakunepineri.’

¹¹ Kakineria ‘Ninie xupunikiro xemeinepineri, kakeria kire xei sieni woropuwati xana xuwe,’ ” wotai.

¹² Kakati Yesusue xiyeri kauna, “Xoiteupo nakaue kunauna, ‘Ne neu Xoiteu Kokaipa kaki xanau eruruwou,’ ” wotai.

¹³ Satanie Yesusu erururou erururouwatia xuwe xati, kire yause eruruwopure weu xowotai.

Yesusue Kalili xouna Xoiteupo Sokisoki Supo Youyapu sokisokirei saina saretai

Luk 4.14—9.50

*Yesusue Kalili saina xotapa saretai
(Mt 4.12-17 xeika Mak 1.14-15)*

¹⁴ Xoiteupo Sokisoki Supo Youyapu sokisokirei, Yesusu Kalili Tistrik xiyeri xowotai. Kakati xuiapu payau puroteneae, Yesusu kou Kalili purina kuna iyeseteneai.

¹⁵ Xokupa yause Yuta nikau kununu ata yau xuiapu kuna utei tinikirouna. Kakati xokupa xuiapue wenumu xouroreteneai.

*Nasaretipo apimie Yesusure kisamairaniketai
(Mt 13.53-58 xeika Mak 6.1-6)*

¹⁶ Yesusue Nasareti xowotai. Nu nono yauseni, pa wese purina asaxetai. Xokupa yause kakirouna sieni, Yuta nikau arikepi yause xosa kununu atoro manetai. Mana Xoiteupo kuna ninaxepure tumuratia,

¹⁷ kunatureture Aisaiapu nakau tuwoteneai. Yesusue ti kaiyeina mua kuna masa purotai xekeri ninaxina,

¹⁸ “Xoiteupo Sokisoki Supo Youyae kou ye xosa purina, amure, nukoe tumuyerati xounei xauna puroteneai apimi xosa asinaku kuna utei kanikepineure, Xoiteu nukoe tapiro oripu xona kusawotai. Ye apimi kakauya xosa puroteneai kanikiti kakauya weti xowori, ekiniki sasauwoki xiyeri ekiniki perewopinerire xesayati kanikepure koutiai. Xesayati apimi nikau xu xuweiyerinikepura koutiai, kireue xoronikineri xoxixoxiniketeneai apimi nikau xu xesauwepura xesayati koutiai.

¹⁹ Kokaipae nupo xuiapu ati kutunikepina yause putawotai xi yei kanikepineure xesayetai,” xetai.

²⁰ Yesusue nakau xotorina apu nakau yakurouna xiyeri tuwati tina iyaratia, nuko misirotai. Kakati xokupa xuiapu kununu atoro puroteneae Yesusu soki kukowoteneai.

²¹ Kakeri kanikina, “Mua Xoiteupo nakau xosa kuna iyesikiriaia, mua suwauni kutu yaraxina,” niketai.

²² Kakati Yesusupo wenumu xourorineri, asinaku kuna kunawotaire nanunanu ti xouxou woroteneai. Kakeri kunauneri, “Sini sipa, nu Yosepupo nono, nu amaki muanumu kuna kunawopinana?” xeteneai.

²³ Kakeri Yesusue ipaki kanikina, “Tini mua kuna xuiapue yeure kunaouroneri kuna kunawakuairau, kunaunaria, ‘Sipetua, ne nakipo mupuni atierinauweye xakuai.’ Kaki kunaunaria, ‘Ne Kapaneamu saina tiaia kuna sini iyesikiriaia. Paina nakipo weseni kutu pa saina titiaia sieni kake xakuai,’ ” niketai.

²⁴ Kakeri kunauna, “Ye suwauni kutu katikine, kire kunatureturepu kuna paiya nukou wesepu xuiapuni kutue nupo kuna iyesirouworu xana xuwe.

²⁵ Ye suwauni kutu katikine, Ilaisapu yause xosa xokupa xui xamunikimana xumuweki oyemasie Israil puroniai. Pa yause xosa mena xirini paraurati, xeimore xitosani 6-teu poita ene mopu xuwe. Kakati wesewese kokaipa mause xosa puroniai.

²⁶ Pa yause Xoiteue kire Israilipo xui xosa Ilaisa xesawopu xuwe. Kire xui oyemasi Sarepati ere wesepu kokaipa erewese Saiton tomuro purota xosa kireni xesawoyai.

²⁷ Kunatureture Elisapu yause xosa rania, xokupa apu lilies supa tuku Israil puroniai. Pa supa xopua kire apu ara nupo supa xuwe xepu xuwe. Xuwena. Siria sanawapu apu Namani

kireni nupo supa xuweiroati, xoukemu teteiwoki puroyai,” niketai.

²⁸ Xokupa apu pa kununu atoro puroteneae pa kuna iyesserineri, xiri kisamaira niketai.

²⁹ Kakeri sarineri, Yesusu erewese kisauira xesawori xowotai. Pa ninipo erewese paiya kire totou xouro purina. Pa xati kire iri xoxi kararo otuwopure sou xowoteneai.

³⁰ Kakeria Yesusue apu xopurei weniki xouro-tai.

Yesusue kire apu xoxi yaniyani xesauweru-wotai

(Mak 1.21-28)

³¹ Yesusue Kalili Tistrikipo erewese toupā Kapanēam xou purina, kire Yuta nikau arikepi yause xosa Xoiteupo kuna xuiapu uworiniketāi.

³² Kakati ninie nupo kuna iyesserineri kokai ure urewoteneai. Pa amure, nu apu weniniki tukue kuna uteiyewati kaketeneai.

³³ Kire yause kire apu xoxi yaniyani tukue kununu atoro Yuta nikau purotai. Ere urue Yesusu ipaki yauna,

³⁴ “Eio! Nasaretipo Yesusu, ne sini amu amakisikepure koutiana? Sini xoxixoxi sikepure ne koutiairau? Ye ne sipa. Ne apu xeseu asinakuni kutu Xoiteu nukoreini koutiai,” xetai.

³⁵ Kakatia Yesusue pa xoxi yaniyani auwori ipaki kauna, “Ne kuna wetinau mua apu wete,” wotai. Kakati pa xoxi yaniyanie pa apu wasuwati apu xopu oro uraki munatia, xoma xuweuni weu xowotai.

³⁶ Kakati xokupa xuiapue urerineri nikoniko ipaki kunauneru, “Xawaxura, mua amukau kunarau? Nu apu sokisoki weniniki tukue xoxi yaniyani kuna tinikieuna. Kakati nupo kuna iyaserineri, weti xourouneri,” xeteneai.

³⁷ Yesusue saina tina asinaku kapia kaketaire kuna, Kapaneam sanawayau ou papaiwotai.

*Yesusue Saimon Pitapu tanau xui atieretai
(Mt 8.14-15 xeika Mak 1.29-31)*

³⁸ Yesusue sarouna pa kununu ata wetina Saimonipo atoro manetai. Saimonipo tanau xui supa tuku xati mupokemu xepie keriewotai. Kakati Yesusue atiwoipinaure kotowoteneai.

³⁹ Kakeri Yesusue xui nutiemu xona tumurouna sokisoki kuna kunawotai, supae pa xui wetepinaure. Kakati supae pa xui wetati, sapauni sarouna xoye ireiyerinetai.

*Yesusue xokupa xuiapu atiniketait
(Mt 8.16-17 xeika Mak 1.32-34)*

⁴⁰ Asau iru munopure xatia, apimie emenikimana xetaxetau supa tukutuku, xurinikeri Yesusu xosa soniki koteneai. Kakeri Yesusue kireni kireni xui apu xosa xupo iyarati, supa ekiniki kakatiwoteneai.

⁴¹ Yesusue xoxi yaniyani xesaxesanikati, xokupa xuiapu wetinikiteteneai. Kakati xoxi yaniyanie xuiapu weniki xouneria ipaki yaxirouneri, “Ne Xoiteupo Nono,” xirouneri. Kakeria aunikeri kanikina, kaki xanari kunawakunikirouna. Pa amure, nini sipa, Yesusu nu xuiapu tinikepinaure Xoiteue xesawati kotai apu.

Yesusue kireteu erewese texetai
(Mak 1.35-39)

⁴² Yesusue xoripesauni kutu erewese wetina kire apu xuweu wese xowotai. Kakati xuiapue xirekipa utu xekeri, kire wese xowopina xineri taiyeruwopure xeteneai.

⁴³ Kakeri ipaki kanikina, “Ye Xoiteu waiwai purotai wesepu asinaku kuna kireu erewese rania uteiwopine. Ye mua saina tepineure Xoiteue xesayati koutiai,” niketai.

⁴⁴ Kakerina Yutia Tistriki texina Yuta nikau kununu ata yau kuna uteipa texetai.

5

Yesusue kunawati Pitae xokupa wese tetai
(Mt 4.18-22 xeika Mak 1.16-20)

¹ Kire yause Yesusue Kenesaret ene maro usie ukauro tumu puratia, xokupa xuiapue Xoiteupo kuna iyeseppure kouneri, nutiemu tumuneri xiri koitauwoteneai.

² Kakeri Yesusue wese titinikau tauro aimore ene maro xekotai. Niko pa tauro aimore wetineri urinakinaki kurowopi saina teteneai.

³ Yesusue Saimon Pitapu tauro xosa epiti manetai. Marina Saimon kawati mana pa tauro suwati, xayakaxayaka usie wetetai. Kakati Yesusue tauro xouro misirouna xuiapu kuna uworiniketai.

⁴ Yesusue kuna tinikieinapa Saimon ipaki kauna, “Wese takuare ene nukuroni kutu tauro iraupa munanari, wese takuai urinakinaki otuworinau wese ta,” wotai.

⁵ Kakati Saimonie ipaki kauna, “Xesepei apu, sini ukumani irerei xinikiri ekisikiro xumi xetaina, xayaka xi kire wese ara tepu xuwe,” wotai. Kakeri kauna, “Muaiya neu kuna tainei urinakinaki otuxanauwopine,” wotai.

⁶ Yesusupo kuna taineri, wese xana wese teri, urinakinaki teu kurukerewopure xetai.

⁷ Kakati saina emenikimana kire tauro xosa puroteneae ma tianikepinerire xupunikie mariniketeneai. Kakeri ninie maneri aimore tauro xosa tianikineri imoroteneai. Pa tauro aimore xiri koiroati ene minika munautepure xeteneai.

⁸ Saimon Pitae pa kapia xekerina, Yesusu nutiemu xoutapa ukurourouna ipaki kauna, “Kokaipa, ne wei xouwo ye xunutua,” wotai.

⁹ Kakerina emeumanapu pa wese xana wese teteneai xekerineri, kokaipa ureni kutu urewoteneai.

¹⁰ Kakeri Saimonipo saina emeumana aimore Yemusino Yonino, nini Sepeti niraumana, ninie rania ureri ximikieteneai. Kakeria Yesusue Saimon kauna, “Ne kaki xanau ximikeu. Ximine xokupa wese titiai sieni sewai xokupa xuiapu tinikauwa iko taiyepineri,” wotai.

¹¹ Kakeri tauro iraupa utu xururo putarineri, ninipo xokupa xuru weti Yesusu taiwoteneai.

*Yesusue kire apu lilies supa tuku atieretai
(Mt 8.1-4 xeika Mak 1.40-45)*

¹² Kire yause Yesusue kire erewese purati, kire apu lilies supa tuku mupokemu xiri xoxietaie purotai. Yesusu xekeri xoutapa ukurourouna, tutuki puri sokisoki kunairae ipaki kauna,

“Kokaipa, ne atierepure xinauwa, ye atiyau xoikemu teteiwati Xoiteu ekero asinaku xepine,” wotai.

¹³ Kakati Yesusue nu xosa xupo iyari ipaki kauna, “Ye kakepure xine,” wotai. Kakati sapauni supa lilies xuweiroati, pa apu xou mupo saiyeina meruketai.

¹⁴ Yesusue pa apu sokisoki xoka kuna ipaki kauna, “Mua kapia ne xosani yaraxetaire, kaki xanau kire apu kawou. Xuwe. Mosesipo tue kunawoyai sie, neu xonikemu teteiwotaire xou xuriatiti atarunau xouiwo neu xonikemu merukepina. Kakauwa neu supa xuweirotaire xuiapue sipawopineri,” wotai.

¹⁵ Pana Yesusue saina tina asinaku kapia kake-taire kuna oi pani wesewese xowotai. Paire xokuxokupa xuiapuni kutue nupo kuna iye-sepure koteneai. Pani atinikati supa xuwxepin-aure xeika koteneai.

¹⁶ Kakeria xokupa yause xuiapu weniki xouna, apu xuweu wese kunikunirouna.

*Kire apu eupara xumueki Yesusue atieretai
(Mt 9.1-8 xeika Mak 2.1-12)*

¹⁷ Kire yause Yesusue kuna tiniki puratia, Parisi apimie tu xotapa sipa apimi xeika misi puroteneai. Nini Yerusalemu erewese xeika, xokupa wese Kalili Tistrik xeika Yutia Tistrik xeikapue wese weti koteneai. Kakeri Xoiteupo sokisokie Yesusu xosa purati supa tuku xuiapu atiniketai.

¹⁸ Kire apu teue kire apu xeme moteneai. Pa apupo eupara xiri xumueki xayaisa xosa xini purotai. Ata minika xeme maneri Yesusu nutienu iyarepineria,

¹⁹ xokupa xuiapue purineri ata iri koirotai xati, supa apu xeme manepineri ime xuwe xetai. Kakeri Yesusue purotai ata xouro maneri ata you kereuweineri, pa apu xayaisapu muri xaike iyososowori xuiapu xopu Yesusu nutiemu munotai.

²⁰ Yesusue xekenikatia xiri xonikiesuwori, kunauna, “Yewapu, ye neu xunu xesauweitiai,” xetai.

²¹ Yesusupo kuna tu xotapa sipa apimi xeika, Parisi apimi xeikae iyesserineri ipaki kunauneri, “Mua apu nu yue Xoiteupo iri tepure kunaunana? Kire aipu apue xunu xesauwepu wati xana xuwe. Paiya Xoiteupo saina kireni,” xeteneai.

²² Kakeri Yesusue ninipo nanunanu sipauweina, xiyeri ipaki kanikina, “Tini amakati xotikiro muanumu nanunanu tuku xinukuna?

²³ Ye amu sariau kunani kutu kunawopinena? Ye kunaunei, ‘Neu xunu xesauweine xepinere?’ e ye sariau kunaunei, ‘Ne sarounau xouwo xepine?’

²⁴ Kakeri pani kanikina, ‘Tini sipawakuaire ye katikine, Apupo Nono nu mua ouro nu sokisoki tuku, paxati, nu xunu xesawopina itou,’ ” niketai. Kunarina pa apu eupara xumueki xekeu puri kauna, “Ye kanine, ne sarounau neu xayaisa tinau, neu atoro xouwo,” wotai.

²⁵ Kakati pa apue sapauni xuiapu ekinikiro sarouna, nupo xinetai xayaisa tina Xoiteupo wenumu xouroipa xina, nukou atoro xowotai.

²⁶ Xokupa xuiapue pa kapia xekerineri, kokaipa ureni kutu urewoteneai. Xoiteupo kokaipa sokisoki xekerineri xonikikemu saroati

wenumu xourori kunauneri, “Ximine sini xetau xonuxonu kapiani kutu akipa xati xekeunuku,” xeteneai.

*Yesusue Liwai uru yauwotai
(Mt 9.9-13 xeika Mak 2.13-17)*

²⁷ Xurise Yesusue teipa xonana kire apu kapmanipo xe titie xe tirouna atoro misi purati xekotai. Pa apupo wenumu Liwai. Yesusue ipaki kauna, “Ne manau ye taiye,” wotai.

²⁸ Kakati Liwaie xokupa sapi weti, sarouna Yesusu tai xowotai.

²⁹ Liwaie nukou atoro Yesusu kokaipa xoye xoyeruwotai. Kakati xokupa apu kapmanipo xe titi xeika, xetau apu teu xeikae rania misineri nini xeika xoye neteneai.

³⁰ Kakeri Parisi apimie nikou tu xotapa sipa apimi xeikae, Yesusupo tataiwopi xeika kuna tuwata xineri kunani kunauneri, “Tini amakati xe tineri xoxixoxi kapia tirouneri apimi xeika xoye ninuku xisa neteurounukuna?” niketeneai.

³¹ Kakeri Yesusue xiyeri kuna kanikina, “Apu supa xuweuwa sipe apu xosa xourouworixe. Xuwe. Supa tuku apu kirenje sipe apu xosa xourouneri.

³² Panumu sie, ye apu asinaku puroteneai yainikiti xoniki pirixepinerire kopu xuwe. Xuwe. Ye apu xoxi kapia tirouneri yainikiti xoniki pirixepinerire koutiai,” niketai.

*Xoye xurikepi kapiaure Yesusue kunawotai
(Mt 9.14-17 xeika Mak 2.18-22)*

³³ Apimie Yesusu ipaki kauneri, “Xokupa yause Yonipo tataiwopie xoye xurikineri kunikunirouwororia, Parisi nikau tatainikepie rania kakirouneri. Pana neu tatainepia xoye nineri xisa nirouneri,” woteneai.

³⁴ Kakeri Yesusue ipaki kanikina, “Kire apu xui tepure xatia emeumana kanikari, nu poroni purianikati xoye xurikepinerire?” Xuwe.

³⁵ Sewai, pa apu sou xowori paiyeye xoye xurikepineri.

³⁶ Yesusue kire xonu kuna xeika tiniketai. Ipaki kanikina, “Kire xipiki mari yeis tuku xatia, kire apue tatama xepure oma mari xaku kirai tina, xipiki xosa yeis tatamaxepuwatixe. Nu kakina paiya, oma mari iwaurikepina, pa xeika pa oma mari xakua xipiki sieni xepuwatixe,” niketai.

³⁷ Pani kanikina, “Apue xipiki meme ipisa xosa oma xisa warouwatixe. Nu kakina paiya, oma xisae xipiki meme ipisa kereuwatia, xisa oro kusawopina. Kakatia meme ipisa rania xoxixepina.

³⁸ Pa xati nini oma meme ipisa xosa oma xisa woropineri.

³⁹ Apu xipiki xisa netaiepa nu oma xisaure xirouwatixe. Nu kunauna, ‘Xipiki xisa asinaku xirouna,’ ” niketai.

6

*Yesusue Yuta nikau arikepi yause xosau saina
wetepi kapiaure kunawotai
(Mt 12.1-8 xeika Mak 2.23-28)*

¹ Kire Yuta nikau arikepi yause xosa Yesusue wit saina nikiyau texetai. Kakati nupo tatai-wopie wit waxi tineri, xupunikie nouneri samu xesauneri meru neteneai.

² Kakeri kireu Parisi apimie xekenikeri kunauneri, “Yuta nikau arikepi yause xosa apue mua kapia kakepi xeseuna, amakati tini kak-inukuna?” niketeneai.

³⁻⁴ Kakeri Yesusue xiyeri kuna kanikina, “Tini Tepitie kakeyaire asi ninaxepu xuweru? Pa yause nupo apu teu xeika iria nikati, Tepitie Xoiteupo ataro mana xuria titie Xoiteu xouineri moaro iyareri, purirouna tupumoru teyaire kunaune. Pa tupumoru paiya xeseu, xuriatiti kirenie nepineri. Tepitie nina nupo apu teu rania arenikyai. Tini pa kuna ninaxepu xuwere, wo?” niketai.

⁵ Pani Yesusue ipaki kanikina, “Apupo Nono nu Yuta nikau arikepi yause yakuna,” niketai.

Yuta nikau arikepi yause xosa Yesusue kire apu xupo xoxi atieretai

(Mt 12.9-15 xeika Mak 3.1-6)

⁶ Pani kire Yuta Nikau Arikepi Yause xosa Yesusue Yuta nikau kununu ata mana xuiapu kuna tiniketai. Kakati kire apu, xupo meruira xumuwekie purotai.

⁷ Tu xotapa sipa apimi xeika Parisi apimi xeikae Yesusu atineri tuworoteneai. Pa amure, Yuta nikau arikepi yause xosa apu atinikepinare, xuwere xineri sipawopure kaketeneai. Ime xeke-unukua kuna xosa iyarepinuku xineri kaketeneai.

⁸ Kakeri Yesusue ninipo nanunanu sipauweina, pa apu xupo xoxixeki ipaki kauna, “Ne sarounau mua apu ekinikiro tumurouwo,” wotai. Kakati pa apue sarouna tumurotai.

⁹ Kakati Yesusue ipaki kanikina, “Ye tini kototikepure xine. Mosesipo tu xotapa taiwopure xinukua, sini Yuta nikau arikepi yause xosa asinaku kapia kakepure, e xoxi kapia kakepu? Sini apu tianikikiri ati puropinerire, e apu xoxixoxi nikepu,” niketai.

¹⁰ Kakerina xokupa apimi xekexekenikipa utu suweina, pa apu ipaki kauna, “Neu xupuni kutuwore,” wotai. Pa apue kakati, nupo xupo xiyeri asinakuwetai.

¹¹ Paire tu xotapa sipa apimi xeika Parisi apimi xeikae xiri kisamairanikati nikoniko kunauneri, “Sini Yesusu amu amakuwopuna?” xeteneai.

*Yesusue tianwopi 12-teu tumunikeretai
(Mt 10.1-4 xeika Mak 3.13-19)*

¹² Pa yause xosa Yesusue kunikuniwopure, kire totou xouro xouna Xoiteure kunikuni xinati ekeru xumietai.

¹³ Xoripesau asau moatia, nupo tataiwopi yainikati maiyewoteneai. Mori apu 12-teu tumunikerina, tianiyepi xina weni niketai.

¹⁴ Kire Saimon, Yesusue wenuna Pita wotai. Saimonipo xameyau Entru rania tumuworina, pani Yemusu, Yoni, Pilipu, Patolomiu,

¹⁵ Matyu, Tomasi, Alpiusi nirau Yemusu, Selotipo apu kini Saimon,

¹⁶ Yemusipo nirau Yutas, Yutas Iskoriat, pa apue xurise Yesusu xiwaixiwai woteneai apimi tiniketai.

*Yesusue xokupa xuiapu atinikati meruketeneai
(Mt 4.24-25 xeika Mak 3.7-12)*

¹⁷ Yesusue nupo tianuwopi xeika totou munaneri, kire ou ku xosa nupo kokaipa tataiwopi teu xeika tumuwotai. Kakati xokupa xuiapu Yutia tistrik wesewesepu, Yerusalemu ere wesepu, Tair ere wese xeika Saiton xeikapu usie maropue rania puroteneai.

¹⁸ Yesusupo kuna iyeseppure koto, atinikati supa xuwe xepinaure xeika kotowoteneai. Xuiapu xoxi yaniyanie xoxixoxi niketai rania, Yesusue atinikati meruketeneai.

¹⁹ Kokaipa sokisokie Yesusu xosa purati, nu xosa xupuniki iyareria merukirouneri, pa xati xokupa xuiapue nu xosa xupuniki iyareppure xeteneai.

*Yesusue kunauna apu xousua tuku nimariri
xepineri xetai
(Mt 5.1-12)*

²⁰ Yesusue nupo tataiwopi xekeniki puri kunauna,

“Tini xauna teu nimaririwa. Pa amure, tini Xoiteue yakuniketai xuiapu xopuro purinuku.

²¹ “Tini apu mua iriapu purikiriaia, tini nimaririwa. Sewai tini naria ukatikepina.

“Tini apu mua muri purikiriaia, tini nimaririwa. Sewai tini xitepi worakuai.

²² “Sewai apue xeketikeri Apupo Nono taiwaria, nini xonikikemu xoxixoxi xati, ninia tikete xesatiketeuneria, wenitiki ororepineri. Pa xokupa kapia kakeria, tini pani nimaririwakua.

²³ Pa xokupa kapia xoxi tini xosa kakeria, tini nimaririrei popotinari xotikikemu asinakuni

kutu xakuai. Iyesa. Xoiteue mena xouro asinaku sapie xotiki iwopure iyari purina. Ekime asinikimanae muanumu kapiani kunatureture xosa kakeniai,” niketai.

²⁴ Pani kanikina, “Tini xe tuku xinuku karainaku sasaikiriai apimi, tini sosopa epixakuawai. Tini xotikemu asinaku purakuai xuru tieikiriai. Tini sewai xoxi puropi purakuai.

²⁵ “Tini mua xoye nari ukatikirouna, tini sosopa epixakuai. Sewai tini iriatikatia xoxi puropi purakuai.

“Tini mua xitepi warounuku, tini sosopa epixakuai. Sewai moraria morepi waxi ekitikirei kiririwatia. Kakinaria tini xoxi puropi purakuai.

²⁶ Xokupa apue wenitiki xouroreria, tini xoxixakuaire kakinerina sosopa epixakuai. Ekime asinikimanae xoreixorei kunatureture xosa panumu kapiani kakinikeniai,” niketai.

*Xiwayasikimana xosikikemu tinikepi kapia
(Mt 5.38-48)*

²⁷ Pani Yesusue ipaki kanikina, “Tini yeu kuna iyesirounuku apimi, tini xiwaiyatikimana xotiki tinikinari, tinire xonikikemu xoxixoxirouneri apimi xosa asinaku kapia kaka.

²⁸ Kireu apue kunauneri, Xoiteue tini xoxixoxi tikepina xeria, tinie Xoiteu kotowaria, nue asinaku kapia nini xosa kakepina. Tini kunikuni waria, Xoiteue tini xoxixoxitiketeneai apimi xosa asinaku kapia kakepina.

²⁹ Kire apue onunina sokaniro ratia, pani pirixinau kireira tuwo. Kire apue neu kumukumu keinatia, pani wetau neu mupuniropu erieri rania tepina.

³⁰ Xokupa apue xuru sike xineri kotoneria, tinike. Kire apue neu xuru terinatia, xiyeri tinepinaure sokisoki kuna kunawou.

³¹ Xokupa asinaku kapia kireu xuiapue tini xosa kakepineri sieni, tinie rania pa kapiani nini xosa kakakuai.

³² “Tinire xonikieurouneri apimire kireni xinaria, yuerau nanunapa tini apu asinaku xepina? Apu xunu tuwae rania, ninire xirouneri apure xonikieurouneri.

³³ Tini apu asinaku kapia tini xosa kakirouneri sieni nini xosa kakinaria, yuerau nanunapa tini asinaku xuiapu xepina? Apu xunutuae rania, pa kapiani kakirouneri.

³⁴ Tini apu xiyeri xe xapa sikepineri xinari tinikinaria, yuerau nanunapa, tini asinaku xuiapu, xepina? Apu xunutuae rania emenikimana xunutua xe xapa tinikirouneri, pa amure, nini sipa, pa apu teua nini xiyeri xe xapa tinikepineri.

³⁵ Tini xiwayatikimana xotikikemu tinikinari, asinaku kapia nini xosa kaka. Tini apu xe tinikerinaria, xiyeri xapa tepure xaku. Tini pa kakinaria, sewai asinaku nutupipi puropini kutu tinaria, Xouropu Xoiteupo nono purakuai. Xoiteua nu eiyasewopu xuweurouneri apu xeika xoxi apu xeika rania xoukemu tinikirouna.

³⁶ Xoiteue takire xousuwa xirouna sieni, tinie rania xokupa xuiapure xotikisuwa xa,” niketai.

*Tini kireu apimi nikau kapia uteiwaku
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Yesusue pani kunauna, “Tini kireu nikau kapia sapauni uteiwopu xuweunaria Xoiteue

tinipo kapia sapauni uteiwopu xana xuwe. Tini apu xoxi xuwe xi kunaunaria Xoiteue tini xoxi tikepu wati xana xuwe. Panumu kapiani Xoiteue taki xosa rania kakexete. Tini kireu nikau xunu wetaria, Xoiteue tinipo xunu weteritikepina.

³⁸ Tini kireu apu xuru tinikaria, Xoiteue tini xapasi xuru tikepina. Tini asinakuni kutu uteiy-eri tikina xiri xokoperi kotowatia, xiri koirouna kusawopu sie xatia tikepina. Tini kireu apu amukaurau tinikirounuku sieni, Xoiteue xapa panumu sieni tikepina,” niketai.

³⁹ Yesusue kire xonu kuna xeika ipaki tinikina, “Kire apu ekesaue kire apu ekesau ime ataruwopinare? Xuwe. Axirini upuro kiririwopineri.

⁴⁰ Kire makunae nupo xesepeu emeseru puratixe. Nu atina xaya uweina paiyeye, xesepeu nuko sieni xepina.

⁴¹ “Amakati emeni ekero inaina misiara xeke-unena, pana nakipo ekiniro kokaipa na masa puratia nanuwau xana xuwere?

⁴² Ne nakipo ekiniro kokaipa na masa purotai xekopu xuweunaua, amakinau emeni kaunau, ‘Emei, ye neu ekiniro inaina sirawepure xine xewaina?’ Ne xoreixoreitua, ximuximua nakipo ekiniro kokaipa na masa siraweinu paiye, naki ati xekexekeu purinau, emeni ekero inaina misiara purotai sirawewai,” xetai.

Na xoxie xoye meru erirouwatixe

(Mt 7.16-20 xeika Mt 12.33-35)

⁴³ Yesusue pani kunauna, “Na asinaku xoye xoxi erirouwatixe. Panumu sieni na xoxi paiya asinaku xoye erirouwatixe.

⁴⁴ Apue na ereki xekerineri paiyeye, na asinaku re, xoxirau xineria sipawopineri. Apue kotou muri sire kupari waxi tepure xourouworu xana xuwe. Nini na xoxi kotou tuku xosaupo xisa waxi tirouworu xana xuwe.

⁴⁵ Apu xokupa nanunanu asinaku xoukemuro purotaia, nu asinaku apu. Pa xati nu asinaku kapia kakirouna. Apu xoxia nu xokupa nanunanu xoxi xoukemuro purina. Pa xati nu kapia xoxi kakirouna. Panumu nanunanu xoukemuro xokopexati, supoe xesaurouna,” niketai.

Ata xuwopi kapia aimore
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ Yesusue pani ipaki kunauna, “Tini ama yeu wenimi tinuku, ‘Kokaipa, Kokaipa’, xinukua yeu kuna taiwopuxuweurounukuna?

⁴⁷ Kire apue maiyeina, yeu kuna iyeseri taiwatia, ye panumu apupo kapiaure katikepine.

⁴⁸ Pa apua nu kire apue oma ata xuwopure kakieuna. Ximuximua upu xuruweina, simeni kusauwati upuro munana kokakokai xe xeika erarauna sokisoki xetai. Kakerina pa upu minika xe xouro ata kotoretai. Ene mana xuyaie pa ata suwatia, ata suruna munopu xuwe, pa amure, pa apu nu sokisoki ata asinaku xuworetai.

⁴⁹ Apue yeu kuna iyesina taiwopu xuweuwotaia, nu kire apue ata ouro aini xuworetai sie. Nu simeni akeri upuro iyarepu xuwe. Xurise enei pa ata suwatia, sapauni pa ata suruna xiri xoxietai,” niketai.

7

Yesusue xomatua nikau tumupo saina apu atierati supa xuweirotai
(Mt 8.5-13)

¹ Yesusue xuiapu kuna tinikieina, Kapaneam ere wese xowotai.

² Kakati kire tumu nu 100 xomatua kini yaku-nikirounae purotai. Nu kire aipu saina apu tuku. Pa saina apure xiri xouweurounana, kokaipa supa tina xumopure ekesimu narairotai.

³ Kakati pa tumue Yesusu kou purina kuna iye-serina, nupo saina apu kou atiwopinaure, Yuta nikau tumu xesanikati kotowopure xowoteneai.

⁴ Yesusu xosa utu putari sokisoki kuna ipaki kauneri, “Pa xomatua nikau tumua nu asinaku apu, nu tianuwowai sie itou.

⁵ Nu siko Yuta xouwesikirouna. Kakina nukoini sinipo kununu ata xuworisiketai,” woteneai.

⁶ Kaki kawori, Yesusue nini xeika xowotai. Nu ata tomuro manatia, pa xomatua nikau tumue emeumana xesanikati maneri nupo suporopu kuna Yesusu ipaki kauneri, “Kokaipa, kaki xanau yeure irereiyou. Ne yeu atoro mowaia, ye asinaku apu xati mowaixe.

⁷ Ye ikoini manei xekenepinepa ye asinaku apu xati manepixe. Ne ai supunie kunawau yeu saina apu ekekatiwopina.

⁸ Ye mua kuna kunautiaia, amure, ye rania yeu yayakuyepi apu wenumu tuku irue purine. Ye xomatua teu tuku nini iko irue purineri. Ye kire kaune, ‘Ne xouwo xitia,’ nu xourouna. Kire kaune, ‘Ne mouwo xitia,’ nu marouna. Kire

kaune, 'Ne mua saina te xitia,' nu tirouna," xina kuna xesawotai.

⁹ Yesusue pa apupo kuna iyesserina kokaipa ure urewotai. Kakeri pirixina pa kokaipa xuiapu kinie taiwoteneai ipaki kanikina, "Ye tini katikine, Israil sanawa mua apue xousuwotai sie kire apue kakati ye xekopu xuwe," nikeketai.

¹⁰ Xomatua nikau tumue xesanikati Yesusu kawopure koteneai apu teue, atoro xiyeri xouneri, pa saina apu supa ekekatieina purati xekoteneai.

Yesusue kire apu tenemai Naini erewesepu xumotai xiyeri saretai

¹¹ Emeu yause xosa, Yesusue kire erewese wenumu Naini xowotai. Kakati nupo tataiwopi xeika kokaipa xui apu teu xeikae xirini xowoteneai.

¹² Yesusue pa erewesepu sepuripo kokaipa isima tomuro munatia, kireu apu teue kire apu xumoki moupu xemetineri, erewese weti kisau mori tutumaniketait. Pa apupo ana nu xamu xumoki oyemas, nu nono pa kireni tuku. Pa xati xokupa xuiapu kini pa ere wesepue pa xui xeika moteneai.

¹³ Kokaipae pa xui xekoatia, xiri xou suawati, pa xui ipaki kauna, "Ne kaki xanau morou," wotai.

¹⁴ Kakerina nutienikini xonana, pa xayaisa xosa xupo iyarati, pa apu mou xemeroteneai tumuwoteneai. Kakeri Yesusue kunauna, "Apu tenemai, ye kanine, ne sarouwo," xetai.

¹⁵ Kakati pa apu xumokie, sarouna misirou kunawotai. Yesusue pa apu xumoki ekemiri kusaweina, xiyeri ana tuwotai.

16 Xokupa xuiapue Xoiteupo kokaipa sok-isoki xekerineri, urewei ximiketeneai, Xoiteupo wenumu xouroreteneai. Kunauneri, "Kire kokaipa kunatureture sini xopu kotai," xeteneai. Pani kunauneri, "Xoiteue nupo xuiapu tianikepure kotai," xeteneai.

17 Xuiapue Yutia tistrik sanawa xeika, xetau sanawa yau xeika xouxanauneri, Yesusue kaketai kapiature, kunaupa texeteneai.

*Yoni nu Xoiteupo wenumurei ene
iserinikirounae aimore tataiwopi xesanikati
Yesusu xosa xowoxeteneai
(Mt 11.2-19)*

18 Yonipo tataiwopie, pa xokupa kapia Yesusue kakati xekoteneaire, Yoni kawoteneai.

19 Kakeri Yonie nupo tataiwopi aimore yainikeri, xesaniati Kokaipa ipaki kotowopure xowoxeteneai. "Mua apu, ne Xoiteue kunauna xesautia kopina xeyai apure, e sini kire apu yakuwopinuku re?" kuna tixowoteneai.

20 Pa apu aimorei, Yesusu xosa putari, kunauneri, "Yoni nu ene iserinikirounae xesasiati ne xosa kounua, nue ipaki kotonepure xina, 'Mua apu, ne Xoiteue kunauna xesautia kopina xeyai apure, e sini kire apu yakuwopinukure xetai?' " woteneai.

21 Pa yause xosa Yesusue xuiapu xetaxetau supa tuku atinikati meruketeneai. Kakina xoxi yaniyani arierinikina, ekiniki komosi atinikete wati, meruketeneai.

22 Kaki purina Yonipo tataiwopi aimore ipaki kuna xapa kanikina, "Tini xounaxari taiyeni mua kapia xekoto iyeseteuyatiare Yoni kawaxa.

Ekiniki sasauwoki xiyeri ekiniki perewori, sieniki xoxi texineri. Apu lilies supa tukua, mupuniki asinakuweri, apu xakuniki susu kuna iyesineri. Apu xumoteneai xiyeri sarori, apu xauna nini Xoiteupo asinaku kuna iyesineri.

²³ Apimie ye xekeineri, xonikisuneria, nini ouro uraki kopuworixe nimaririwopineri," xetai.

²⁴ Yonipo tataiwopi aimore kuna tikoxeteneae xiyeri xouwexeria, Yesusue Yonire xuiapu ipaki kanikina, "Tini apu xuweu wese xoukiriaia yausesa, amu xekopure xoukiriaina? Tini xupeue kire xauta initati xekewopure xoukiriairau? Xuwe.

²⁵ Tini amu xekopure xoukiriana? Tini kire apue asinaku asinaku nekei erati xekopure xoukiriare? Xuwe. Apu nini asinaku nekei erineri, mupunikiropu asinaku asinaku xuru tukueteneaa, nini kokemu nikau atoro purirouneri.

²⁶ Pana tini amu xekopure xoukiriaina? Tini kire kunatureture xekopure xoukiriare, wo? Nu sore. Ye tini katikine, pa kunatureture paiye xokupa kunatureture emeserinikina.

²⁷ Pa apure sore Xoiteupo nakaue ipaki kunauna, 'Iyese. Ye kire apu yeu kuna uteiwopin-aure, xesautia akeri xowopina. Kakinapa nue akeri ime sayepina,' xeyai.

²⁸ Ye tini katikine, Yonie xokupa apu ouro puroteneai emeserinikina. Pana pa apu nu Xoiteue yakuniketai xuiapu xopuro misiarani kutu purotaia, nu Yoni emeseruna," niketai.

²⁹ Xuiapu xeika xe titi xeikae pa kuna iyesiei kunauneru, "Xoiteupo kapia paiya xiri kutu asi-

naku,” xeteneai. Kaki kunawoteneai, amure, nini Yoni xuporo ene iseteneai kunawoteneai.

³⁰ Parisi apimi xeika tu xotapa sipa apimi xeikapa, nini Yoni xosa ene isepuxuweuwoteneai, Xoiteue asinaku ime atariniketai sorena nikiniki tuwoteneai.

³¹ Yesusue pani ipaki kunauna, “Ye mua yausepu xuiapu nikau kapiaure kunawopurepa, ye amu xonu kunairae kunawopinena? Nini amu apu siena?

³² Nini nono teu siei kununu wese yau misi purineri nono emenikimana ipaki yainikineri, ‘Tini liawakuaire sini xopu yaxikiria, tini liawopu xiraxinuku. Sini karimasu wakiria, tini moropi xiraxinuku,’ nonoe pa kakieu purineri,” xetai.

³³ Yesusue pani ipaki kunauna, “Yoni nu ene iserinikirounae kouna tupumoru nina, xisa ninaurouwati xana xuwe. Tini kunaunuku, ‘Xoxi yaniyanie nu xosa purina,’ xikiriai.

³⁴ Ximine Apupo Nonoe kouna, xoye nina xisa nina wati, xokupa yause tinie ipaki kunaunuku, ‘Xekoa, nu ere xoye xeika xisa xeika nini. Nu xe titi xeika xunutua xeika nikau emeniki,’ xirounuku.

³⁵ Tini kaki kunaurounuku sorena, xuiapu nini Xoiteupo sipa teteneai, nupo sipa asinaku xineri, asinaku kapia atarisikirouneri,” niketai.

Kire xuiie Yesusu siauro kikise iseruwotai

³⁶ Kire Parisi apue Yesusu xeika xoye nepure yauwotai. Kakati Yesusue pa apupo atoro manati xinirou kiseniki sese xoye neteneai.

³⁷ Kire xui nu xoxixoxi kapiiani kutu kakirounae pa erewese purotai. Yesusu kouna

Parisi apupo ata xoye nina kuna iyeserina, kire asinaku kikise xopu tikotai.

³⁸ Mana Yesusu nikeroni tumuna siau sakoro muri purotai. Kakati morepi waxie Yesusupo siau yorukaro yau kiririwati, pa xui nukou tapa urieni kieruwotai. Kakinani Yesusupo siau yorukaro uritokotokouna, kikise xopu kusauna siau yorukaro yau iseruwotai.

³⁹ Pa Parisi apu Yesusu yauwati motaie, pa xuie kaketai kapia xekerina, parumeikarei yopini ipaki nanuna, “Mua apu nu suwau kunatureture xatia, mua xuie nu xosa xupo iyaretai sipawoto, nupo kapia sipawoto wopina. Mua xui nu xunu tua,” xina nanuwotai.

⁴⁰ Yesusue pa apupo nanunanu sipari ipaki kauna, “Saimon, ye kire kuna tuku, ne tinepurex-ine,” wotai. Kakati Saimonie kunauna, “Xesepei, ne neu kuna kaye,” wotai.

⁴¹ Kakati Yesusue kauna, “Aimore apue kireni apu xosa xe ekeu tuku. Kire 500 kina xe ekeu tukuna, kire 50 kina kireni.

⁴² Ninie pa xe ekeu, xapa tuwopineri itou xuwe xati, pa apu xe xatakue ninipo xe ekeu weteriniketai. Paina ne nanuwo, yueni kutue pa apu xe xataku xiri xouwewopinana?” wotai.

⁴³ Kakati Saimonie ipaki kauna, “Ye nanutiaia pa apu xe kokaipa ekeu weteruwotaie,” wotai. Kakati Yesusue kauna, “Neu nanunanu suwau,” wotai.

⁴⁴ Kakeri Yesusue pirixina pa xui xekeu puri Saimon ipaki kauna, “Ne mua xui xekowo. Ye neu atoro matia, ye siai kurowopine ene nei siepu xuwe. Mua xuie nukou morepi waxie

siai kurowotai. Kakerina nukou tapa urie siai yorukaro kixetai.

⁴⁵ Ye ekimeni mane puritia, ne uritoko yepu xuwe. Mua xuieye mana yeu siai uritokotokouna.

⁴⁶ Ne orip xona xopu tine tapiro oine kixepu xuwe. Mua xuieye kikise xopu timana siai yorukaro kixina.

⁴⁷ Pa xati ye ne kanine, sini mua xui xekeukiria, ye xiri xouweni kutu xouweina, pa amure Xoi-teue nupo xokupa xunu weteruwotai. Pana apue xunu misiara kakati, Xoiteue pa xunu weteruwotaia, nue rania ere Xoiteu xouwewopu watixe,” wotai.

⁴⁸ Kakeri Yesusue pa xui ipaki kauna, “Ye neu xunu xokupa xuweiyerinitiai,” wotai.

⁴⁹ Paire Yesusu nuko xeika sakamaro kiseniki sese xinipuroteneai apu teue kuna iyeserineri, nikoniko ipaki kunauneri, “Mua apu nu yue xunu weterunana?” xeteneai.

⁵⁰ Kakeri, Yesusue pa xui ipaki kauna, “Neu sokisoki xonsue kakati ximine ne Xoiteu xeika asinakuni kutu purine. Ne xounau xonukuruwei puro,” wotai.

8

Kireteu xui mie Yesusu tai xowoteneai

¹ Xurise Yesusue pa wese wetina erewese yau texete, wesewese xeika texeteuna, Xoiteue mua ouropu xuiapu amu yause xosaurau yaku-nikepinaure Yesusue asinaku kuna uteiwotai. Kakati nupo 12-teu tataiwopie nu xeika texete-neai.

² Kakeri kireteu xui, ekime Yesusue xoxi yaniyani arierinikina, supa tuku atinikete wati meruketeneae nu xeika xowoteneai. Kire paiya Maria, wenuneri Maktala erewesepu Maria woniai. Ekime Yesusue nu xosaupo xoxi yaniyani 7-teu arieruna xesauweruwoyai.

³ Yoanano Susananoe rania nu xeika xowoteneai. Yoana paiya nu Kusapu xui, Kusa apua nu Erotipo ata yayaku tumu. Pa xui teue ninipo sapi arara, Yesusu nupo tataiwopi xeika tianikirouneri.

Apue wit waxi sainoro purerewotaire Yesusue xonu kunairae kunawotai
(Mt 13.1-9 xeika Mak 4.1-9)

⁴ Xokupa erewesepu xuiapue Yesusu xosa kouneri ere kununu puroteneai. Kakeri kire xonu kuna ipaki tinikina,

⁵ “Kire apue sainoro xouna wit waxi purerewotai. Nue purereupa xowatia, kireu wit waxi paiya imero kiririwati, apue xorowori ni tupusorisorie maneri neteneai.

⁶ Kireu wit waxi paiya xe tuku ou xosa kiririwotai. Wit waxi puputa wotai sorena, ou enekemu xuwxexati xiri kurakurauna xumuwetai.

⁷ Kireu wit waxi paiya kotou muri sireu xopu kiririwotai. Kakati kotou muri xeika puputa-wotaina, kotou murieni kururuna wit kururutauwotai.

⁸ Kireteu wit waxi paiya asinaku ouro kiririwati mana meruni erina, 100 100 waxi eretai,” niketai. Yesusue pa xonu kuna kunauweinapa ipaki yaxina, “Apu xaku tukuepa mua kuna iyesepina,” niketai.

*Yesusue amu nanunanu tuku xati xonu kunairae kunawotairau
(Mt 13.10-17 xeika Mak 4.10-12)*

⁹ Yesusu nukou tataiwopie pa xonu kuna xotapa kaniketaire kotowoteneai.

¹⁰ Kakeri ipaki kanikina, “Xoiteue ximiaropu kapiapu kuna xotapa Xoiteue xuiapu yaku-nikepine yause xosa Xoiteu kakepina. Ataritikati sipauweikiriai. Pana kireu xuiapua nini xonu kuna kireni iyesirouneri. Paxati, nini xokupa yause xekexekewopineri sorena, kire sapi xekeu sipawopuworixe. Nini xokupa yause kuna iyesepineri sorena, nini pa sapi xotapa sipawopuworixe,” niketai.

*Wit waxipo xonu kuna xotapa
(Mt 13.18-23 xeika Mak 4.13-20)*

¹¹ Yesusue pani ipaki kanikina, “Mua xonu kuna xotapa paiya muanumu. Pa wit waxi paiya Xoiteupo kunaure kunauna.

¹² Wit waxi imero kiririwotaia muanumu, xuiapue Xoiteupo kuna iyeseteneai sorena, xurise Satanie mana, xonikiropu kuna xesauweriniketaitai. Satanie nanuna, ‘Nini xonikisuworia, Xoiteue xiyeri tinikexete xina kaketai.’

¹³ Wit waxi xe tuku ouro kiririwotaia, apue kuna iyesineri tineria paire nimariri woteneai. Pana nini wit waxi ou minika kinimu munopuxuweiyeuner, kakineri, xekepu yause xonikisuwopu xuweu purineri. Eruru yause moatia, Xoiteu wetirouneri.

¹⁴ Wit waxi kotou muri sireu xopu kiririwotaia, apue kuna iyeseteneai sorena, mua ouropu misepire nanunanuneri xe tuku sasaiwopure ni-maririneri. Pa xokupa kapiaure xineri Xoiteupo kuna ati taiworixe. Nini pa kakineri xoye ati xureixepixuweiyeneri.

¹⁵ Pa wit waxi asinaku ouro kiririwotaia muanumu, apue kuna iyesineri sokisoki teteneai. Ninipo xonikikemu kutu asinaku, nini sokisoki purineri meru eri purineri,” niketai.

*Apue naku oi tineri kokoto iruworo
iyarirouworixe
(Mak 4.21-25)*

¹⁶ Yesusue pani ipaki kunauna, “Apue naku oi tineri kokoto iruworo iyarirounerire, e suwari iruworo iyarirouworixe. Xuwe. Apue atoro maneri memeremu xekopinerire, naku oiti saka xouro iyarirouneri.

¹⁷ Xokupa sapi ximiaki purotaia, sewai yarani akipa xepina. Xokupa sapi apue xotoreri purotaia, sewai yarani akipa xeria, apue sipa nikepineri.

¹⁸ “Tini sosopa epixinari, kuna ati iyesakuai. Kire apu nu kireu xuru tukuwetaia, Xoiteue pani kireu tuwopina. Apu xuru xuweue, ye xuru tuku xina nanuwotaia, Xoiteue xesauweruwopina,” niketai.

*Yesusupo ana xeika xameyaumana xeika yuxu-
nana?
(Mt 12.46-50 xeika Mak 3.31-35)*

19 Pa yause xosa Yesusupo anae niraumanapu Yesusu xekopure koteneai. Xokupa xuiapue kununu purori, nini Yesusu nutiemu mopineria itou xuwe xeteneai.

20 Kakeri kireu apue Yesusu ipaki kauneri, “Neu aninie xameyanimanapu ne xekenepure kisau tumu purineri,” woteneai.

21 Kakeri xiyeri kanikina, “Xui apu nini Xoiteupo kuna iyesineri taiwoteneai, nini yeu anikamana xameyaimana,” niketai.

*Yesusue kunawati kokaipa xupeu xuwxetatai
(Mt 8.23-27 xeika Mak 4.35-41)*

22 Kire yause Yesusue nupo tataiwopi xeika kire tauro xouro maneteneai. Marineria ipaki kanikina, “Sini Kalili ene pira xowopu nikati,” xowoteneai.

23 Tauro ene xourei munauti mautipa xowatia, Yesusu xona xinetai. Kakati kokaipa xupeue mana ene sarati, ene emusauna tauro kamaro koiropure xati xuwe xepure xeteneai.

24 Kakati Yesusu xona koruei kauneri, “Kokaipa apu, Kokaipa apu, sini ximine xuwe xepure xinuku,” woteneai. Kakeri sarouna pa xupeu xeika xasi xeika aunikati xuwxeteneai. Kakati ene xiyeri miriaxepu xuwe.

25 Paire Yesusue ipaki kotonikina, “Tini ama? Tinipo xotikisu anoro purinana?” niketai. Tataiwopie pa sokisoki saina xekeri, ximikiei xokupa nanunanu teteneai. Kakeri nikoniko ipaki kunauneri. “Mua apu nu yuerau? Nu xupeu xeika ene xeika sokisoki kuna kanikati, nupo kuna iyeseteneai,” xeteneai.

Yesusue kire apu xoxi yaniyani xesauweru-wotai

(Mt 8.28-34 xeika Mak 5.1-20)

²⁶ Yesusue nupo tataiwopi xeika Kerasa nikau ou masaira utu putawoteneai. Pa wese paiya Kalili ene pira purina.

²⁷ Yesusue tauro wetina manatia, kire apu pa erewesepue maiyewotai. Kireu xoxi yaniyanie pa apu xosa puroteneai. Nu ekimeni mari takina purirouwati xana xuwe. Kire atoro rania purirouwati xana xuwe. Nu kopaupuyau purirouna.

²⁸ Pa apue Yesusu kekerina, xira puei nutiemu siau sakaro oro titikiri xowotai. Kakerina ere urue ipaki yaxina, “Yesusu, ne Xouropu Xoiteupo Nononi Kutu, ye amakiyepure kakinena? Eio, ne kaki xanau ye xoxixoxiyeu,” wotai.

²⁹ Nue pa kaki uru yaxetaia amure, Yesusue kunauna, xoxi yaniyani ne mua apu wete wotairo kunawotai. Xokupa yause xoxi yaniyanie pa apu xorou tina xinerirouna. Apimie sokisoki xumei taurouneri sorena, pa apue xume kakatirouna. Kakati pa xoxi yaniyanie apu weu weseyau sou-texirouna.

³⁰ Yesusue ipaki kotouna, “Neu wenini yuna,” wotai. Kakati kauna, “Yeu wenimi Xokupa,” wotai. Pa amure, xokupa xoxi yaniyanie nu xosa mauweteneai xati kunawotai.

³¹ Kakati pa xoxi yaniyani teue Yesusu ipaki sokisoki yauneri, “Ne kaki xanau upu xotapa xuweu mini minika xosa xesasikeu,” woteneai.

³² Kire kokaipa pu teue kire totou ara xosa xoye nipuroteneai. Kakeri xoxi yaniyani teue

Yesusu sokisoki kotouneri, “Ne sini weisikitaupia pu kamunikiro mauwepinuku,” woteneai. Kakeri Yesusue weinikitati pu kamunikiro mauwete-neai.

³³ Kakati pa xoxi yaniyani teue pa apu wetineri, pu kamunikiro mauweteneai. Kakeri pa pu teue kire iri xoxi xosa keikei kururukururu munoteneai. Munaneri ene nukuro munauwei ene nineri xumueteneai.

³⁴ Pu yayakue pa kapia akipa xetai xekeri, ximixouneri erewese kuna tixowoto, wese wese kuna tixowoto woteneai.

³⁵ Kakeri xuiapue pa kapia akipa xetai xekopure koteneai. Yesusu xosa kouneri, xoxi yaniyanie pa apu weteri meruki purati xekoteneai. Nupo nanunanu teteiyati, mari takerina Yesusupo siau sakaro misi purotai. Kakati xuiapue xekerineri ximikieteneai.

³⁶ Pa kapia xekoteneai apu teue, Yesusue pa apu ekime xoxi yaniyani tuku puroyai xosa, kapia kakati meruketaire perariniketeneai.

³⁷ Paire xokupa xuiapu Kerasa nikau tistrikipoe Yesusue kaketai kapiaure ximikeri, sokisoki nanunanu terineri, Yesusu xesawori weniki xowopinaure sokisoki kuna kunawoteneai. Kakeri Yesusue tauro xouro epitina xiyeri xowotai.

³⁸⁻³⁹ Kakati pa apu Yesusue atierati xoxi yaniyanie weteri merukirotaie Yesusu kotouna, “Xirini xowaxau itoure?” wotai. Kakati Yesusue kauna, “Ne nakipo wese xiyeri xounau, Xoiteue ne tianinepure xokupa kapia kaketaire xuiapu kanike,” wotai. Kakati pa apue xouna Yesusue kaketaire xokupa xuiapu kaniketai.

Yesusue kire momuko xumotai sarina pani kire xuie muporopu nekei xosa xupo iyaretai atierati meruketai

(Mt 9.18-26 xeika Mak 5.21-43)

⁴⁰ Yesusue ene xusatina pira xiyeri xowatia, xokupa xuiapue nu yaku puroteneairo nimariri-woteneai.

⁴¹ Kire apue maiyewotai, nupo wenumu Yairus. Nu Yuta nikau kununu atapu kire akereki tumu. Yesusue nupo atoro xowopinaure, nupo siau sakaro xoutapa ukurourouna sokisoki kotowotai.

⁴² Pa apu nu suwasuwau momuko kireniuku. Pa momuko nu 12 teu xitosani tukue xiri xumopure ekesimu narairotai.

Kakati Yesusue Yairus xeika xowatia, xokupa xuiapue Yesusu turoni susuwataipa xineri xirini xowoteneai.

⁴³ Kire xui purotai, xui nikou supa sie sipes tirouna, pa supa tukuni 12 teu xitosani purirouna. Sipe apimie atieri merukepine xina xe wetirouna sorena merukirowatixe. Kire sipe apue atiwati supa xuwe xepina sie itou xuwe.

⁴⁴ Pa xuie Yesusu nikeroni kutu ma tumurouna, Yesusupo nekei xuwe maro xupo iyaretai. Pa kakati sapauni xaria tikirati xou mupo saiyetai.

⁴⁵ Kakati Yesusue ipaki kotonikina, “Yue ye xosai xupo iyaretaina?” niketai. Kakati xokupae kauneri, “Ye xuwe, Ye xuwe,” xi kunau xowoteneai. Kakeri Pitae kauna, “Xesepei apu, xokupa xuiapu teue tumuneri koitaunineri susuwata xineri,” wotai.

⁴⁶ Kaki kawatia Yesusue kunauna, “Kirei ye xosai xupo iyaretai. Kakati yeu kireu sokisoki wei xouweineri,” niketai.

⁴⁷ Pa xui nu ximiakkepina sie itou xuwe. Itou nu sipauweri, ximikeri kirekireupa mana Yesusu nutiemu xoutapa ukurourouna korume xetai. Kakerina xuiapu ekinikiro Yesusu kauna, “Ye ama ne xosa xupi iyariti, yeu supa sapauni xuweiounana,” xetai.

⁴⁸ Kakati Yesusue ipaki kauna, “Momuko, ne yeure xonsutiai, pa xati ne xiyeri merukine. Ne xonikuruei xouwo,” wotai.

⁴⁹ Yesusue kunau puratia, kire apue Yuta nikau kununu atapu tumupo atarei kotai. Mana pa tumu ipaki kauna, “Neu momuko xumurotaina, kaki xanau xesepesiki pani xu tuwou,” wotai.

⁵⁰ Yesusue pa kuna iyeserina, pa kununu atapu tumu ipaki kauna, “Ne kaki xanau eini kirekirewou. Ne sokisoki xonisuwauweye, neu momuko meru kepina,” wotai.

⁵¹ Yesusue Yairuspo atoro xouna, xuiapue pa atoro manaku xina taiyeriniketai. Kakerina Pitano Yonino tinikina, Yemusu tina, pa momukopu omono anano tiniketeuna atoro maneteneai.

⁵² Xokupa xuiapu pa atoro puroteneae, pa momukoure xonikikemu xiri pirixina pawati, murineri ururu kerarau puroteneai. Kakeri Yesusue ipaki kanikina, “Tini kaki xanari moraku. Nu xumati xana ai xini purina,” niketai.

⁵³ Kakati Yesusu xitepi wauwoteneai. Pa amure, momuko xiri xumurotai xati sipari kaketeneai.

⁵⁴ Kakeri Yesusue pa momukopu xupo tina ipaki yaxina, “Momuko ne sarouwo,” xetai.

⁵⁵ Kakati pa momuko xumotaia, ekeoma puropina youyae muporo manati, xiyeri eke

mirina sapauni sarotai. Kakati Yesusue kanikina, “Paina, momuko xoye tuwa,” niketai.

⁵⁶ Pa momukopu omoye anayei xonikikemu nimaririrei urewoxeteneai. Kakeri Yesusue sokisoki kuna ipaki kanikina, “Tini kaki xanari kire apu mua kapia akipa xetaire kawaku,” niketai.

9

*Yesusue nupo 12-teu tianuwopi saina tiniketai
(Mt 10.5-15 xeika Mak 6.7-13)*

¹ Yesusue nupo 12-teu tianuwopi yainikati moteneai. Xouneri xuiapu xosanikipo xoxi yaniyani xesaxesarinikineri, xetaxetau xoxi supa tuku rania xuweiyeri nikepinerire, kokaipa sokisoki xeika weniniki xeika tiniketai.

² Xouneri Xoiteue yakunikirouna kuna utei kanikineri, supa xuweiyeri nikepineri xeikaure xesaniketai.

³ Kakeri ipaki kanikina, “Tini kakixanari kire sapi arari tixowaku. Tini kakixanari tou tinari, ari pokia tinari, tupumoru xeika xe xeika teteunari xowaku. Muputikiropu erieri rania aimore aimore taku.

⁴ Tini kire wese putaunari kire atoro manaria, pa ataroni purakuaiye pa wese wetinaria kire wese xowakuai.

⁵ Kire erewesepu xuiapue ninipo atoro sotiki xowopu xuweuworia, pa wese wetakuai. Tini weu xowopurexinaria siatikiropu mai pokuwei xowari paiyeye, sini, kapia xoxi tikiriaia, xu tuku xineria, sipawopineri,” niketai.

⁶ Kakati tianuwopie wese wese xowoteneai. Xouneri Xoiteupo asinaku kuna utei kanikineri, wesewesepu xuiapu atinikeri meruketeneai.

*Erotie Yesusue nanarina sipawopure xetai
(Mt 14.1-2 xeika Mak 6.14-16)*

⁷ Akereki kapmani Erotie Yesusue xokupa kapia kakati iyesserina, xouxouworotai. Pa amure kireteu apue kunauneri, “Yoni nu ene iserinikirouna apue kopaupurei xiyeri sarotai,” xirouneri.

⁸ Kireue kunauneri, “Paiya nu Ilaisae putauna,” xirouneri. Kireue kunauneri, “Kire ekimenikeu kunatureture kopaupurei xiyeri sarotai,” xeteneai.

⁹ Kakeri Erotie kunauna, “Ye Yonipo parukana katieiyai. Pana mua apua nu yu nukoni kutue xonuxonu saina tati xuiapue kunawori ye iyesinenarina?” Xekopure xetai.

*Yesusue 5,000 apu xoye tiniketai
(Mt 14.13-21 xeika Mak 6.30-44 xeika Yon 6.1-13)*

¹⁰ Yesusu nukou tianuwopie xiyeri kouneri xokupa saina teteneaire kawoteneai. Kakeri, Yesusue kireu xuiapu weinikiteri, nupo tianuwopi kireni sonikitina, kire erewese xowoteneai. Pa wesepu wenumua Petsaita.

¹¹ Xokupa xuiapue Yesusu xowotai sipauweineri tai xowoteneai. Utuyewori xoukemu nimaririeina, Xoiteue yakunikirouna yauseurei kuna utei kanikinani, supa tuku xuiapu atinikati meruketeneai.

¹² Xoruwatini kutu Yesusu nukou 12-teu tianwopie maneri kauneri, “Ne xuiapu xesanikau wese yau xouxanauneri xoye xireki nete, ata xekeu xinete wopineri. Mua sanawa purikiriaia apu xuweu sanawa,” woteneai.

¹³ Kaki kaworia xiyeri kanikina, “Takieni xoye tinika,” niketai. Kaki kanikati ninie xiyeri kauneri, “Sini xokupa xoye xuwe. Tupumoru autapa xeika wese axiri xeika kireni purina. Sini xounuku mua xokupa xuiapu nikau xoye isayarinikepinukure?” woteneai.

¹⁴ Apimi 5,000 siei puroteneai.

Kakeri, Yesusue nupo tataiwopi ipaki kanikina, “Tini kanikari 50-teu 50-teu xineri misepineri,” niketai.

¹⁵ Yesusupo tataiwopie kakeri, apimie misieteneai.

¹⁶ Pani Yesusue 5-teu tupumoru xeika wese axiri xeika tina mena eisau puri Xoiteu eiyasewotai. Kakerina tupumoru xeika wese xeika tina puruporouweina, nupo tataiwopi tinikati ninie xuiapu tinikixowoteneai.

¹⁷ Pani xokupa xuiapue pa xoye neri ukaniketaitai. Xoye maisa kunununeri, murinakai 12-teu xosa imoroteneai.

Pitae Yesusure kuna pereuwetai

(Mt 16.13-19 xeika Mak 8.27-29)

¹⁸ Kire yause Yesusu nukoni kunikuni puratia, nupo tataiwopie nu xeika puroteneai. Yesusue kotonikina, “Xuiapue yeurepa yuxirounerina?” niketai.

¹⁹ Kakati xiyeri kauneri, “Ne kireue kunauneri, ‘Ne Yoni ene iserikikirouna apue,’ xirouneri.

Kireue ipaki kunauneri, 'Ne Ilaisae,' xi kunaurouneri. Kireue kunauneri, 'Nepa ekimenikeu Xoiteupo kunatureture xiyeri sarotai xineri,' "woteneai.

²⁰ Kakeri kotonikina, "Takiepa ye yu paxinukuna?" niketai. Kakati Pitae Yesusu xiyeri kauna, "Ne Kristus, Xoiteue tumunerina nukou xuiapu xiyeri sonikewaire xesanati koutiai," wotai.

Yesusue kunauna "Ye xumuneia xiyeri saropine," xetai

(Mt 16.20-28 xeika Mak 8.30—9.1)

²¹ Pani Yesusue nukou tataiwopi sokisoki xoka tinikipuri kanikina, "Mua kuna kire apu arari xakusu kawaku," niketai.

²² Kakeri kunauna, "Apupo Nono nu xokupa tatau tepina. Akereki tumu teu xeika, kokaipa xuriatiti xeika, tu xotapa sipa apimi xeika paiye nikiniki tuworineri ouweria, xumuna xeimore asau xowatia xiyeri saropina," xina kaniketai.

²³ Yesusue xokupa xuiapu ipaki kanikina, "Yuerau ye taiyepure xinapa, nukoure nanunanu wetina, xokupa yause nukou na nikitoto xemena ye taiyepina.

²⁴ Pa amure, yuerau nuko ekeoma puropi soki tepure xinapa, nuko ekeoma puropisui xuwexepina. Yuerau yeure nanuna nu xuwexina paiya, nu asinaku ekeoma puropina.

²⁵ Yuerau ouropu xokupa sapi tipurina, nuko xoxixina xuwexina paiya, pa xokupa sapie amaki tianuwopinana?

²⁶ Yuerau yeure mayaxina, yeu kunaure mayaxina paiya, sewai, Apupo Nono nukou

kokaipa naku memeremu xeika, omopu xeika Xoitupō xenikorokoro nikau xeika xosa purōpinae kouna paiya, pa xuimi apimire rania mayaxepina.

²⁷ Suwauni kutu katikine, kireu apimi nini mua tumu purōteneai nini xumopu xuweuni, Xoitēue xuiapu yakunepina yause xekopineri,” niketai.

*Yesusu xetau mupo korowotai
(Mt 17.1-13 xeika Mak 9.2-13)*

²⁸ Yesusue pa kuna kunauwati kireni muris sie xowatia, Pita, Yemusu, Yoni nini soniki ti kire totou xouro kunikuniwopure xowotai.

²⁹ Yesusue kunikuni puratia, nupo moakemu pirixina xetau korowati nupo nekei paiya xiri karaini kutu xina peririketai.

³⁰ Kakatia axiri apue Yesusu xeika kunau purōteneai. Paiya Mosesino Ilaisanoē.

³¹ Mosesino Ilaisanoē Xoitēu nukou memeremu xeika maneri, Yesusu Yerusalemu saina tieina mua ou weti xowopinaure kunau purōteneai.

³² Pita xeika kire Yesusupo tataiwopi aimore xeikae xinimenikati xineteneai. Xiyeri sauweineria Yesusu xeika pa apu aimore xosa xeika memeremu xekoteneai.

³³ Pa apu aimorei Yesusu weti xowopure xeria, Pitae Yesusu kauna, “Xesepesiki, sini muoro purōpua asinaku. Sini xeimore yana ata xuworepinuku. Kire neu, kire Mosesipo, kirepa Ilaisapu,” wotai. Pitae pa kuna kunawotaia, nu amu kuna rau kunawotai, nu sipa xuwe.

³⁴ Pitae kunau puratia, pani kire iyowe ma xesuaki taunikati ximikieteneai.

³⁵ Pa iyou waiwaie kire apu supoe ipaki kunauna, “Muaiya yeu Nono. Yeu saina teriyepinaure unaritiai. Tini nupo kuna iyesa,” niketai.

³⁶ Xoiteue kunauwatia, Yesusu nukoni purati xekoteneai. Kakerineri pa totou weti munaneria, Yesusupo tataiwopie pa kapia xekoteneaire kire apu kawopu xuwe.

Yesusue kire nono xoxi yaniyani tuku atierati meruketai

(Mt 17.14-21 xeika Mak 9.14-29)

³⁷ Xurise kire asau xosa Yesusue nupo tataiwopi xeika totou weti munoria, kokaipa xuiapu teue maneri nu tutumawoteneai.

³⁸ Kire apu nini xopurei Yesusu ipaki yauna, “Xesepei, yeu sawai nono xekowaire ne sokisoki kotonine. Ye pa nono kireni tuku.

³⁹ Xokupa yause kire xoxi yaniyanie kamoro manati, sapauni xoxi xiraxaraourouna. Pa xoxi yaniyanie kakati sirosarouna si maua xana maua paiye xarei kusaurouna. Pa xoxi yaniyanie, pa nonopu mupokemu xiri xoxixoxi xina sapauni wetirouwatile.

⁴⁰ Kakati neu tatainepi sokisoki kotonikine, “Tini mua xoxi yaniyani xesauweya,” xitiai sorena nini itou xuwe,” wotai.

⁴¹ Kakati Yesusue xiyeri kauna, “Tini xuimiapimi xotikisuwari xana xuwe. Tinipo nanunanu xeika kapia xeika paiya asinakuni kutu xuwe. Ye amakau yause tini xeika purinei tinipo xu xemeropinena? Neu nono sou tinau mouwo,” wotai.

⁴² Pa nonoe Yesusu nutiemu moatia, xoxi yaniyanie pa nono oro otuwati utu xiri

sirosarowotai. Kakati Yesusue pa xoxi yaniyani auworina, pa nono atieri omo xiyeri tuwotai.

⁴³ Paire xokupa xuiapue Xoiteupo kokaipa sok-isoki xekeri, xiri ureni kutu urewoteneai.

Yesusue xiyeri axiri yause xi kunauna ye xumopine xetai

(Mt 17.22-23 xeika Mak 9.30-32)

Yesusue xokupa kapia kaketaire xuiapue xemu xokupa nanunanu teria, nupo tataiwopi ipaki kanikina,

⁴⁴ “Tini mua kuna xosa atinari xakutiki iyara. Apupo Nono apu xupunikiro iyarepineri,” niketaitai.

⁴⁵ Kakati nupo tataiwopie pa kuna xotapa sipawopu xuwe. Kuna xotapa ximiaki purati, nini ati sipawopu xuwe. Paire kotouneri sipawopineria, ximikieteneai.

Yu akereki kokaipana?

(Mt 18.1-5 xeika Mak 9.33-37)

⁴⁶ Kire yause Yesusupo tataiwopie kunauneri, “Yurau sinipo akereki kokaipa?” xineri niko niko kuna tuwata xeteneai.

⁴⁷ Kakeri Yesusue ninipo nanunanu xonikiro purotai siparina, kire nono misiara sou mana nuko nutiemu tumuworetai.

⁴⁸ Kakeri nupo tataiwopi kanikina, “Apue yeure nanuna mua nono misiara souna paiya, nu ye tianina. Apue ye tianina paiya nu yeu xauwa tianuna, nue ye xesayati koutiai. Pa amure, apu wenumu xuweu misiarani kutu tini xokupa xopuro purotai paiya nu akeri purina,” niketai.

Apu xiwaxiwai tikepu xuweuwa nu tinipo emetiki

(Mak 9.38-40)

⁴⁹ Yonie Yesusupo kuna iyeserina, xiyeri kauna, “Kokaipa apu, sini kire apue neu weninirei xoxi yaniyani xesauwerinikepi saina tati xekeukiriai. Kaketaina pana siko taisikepu xuweu wati taiyerukiriai,” wotai.

⁵⁰ Kakatia Yesusue xiyeri kauna, “Tini kakix-anari wete waku. Apu nu xiwaitikepu xuweu paiya nu tinipo emetiki,” wotai.

Yesusue nupo tataiwopi xeika Yerusalemu xowoteneai

Luk 9.51—19.28

Samaria apimie Yesusu iyowori ninipo wese kopu xuwe

⁵¹ Xoiteue Yesusu mena xouro sou xowopina yause tomuroirotai. Paxati Yesusue Yerusalemu xowopina nanunanureni sokisoki xetai.

⁵² Kireu apimi akeri xesanikati, kire Samaria nikau wese xuru ireiyeruwopure akeri xowoteneai.

⁵³ Kakeria pa wesepu apimie, Yesusu ninipo atoro souxowopi xirexeteneai. Pa amure, Yesusu Yerusalemu xowopure xati siparineri xirexeteneai.

⁵⁴ Axiri tataiwopi, Yemusino Yoninoe, Samaria apimi nikau kapia xekerineri, Yesusu ipaki koutouneri, “Kokaipa apu, ne iyo xau sini mena xouropu xepi uru yauyatia, kou mua xuiapu u nikepinare?” xeteneai.

⁵⁵ Kakeria Yesusue pirixina auniketai.

⁵⁶ Kakerineri kire wese xowoteneai.

*Yesusue nuko taiwopi kapiaure kunawotai
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Yesusue nupo tataiwopi xeika imeyau xoworia, kire apue Yesusu kauna, “Xokupa wese xowauwa, ye tataini texepine,” wotai.

⁵⁸ Kakati Yesusue kauna, “Mamumamua nini ouro xinirouneri upu tukuna, nia nini teu suku. Pana Apupo Nono paiya nu xinepina suwari xuwe,” wotai.

⁵⁹ Yesusue kire apu kauna, “Ne ma taiye,” wotai. Kaki kawatia pa apue kauna, “Kokaipa apu, weitaue ye xou xauwa upuwarineye,” wotai.

⁶⁰ Kakati Yesusue kauna, “Xeuxana. Apu xumoteneaieni ninipo apu teu upuainikepineri. Ne paiya xounau Xoiteue yakunikirouna xuimiapimi xosa kuna uteiwo,” wotai.

⁶¹ Kire apue Yesusu ipaki kauna, “Kokaipa, ye ne tainepurexinena pana, weitaue ye xounei yeu apu kini kusionikerineye,” wotai.

⁶² Kakati Yesusue kauna, “Apu taitai tirouna sorena, nu xokupa yause nikero oioirouna. Panumu apu paiya nu Xoiteue yakunikirouna xuimiapimi xosa saina tepu watixe,” wotai.

10

Yesusue 72 apu teu xesanikati xou saina teruwoteneai

¹ Xurise Kokaipae xiyeri pani 72 apu teu tumunikeri, axiri axiri xesanikati weu akeri xowoteneai. Nuko texepina xokupa erewese xeika, wesewese xeika xosa xesanikati xowoteneai.

² Ipaki kanikina, “Sainoro xokupa xoye itou xuxurexetaina pana, tepineri saina apu xokupa xuwe. Pa xati tinie saina Xataku kotou kunikuniwari, nue saina apu xesanikati xou xoye kununuworuwopineri.

³ “Tini xouwa. Iyesa, tini sipsipu arara sie mamumamu xopu xesatiki tixounuku.

⁴ Tini kaki xanari xexopu re ari pokia re e kireu sietikiropu erieri arari tixowaku. Xounaria kakixanari xuiapu imero tutumanikinaria kusonikaku.

⁵ Tini kire atoro manaria, akeri ipakinaria kunaunari, ‘Mua atoropu xuiapu tini xotiki kururei pura,’ xakuai.

⁶ Kakari kire apu nu siomoue pa atoro puropina paiya, tinipo asinaku kuna pa apu xosa xou puropina. Panumu apu puropu xuweua, tinipo asinaku kuna taki xosatikini xiyeri kopina.

⁷ Tini pa kireni atoroni purakuai. Ninie xoye xeika ene xeika tikeria nakuai, pa amure, saina tirouna apua nupo xe tepina. Tini kaki xanari xetaxetau ata yau xowaku.

⁸ “Tini kire erewese manari ninipo atoro sotiki xoworia, paina ninie tikepineri xoye nakuai.

⁹ Kakinaria pa erewese puroteneai supa apu atinikari, supa xuwxepineri. Pani ipaki kuna utei kanikinari, ‘Xoiteu xuiapu yakunikirouna yause, pa nutietiki tomuroirouna xinari,’ kanikakuai.

¹⁰ Kire erewese manari ninipo atoro sotiki xowopu xuweuworia, pa erewesepu xokupa imero ma tumupuri kunaunari,

¹¹ ‘Tinipo erewesepu maie sinipo siasikiro erarawotai, tinipo kapia xoxi xati atari tikikiri sipawakuaire siasiki pokunuku. Pana tini ati nanunuwa. Xoiteu xuiapu yakunikirouna yause, pa ma tomuroirouna,’ nikakuai.

¹² Ye katikine, Xoiteue xuiapu kuna xosa tumunikerepina yause paiya, pa erewesepu xuiapu xosa xu mopinapa, Sotomu xuiapue xu teniai emeserinikepineri,” niketai.

*Xuiapu xoniki pirixepu xuweua xousua tuku
(Mt 11.20-24)*

¹³ Yesusue pani kunauna, “Xousuwani kutu, tini Korasin erewesepu xuiapu xeika Petsaita apimi xeika tini xotiki pirixepu xuweunaria tini xoxi xakuai. Kire apue, ikoe taki xopu kakitiai sie xouna Tair erewese xeika Saiton erewese xeika xonuxonu kapia eretai xakua, ekimeni Tair xeika Saiton xeika paiya, xoniki pirixinaku eiyoxi xoniki pirixepi nekei erinaku tepeu tauworo misaku.

¹⁴ Xoiteue xuiapu kuna xosa tumunikerepure iyaretai yause xosa paiya, xu tini xosa yaraxepinapa, Tair xeika Saiton xeika nikau xu xiri emeseriwakuai.

¹⁵ Tini Kapaneam, tini mena xouroni kutu iyaitikerepinerire? Xuweni kutu. Tini toupaini kutu apu xumoki nikau wese xowakuai,” niketai.

¹⁶ Yesusue nupo tataiwopi ipaki kanikina, “Apue tinipo kuna iyesinapa, nu yeu kuna iyesina. Apue tini nike tikinapa, nu ye nike sina. Apue ye nike sinapa, ye xesayati koutiai Xoiteu nike tuna,” niketai.

72 apu teue xiyeri koteneai.

¹⁷ Yesusue 72 apu teu xesanikati xowoteneae, xiyeri kouneri xiri nimaririwoteneai. Kunauneri, “Kokaipa, sini neu wenini tikiria, xoxi yanyanie rania sinipo kuna taiwoteneai,” xeteneai.

¹⁸ Kakeri Yesusue kanikina, “Ye Satan xekeutia mena wetina xore memeremue miriaiti uraki kouyeuna.

¹⁹ Iyesa. Ye itou wenitiki sokisoki tikieitiai, tini matu xeika apu xoxixoxinikepineri teki xeika xoronikakuai itou, pa xeika tinipo xiwaiatiki Satanipo xokupa sokisoki emeseriwakuai itou. Paxati tini kire sapie xoxixoxitikepina sie itou xuwe.

²⁰ Tini kaki xanari nimaririrei kunaunari, ‘Xoxi yanyanie sinipo kuna taineri xaku.’ Xuwe. Xoi-teue tinipo wenitiki mena xouro nukou nakau xosa xayairetaire nimaririwa,” niketai.

*Yesusue Xoiteu nimaririuna eiyasewotai
(Mt 11.25-27 xeika Mt 13.16-17)*

²¹ Pa yause xosa Xoiteupo Supo Youyae Yesusupo xoukemu nimaririerati, Yesusue ipaki kunauna, “Xauwa, ne ou xeika mena xeikapu Kokaipa, ye ne eiyasenine, pa amure, apu nini asinaku sipa tuku nanunanu tuku xosa mua sapi ximiakerine, apu nono arara puroteneai sie xosa kireni atarinikitiai. Iyo, Xauwa, ne nakipo nanunanu kireni tainau pa kake,” xetai.

²² Yesusue pani kunauna, “Yeu Xauwae xokupa sapi yeu xupiro iyaretai. Kire apue Nono sipa xuwe. Xauwa kirenie nu sipa. Kire apue Xauwa sipa xuwe. Nono nuko kirenie, pa apu teu Nono

nukoe Omo atariniketai xeika kiren timer Xauwa sipa,” xetai.

²³ Tataiwopi kiren timer purianuwori, pirixina xekenikeri, ipaki kanikina, “Apue tini xekeurounuku sapi xekeuneria, nini nimiriri wopineri.

²⁴ Ye tini katikine, ekime xokupa kunatureture xeika kokemu xeikae mua sapi tinie xekeukiriai xekopure xeniai sorena xekopu xuwe. Tinie mua kuna iyേശirounuku, ninie iyeseppure xirouneri sorena nini iyeseppu xuwe,” niketai.

Samariapu apue Yutapu apu tianuwotaire Yesusue kunawotai

²⁵ Kire tuxotapa sipa apue sarotai. Yesusu eruru wopure ipaki kotouna, “Xesepei, ye amakinei sipes ekioma puropi sui tepinena?” wotai.

²⁶ Kakati Yesusue ipaki kauna, “Amu kuna tuxotapa xosa purinana? Ne amu kunaure nina xitiaina?” wotai.

²⁷ Kakati pa tuxotapa sipa apue kauna, “Tini sikou Xoiteu Kokaipa xotikiewa. Tini takipo xotikieni xenitikieni sokisokieni nanutikieni nure xiri xotikiewa. Kakinارين takire xikiriai sieni emetikimanaure xotikiewa,” xetai.

²⁸ Kakati Yesusue ipaki kauna, “Paiya. Ne kutuni kunaune. Ne pa kakinauwa, ekinioma puropi sui tewai,” wotai.

²⁹ Pa tuxotapa sipa apue nanuna, ye xura-rauyepineri parina, Yesusu ipaki kotouna, “Tuxotapae kunauna yeu emeire xetaia, yureni kutu kunawotaina?” xetai.

³⁰ Kakati Yesusue mua kuna kauna, “Kire apue Yerusalemu wetina toupā erewese Yeriko xowotai. Petuae imero ximiaki puroteneae nanana ou ouworineri, nupo xokupa xuru tineri xowoteneai. Kakeri pa apue imero xini purina xiri xumopureirotai.

³¹ Pa yause kire xuriatitie ime tai munotai. Pa apu imero xini purati xekerina weu ime marei emeseru xowotai.

³² Pani kire Liwaie* rania pareini mana pa apu xekerina weu ime marei emeseru xowotai.

³³ “Kire Samariapu apue imeyau xouna pa apu xosa putawotai. Nue pa apu xekerina xiri xousua wotai.

³⁴ Pa apu nutiemu xonana, orip xona xeika xisa enekemu xeika usi xosa oina ereruwotai. Kakerina pa apu xeme tina nukou tonki xouroni miserina, kire toro ata xosa sou xouna ati yakuwotai.

³⁵ Kire yause xosa xe aimore waxi tina pa toro ata xataku tuworī kauna, ‘Nei mua apu ati yakuwo,’ wotai. Pani kauna, ‘Ne nakipo xeini tinau mua apu yakunauwa, ye xiyeri kouneia xapa tinepine,’ ” wotai.

³⁶ Yesusue pa tuxotapa sipa apu kotouna, “Ne amu xi nanunena? Yu nupo emeuni kutue pa apu petua xupunikiro xoxixetai xouwewotaina?” wotai.

³⁷ Kakati, nue kauna, “Pa apure xousuawati tianuwotai apu,” wotai. Yesusue ipaki kauna, “Ne xounau panumu kapiāni kake,” wotai.

* **10:32 10:32** Pani kire Liwai apu nini xuriatiti saina tiani nikirounerie rania.

Yesusue Matano Mariano niau atoro purotai

³⁸ Yesusue nupo tataiwopi xeika teipa xouneri, kire wese manetai. Pa wesepu kire xui, wenumu Mata, nue Yesusu atoro sou xowotai.

³⁹ Mata nu xameyau xuisani tuku, nupo wenumu Maria. Mariae mana Kokaipa nutiemu siau sakoro misirouna nupo kuna iyesetai.

⁴⁰ Mata paiya nu xoye ireipurina kokaipa sain-aure xokupa nanunanu tetai. Paire Yesusu xosa xona kunauna, “Kokaipa, yeu xameyaie weitati ikoni xoyewopi saina tine. Ne paire nanuwau xana xuwerau? Mana tianiyepinaure kawo,” wotai.

⁴¹ Kakati Kokaipae nupo kuna xapa ti kauna, “Mata, Mata, ne xokupa nanunanu tine xokupa sapire xonieune.

⁴² Ne kire sapire kireni nanunanuwowai. Mua sapi Mariae tepure xetaia, pa asinaku sapini kutu, pa xati nu mua asinaku sapi tepure xetaia sini taiyeruwopuxe,” wotai.

11

*Kunikuni wopi kapia**(Mt 6.9-15 xeika Mt 7.7-11)*

¹ Yesusue kire iriro kunikuni purotai. Nu kunikuniatia, kire tataiwopie ipaki kauna, “Kokaipa, ekime Yonie nupo tataiwopi kunikuniwopi kapia uworinikeyai sie, sini uworisike,” wotai.

² Kakati Yesusue ipaki kanikina, “Tini kunikuni naria, ipaki kunaunari, ‘Xauwa, neu wenini xeseu puropina. Neu, Xoiteue xuiapu yaku-nikirouna yause kopina.

³ Xokupa asau ne pa yausepu xoye sike.

⁴ Ne sinipo xunu weterisike, pa amure, kireue sini xosa kaketeneai xunu weterinikirounuku. Ne kaki xanau eruru wetau sini xosa moxete,' ” xi uworiniketai.

⁵ Yesusue pani ipaki kanikina, “Kire apu tini xopuropu nu kire xatau tuku, xinepi nikini kutu xouna pa xatau ipaki kotouna, ‘Xatai, ye xeimore tupumoru sie,’ wotai.

⁶ ‘Yeu kire maroue imerei kouna yeu atoro putawati, ye xoye tuwopine sie xuwe,’ wotai.

⁷ Kakati pa atoro purotai apue xiyeri kuna kauna, ‘Ne kaki xanau ye irerei sieu. Isima nakerekina yeu nono teu xeika xinieikiriai. Ye sanei pa sapi tinepi xana xuwe,’ wopina. Paina, amakepinana?

⁸ Ye tini katikine, ata xatakue sanapa xatau xokupa sapi xuweita uwotai tuwopina. Nu xatau tianuwopureni kutu nanuna kakepu watixe. Xuwe. Nu xataue uru yexekiyexekiwopina xira-rina sarouna pa sapi tuwopina.

⁹ Paxati ye tini katikine, tini Xoiteu kunikuninari kotowaria sapi tikepina, nu xemu tikepina. Tini sapi xirekepi saina tinaria, xemu xekowakuai. Tini isima korukoru xaria Xoiteue taiyeritikepina.

¹⁰ Xokupa apue Xoiteure kunikunineria, nini sapi tirouneri. Apue sapi xirekepi saina tina paiya nu xekeourouna. Apue isima korukoru xina paiya Xoiteue isima taiyeriwopina.

¹¹ “Kire nono takipoe kire wese masa omoe tuwopinaure kotowatia, omoe kire matu xoxi tuwopinare, wo? Xuwe.

¹² Nonoe kire kaira waxi omoe tuwopinaure kotowatia, omoe kire teki tuwopinare, wo? Pa rania xuwe.

¹³ Tini eminikimanapa xokupa xoxi kapia kakirounuku sorena, tinipo nono asinaku sapini kutu tinikepi tini sipa. Pa xati tini paire ati sipawakuai, apue mena xouro purotai emitiki kotoworia, nu nimaririrei Xoiteupo Sokisoki Supo Youya tikepina,” niketai.

*Yesusue Pelsepulu xeika saina tina xeteneai
(Mt 12.22-30 xeika Mak 3.20-27)*

¹⁴ Yesusue kire xoxi yaniyani kire apu xosa purina supo pararetai xesauweruwotai. Pa xoxi yaniyanie xouratia, pa apu supo motokekcie kunawotai. Kakati xuiapue xekerineri xiri urewoteneai.

¹⁵ Paire kireu apue kunauneri, “Nu Pelsepulupo sokisokirei xoxi yaniyani xesaurouna, nu xoxi yaniyani nikau tumu,” xeteneai.

¹⁶ Kireu apu teue Yesusu Xoiteupo saina tinarexi eruruneri sipawopure, “Mena xouropu kire xonuxonu kapia atarisikexi,” kotowoteneai.

¹⁷ Kakeria Yesusue ninipo nanunanu sipauweina, ipaki kanikina, “Kire sanawapu apu teue uteineri aimore tutuxi waraxeria, pa sanawa paiya xoxi xepina. Kire apu nou uteineri nikoniko xiwai waraxeria, pa apu nou purixepina.

¹⁸ Satanipo apu teue uteineri aimore tutu xineri nikoniko xiwai sayeria, pa xuru Satanie yakuwotaia amakineri puropinerirau? Tini kunaunuku ye Pelsepulupo sokisokirei xoxi yaniyani xesauroune xirounuku.

¹⁹ Pana suwau ye Pelsepulue tianiyati xoxi yaniyani xesaouroune xatia, yue emetikimana tianikirouwati, ninie xoxi yaniyani xesaunerina? Takipo emetikimanaini kapia ataritikineria tinipo kuna xoxi patikepineri.

²⁰ Xoiteu nukoini ye sokisoki siati xoxi yaniyani xesanikitia, tini sipaukiriai, Xoiteue xuiapu yaku-nikirouna yause tini xeika purina.

²¹ “Kire apu sokisokie saripiripiri sie tina nupo ata ati yakuwatia, nupo xokupa xuru ati puropina.

²² Pana kire apu xiri sokisokini kutue mana pa apu nueni ouna paiya, nupo xokupa kupira xeika saripiripiri xeikae sokisoki wati purotai tepina. Pa xokupa xuru tina paiya kireu apimi xosa uteiyerinikepina.

²³ “Apu yeu marou xuweu paiya, nu ye xeika xiwairouna. Apue ye tianina xokupa sapi kununuwopu xuweuwotaia, nu sirisoroweirouna,” niketai.

Xoxi yaniyanie xiyeri kotai
(Mt 12.43-45)

²⁴ Yesusue pani kunauna, “Xoxi yaniyanie kire apu wetina paiya, kire xiri xekeuna arikepura xiri yau xourouna. Kire iri xekeuna arikepura. Kire iri asinaku xekopu xuweunapa, ipaki kuna-wopina, ‘Ye ekime puriai atoro xiyeri xowopine,’ xepina.

²⁵ Xounapa inaina kasauneri nekeiwoteneai ata xekopina.

²⁶ Kakeri xounapa, kireu xoxi yaniyani 7-teu nuko emeseruneri xoxi kapia tirouneri

sonikepina. Kakatia pa ata minika maneria puropineri. Ximuximua pa apu xoxi purotai, pana muaia xiri xoxini kutu puropina,” xetai.

Amu apu teuerau xiri nimaririwopineri?

²⁷ Yesusue kokaipa xuiapu teu puroteneai yause xosa kuna uteiwotai. Kakati kire xui nini xopu purotaie ipaki yaxina, “Pa xuie iyainerina apuri tinetaia, nu nimaririwopina,” xetai.

²⁸ Kakati Yesusue kunauna, “Pa xuwena ipaki kunaunuku, apue Xoiteupo kuna iyesineri taineria, nini nimariri wopineri xepu,” niketai.

Kireu apimie Yesusu kotouneri xonuxonu kapia kake woteneai

(Mt 12.38-42 xeika Mak 8.12)

²⁹ Xokupa xuiapuni kutue Yesusu xosa pani kouyewori, Yesusue ipaki kanikina, “Mua yausepu xuiapua nini xuiapu xoxi. Ye Xoiteupo saina tinaxi xonuxonu kapia atarinikepineure yaxineri. Pana nini amu xonuxonu kapia xekopuworixe. Xuwe. Nini kunatureture Yonapu kire xonuxonu kapia kireni xekopineri.

³⁰ Ekime Xoiteupo xonuxonu kapia Yonae kakina Niniwe apimi atarinikyai. Panumu sieni Apupo Nonoe Xoiteupo xonuxonu kapia tina Xoiteu nuko siei puratia, mua yausepu xuiapue xekopineri.

³¹ Xoiteue xuiapu kuna xosa iyainikerepina yause xosa paiya, Sepapu kokemu xuie kuna xosa tumunapa mua yausepu xuiapu nikau kapia xoxire kunawopina. Pa amure, pa kokemu xuie ou maroni kutu purotaina pana, Solomonie nupo sipa asinaku uteiwati iyeseppure kotai. Pana

kire apu tini xopuro purina, nue Solomoni xiri emeseruna.

³² Xoiteue xuiapu kuna xosa iyainikeratia, Niniwepu apimie kuna xosa tumuneria mua yausepu xuiapu nikau kapia xoxire kunawopineri. Pa amure, Niniwe xuiapue Yonae uteiwoyai kuna iyesineri, xoniki pirixeniai. Pana kire apu mua purotaia, nu Yona emeseruna,” niketai.

Mupusikiropu naku

(Mt 5.15 xeika Mt 6.22-23)

³³ Yesusue pani ipaki kunauna, “Apimie naku oineri ata iruwo upu minika iyarirounerire, e kire kokoto iruwo iyarirouworixe. Xuwe. Nini saka xouro iyareri, apimie maneria pa memeremu xekopineri.

³⁴ Ekinikemu paiya mupunipo naku sie. Neu ekinikemu asinaku xatia, memeremue neu mupuni xokupa xokope xepina. Pana ekinikemu xoxi xatia, neu mupunikomu paiya ukumu xepina.

³⁵ Pa xati ne ati yakuwo. Neu memeremu naki xoniro purotai xukuna ukumu xete.

³⁶ Neu xokupa mupunikomu memeremu tuku xati kireira masa ukumuwo pu xuweu paiya, neu mupunikomu xiri una, nakupo memeremue tiniewopina,” niketai.

Parisi apimi xeika tu xotapa sipa apimi xeikae xoxixoxi kapia kakirouneri

(Mt 23.1-36 xeika Mak 12.38-40 xeika Luk 20.45-47)

³⁷ Yesusue kuna uteiyatia, kire Parisi apue Yesusu kawotai nu xeika xoye nepinaure.

Kakati Yesusue atareira mana sakamaro misina apaipurotai.

³⁸ Yesusue ene xupo kurowopu xuweuni xoye nati, pa Parisipo apue xokupa nanunau tetai.

³⁹ Kakati Kokaipae ipaki kauna, “Tini Parisia, marua xeika sai masa xeika atinuku nitekemu kurourounuku. Pana kamareira paiya, tini pe xepi kapia xeika xoxixoxi kapia xeikae xokope xinuku.

⁴⁰ Tini nananana xura! Apue sapi nikereira kesina kamareira kesixepu xuwere?

⁴¹ Sapi minikareira purotaia, tini apu sapi xuweu tianikinari tinika. Tini pa kakinari paiya, tinipo xokupa sapi xosei puropina.

⁴² “Pana tini Parisi, sosopa epixa. Xokupa sain-oropu sani arara paiya uteinuku 10-teu worinuku kire teupu paiya Xoiteu turounuku. Pana tini kutu xepu kapia wetinuku, Xoiteu xouwewopi kapia weteteurounuku. Xeuxana tini Xoiteu taiwopi kapia sokisoki tinari, kireu tuxotapa taiwa. Kakinari, tini sosopa epixa. Sewai tini xoxi puropi purakuai.

⁴³ “Tini Parisi, sosopa epixa. Tini Yuta nikau kununu ata yau akeri tumauro iri tinuku misepure xirounuku, kakinukuni kununu wese yau xuiapue kuso tikepinerire xirounukuna sosopa epixa. Tini sewai xoxi puropi purakuai.

⁴⁴ “Tini sosopa epixa. Tinapa kopaupu teu ou minika ximiaki purori, apue sipa xuweuni pa upu xouyau texineri, Xoiteu ekero xunu tuku xirouneri sie kakinukuna, tini sewai xoxi puropi purakuai,” niketai.

⁴⁵ Kire tuxotapa sipa apue pa kuna iyese-rina Yesusu ipaki kauna, “Xesepei, ne Parisi apimi muanumu kuna kanikitiaia, sini rania xox-isikine,” wotai.

⁴⁶ Kakati Yesusue kunauna, “Tini tu xotapa sipa apimi, taki rania sosopa epixakuai. Tini kokai xuru xu tinuku apu tinikari nikoni irere-ineri xemeiyeuneri. Pana takiepa pa xu tianiki xemeropure kire xuputiki waxi iyarirouwarixe. Paxati, tini xurise xoxi puropi purakuai.

⁴⁷ “Tini sosopa epixa. Tinipo asitikimanae kunatureture ounikieri xumori, tinie kunatureture nikau upu atiatinuku nekeirounuku. Paxati, tini xurise xoxi puropi purakuai.

⁴⁸ Asitikimanae kakirouneri kapiiani tinie apu ekinikiro asinaku kapia xi kakirounaku. Pa amure, asitikimanae kunatureture ounikieri xumoniaina, tinie ninipo upu atiatinuku nekeirounuku.

⁴⁹ “Xoiteupo asinaku nanunanuni kutue ipaki kunawoyai, ‘Ye kunatureture xeika tianiyepi xeika pa apu xosaniki xesaniki xoworia, ninie kire teu xoxixoxinikineria ounikiepineri,’ xeyai.

⁵⁰ Pa xati ximuximu Xoiteue mua ou iyarati kouna kouna pani mua yause xosa, apue kunatureture ounikieri xumoteneai nikau xu paiya, mua yausepu xuiapu xosa puratia, ninie pa xoxi kapiapu xu tepineri.

⁵¹ Ninie kunatureture ounikieniai, ximuximu Apel ouweineri pani ounikipa kouneri Sekaraia ouweniai. Nu paiya xepi karawori xepi tutu xirouna saka xeika Xoiteupo ata xeika xopuro ouweniai. Suwauni kutu, ye katikine, pa xokupa

xoxi kapiapu xuni kutua, mua puroteneai xuiapue tepineri.

⁵² “Tini tu xotapa sipa apimi, tini sosopa epixa. Tinie manuku sipa takuaipo isimapu imetaitai takie xesauwekiriai. Takieni pa wese manakuaia xiraxinukuna pana, kireu xuiapue sipa tepure pa wese manepure xeria, takie ime pararinikinukuna, tini sosopa epixakuai,” niketaitai.

⁵³ Yesusue nuko purotai ata wetatia, tu xotapa sipa apimi xeika Parisi apimi xeikae xonikikemu xiri xoxixoxi xati kotokoto woteneai.

⁵⁴ Xoreuworu kire kuna ateratia, kuna xosa iyarepure kaketeneai.

12

Parisi nikau xoreixorei kapiaure sosopa epixakuai

(Mt 10.26-27)

¹ Xokuxokupa xuiapuni kutue kou kunununeri wese xiri xokoperineri, nikoniko xororuwata xeteneai. Kakeri Yesusue nukou tataiwopi xite kuna ipaki tinikina, “Tini Parisi nikau pususure sosopa epixakuai. Ninipo xoreixorei kapiaure kunaune.

² Xokupa sapi xotoi purotaia yarani akipa xepina. Xokupa kuna ximiaropu paiya apue sipawopineri.

³ Pa xati xokupa kuna ukumu xosa kunaukiriaia, xuiapue asau iyeseperineri. Xokupa kuna usiasinuku atareira kunaukiriaia, ata xouro tumuneria xuiapu uteiyerinikeperineri,” niketaitai.

*Apu nu Xoiteure kireni ximikepina
(Mt 10.28-31)*

⁴ Yesusue pani ipaki kunauna, “Emeimana, ye mua kuna katikine. Tini apue muputiki kireni ouweirounerire ximikaku, sewaia nini pani amu amakepuworixe.

⁵ Tini yuni kutu rau ximikuwakuwaire ye ati katikepurexine. Tini Xoiteure kireni ximika. Xoiteue apu ouwati xumuratia, nu sipesi tatau tepi sokisoki xepiro pa apu otuwopina sokisoki tuku. Ye suwauni kutu katikine, tini Xoiteureni kutu ximika.

⁶ “Tini sipa, apue 5-teu ni misiarara xe waxi axiri misiara kirenje isayaxirouneri. Pa ni teure Xoiteue kire araxi xakusirowatixe.

⁷ Pa xeika, Xoiteue tinipo xokupa taputiki uri ninaieina, tini ati sipaitikietai. Pa xati tini kaki xanari ximikaku. Tinie xokupa ni misiarara emeserinikinuku,” niketai.

*Sini Yesusu taikiriaire kunawopu mayaxepuxe
(Mt 10.32-33 xeika Mt 12.32 xeika Mt 10.19-20)*

⁸ Yesusue pani ipaki kunauna, “Ye tini katikine, apue xuiapu kanikina ye Yesusu xeika purine xatia, Apupo Nonoe rania Xoiteupo xenikorokoro ipaki kanikinapa mua apua nu ikouni xepina.

⁹ Pana apue xuiapu kanikina ye Yesusupo apu teu xeika puri xana xuwe xinapa, ‘Ye rania Xoiteupo xenikorokoro kanikineia nu yeu xuwe xepine.’

¹⁰ “Apue Apupo Nono niniauna paiya Xoiteue pa xunu weteruwoyopina. Pana apue Xoiteupo Supo Youya niniaunapa, Xoiteue pa xunu weteruwoyopuwatixe.

11 “Tini sotikineri Yuta nikau kununu ata yau, tumu ekinikiro xeika weniniki tuku apimi ekinikiro xeika xoworia, tini kaki xanari ximikeri nanunari, ‘Sini amu paxi kuna xapa kanikepinukuna xaku.’ Xuwe.

12 Pa yauseni kutu Xoiteupo Supo Youyae nini kanikakuai kuna ataritikepina,” niketai.

Xe tuku apue topi kapia kaketaipo xonu kuna

13 Kire apue ere xuiapu xopurei Yesusu ipaki kauna, “Xesepei, yeu xauwa xumotaina, nei yeu awai kawau emisie wetetai xuru, uteina kireira ye siepina,” wotai.

14 Kakatia Yesusue kotouna, “Pa ama? Yue ye tini uteitiepineure tumuyeretai xati tinipo xuru uteiyeritiepina?” niketai.

15 Kakerina xuiapu ipaki kanikina, “Tini ati sosopa epixakuai. Tini xuruxana xuru tepure xotikiewaku. Ne xuruxana xuru tuku sorena, neu ekinioma paiya pa xururopu tewai xana xuwe,” niketai.

16 Yesusue kire xonu kuna ipaki utei kanikina, “Kire apu karainakupo saina xosa xoye xokupa eri purina.

17 Pa apue ipaki nanuna, ‘Ye amu amakepinena? Yeu xokupa xoye kununuwopine ata itou xuwe.’

18 Kakeri kunauna, ‘Ye ipakepinerau. Yeu xoye ata kurukereunei, kokakokai ata xuxuwopine. Kakerineia yeu xokupa wit xeika xokupa asinaku xuru xeika pa ata yau soxepine.

19 Kakerineia ikoure ipaki kunauneia, Xawaxura, ye karainakuni kutu xine. Ye xokupa xitosani puropine xuru xokupa asinaku asinaku

tuku. Paina ye arikinei puropine. Ye xokupa yause kokai xoye xoyexoyeu ninei xisa ninei nimariri puropine,' xetai.

²⁰ Kakati Xoiteue ipaki kauna, 'Ne xiri topini kutu. Ximine ukumanini neu xenini tieitia xumowai. Mua xokupa xuru nei kununuwau purotaia, yue tepinana?' " wotai.

²¹ Kakeri Yesusue kunauna, "Apimie xokupa sapie ekinikie nepi kapia xonikiro koxati xokupa sapi nikoni tepenikurouneria, ninie pa sapi Xoitau nuko tuneri nupo xuiapu tinikirouworu xana xuwe," niketai.

*Eiyo xi xokupa nanunanu tepi kapia
(Mt 6.25-34)*

²² Yesusue nupo tataiwopi kanikina, "Ye katikine, takipo puropire xokupa nanunanu ti, kunaunari, 'Sini amu nepuna?' xaku. Takipo muputikire xokupa nanunanu ti kunaunari, 'Sini amu mari takepuna?' xaku.

²³ Ekisikioma puropia xoyepu kireni xuwe. Mupusikia nu nekei emeseruna.

²⁴ Tini ni xalokure nanuwa. Nini uyaxineri xoye kununurouworixe. Nini xuru soxepineri xitamu atare ata paiya xuwe. Nini Xoiteue xoye tinikirouna. Tini xuiapue nini xiri emeserinikinuku.

²⁵ Kire apu tini xopuropue asinaku puropina imeure xokupa nanunanu tinapa, pa xokupa nanunanu tepi paiye ekeoma puropi pani xayakaxayaka xuwa yausereruwopinare? Xuweni kutu.

²⁶ Tini panumu sapi misiara kakepu itou xuwe xinaria, tini ama kireu sapire xokupa nanunanu tinukuna?

27 “Tini ati kakai xekenika, nini amaki pere-woteneaina. Nini irereirouworixe. Nini mari kenaouworixe. Pana ye katikine, ekime kokemu Solomonie nupo nekei asinaku asinaku eriouna, pana mua kakaipo asinaku nekei paiye Solomonipo nekei xiri emeseruna.

28 Ximine mua urei purixanaunana iyatini kutu apue kakatineria xepiro purerewopineri. Panumu aipu urei paiya, Xoiteue nekeiyerinikirouna. Pa xati tini xuiapu xotikisu misiara tukua, ati sipawakuai, tini rania Xoiteue nekei tikepina.

29 Pa xati tini kaki xanari amu xoye ninuku ene nepinukunaxi xokupa nanunanu tinari eiyo xaku.

30 Oupou xokupa xuiapue panumu sapi tepure xirekineri eiyo xirouneri. Pana Xoiteu tinipo emitikia tini pa xokupa sapi takuai, nu sipauwetai.

31 Paxati tini sokisoki xotikisunari Xoiteu wetari tinipo kokemu puropinaure sokisoki nanunanuwa. Kakaria pa sapi teu rania tikepina,” niketai.

*Asinaku xuru kununuwopi kapia
(Mt 6.19-21)*

32 Yesusue pani ipaki kanikina, “Tini sipsipu misiara teu, tini kaki xanari ximikaku. Xoiteu tinipo emitikie itou kunawoyai, nu tinipo kokemu purina paiya, Xoiteue yakunikirouna xuiapu xopuro purakuai xeyai.

33 Tini apu weinikitari ninie tinipo xokupa sapi isayaworia, apu xousua tuku puroteneai pa xe tinika. Tini xe xopuxopu xoxixepuxuweurouna

tinaria, mena xouro asinaku asinaku xuru kununuwopi saina ta. Mena xouro paiya xuru ximi-akirouwatixe, petuae tirouworixe, xapusikaikaie xoxixoxirouwatixe.

³⁴ Pa wese tinipo asinaku xuru purotai xosauni, tinipo xotikie xotikieukiriai rania puropina,” niketai.

*Asinaku saina apue irei purirouneri
(Mt 24.42-44)*

³⁵ Yesusue pani ipaki kunauna, “Tini mari kuwori kikai takitauwori, naku oi tinari irei pura.

³⁶ Apu teue ninipo kokai apue xui kopeu saineri xoye neteneai wese weti xiyei kopure xati yakurouneri sie pura. Nu mana isima korukoru xatia, sapauni isima taiyepineri.

³⁷ Kokai apue kou nupo saina apu xekenikati xinepu xuweuworia, pa saina apu teu nini ni-maririwopineri. Ye suwau katikine, kokai nukoe mari kuwori kikai takerina paiya kanikati sakamaro kiseniki sese misepineri. Kakeria nukoini mana xoye tinikepina.

³⁸ Kokai apue xinepi nikini kuture kakarau akeri yexepina xosa kou saina apu xekenikati xinepi xuweuworia, pa saina apu teu nini ni-maririwopineri.

³⁹ “Tini mua kapia nanuwa. Ata xatakue petua mopina yause nu sipauna paiya pa petua wetati nupo ata kereuwei manepuwatixe.

⁴⁰ Tini rania ireiwa. Kire yause Apupo Nono nu kopu wati xana xuwe xikiriai yause xosa kopina,” niketai.

Asinaku saina apuno xoxi saina apuno niau xonu kuna

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Pitae Yesusu ipaki kotouna, “Kokaipa, sini kireni mua xonu kuna sikinere e xokupa apu xeikani?” wotai.

⁴² Kakati Kokaipae ipaki kunauna, “Amu apu yayaku asinaku nanunanu tukue, nupo saina ati tirounana? Nukou saina apu teu yakunikepin-aure kokai apu nukoe panumu apu yayaku tumu-nikerirouna, pa xeika kokai apue iyaretai yause xosa xoye tinikepinerire.

⁴³ Panumu saina apue nukou saina tipurati, nukou kokai apue xiyeri kou xekopina yause xosa nu xiri nimaririwopina.

⁴⁴ Ye suwauni kutu katikine, kokai apue nukou xokupa sapi yakuwopinaure mua saina apu tumuworepina.

⁴⁵ Pana pa saina apue xourei nanuna, ‘Yeu kokai apu sapauni kopuwatixerina,’ kireu saina xuiapu ounikina, xoye nina xisa nina xoxi kapia tipuopinapa,

⁴⁶ kire yause nu kokai apu sipa xuweuna irei-wopu xuweu puratia nu kopina. Kakatia kokai apue pa saina apu xiri xoxixoxiworinapa, seki erirouneri apimi xeika iyaratia puropina.

⁴⁷ “Saina apua kokaipa apupo nanunanu sipauwetai sorena, nupo nanunanu taina xuru ireyepu xuweuwotaia, kokai apue sokisoki ouwopina.

⁴⁸ Pana saina apu nu kokaipapu nanunanu sipa xuweuni seki erina paiya xekepu ouwopu watixe. Apue xokupa xuru teteneaia, xokupa xuru xiyeri

xapa tinikepineri. Xuiapue kire apu xuporo xokupa xuru iyarineri kaworia, nue xokupa xuruni kutu xiyeri xapa tinikepina,” niketai.

Yesusue xuiapu uteinikina xetaxetau nikepure kotai

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Yesusue pani ipaki kunauna, “Ye ouro xepi otuti sapauni uwopinaureni kutu koutiai.

⁵⁰ Ye kire xonuxonu ene isepi tepine. Ye tepu xuweune xoikemu xuereni kutuxinana, maneia ye tepineni kutu.

⁵¹ Tini nanunari ye mua ouro xokupa xoma xuweiyepure koutiai xaku. Xuwe. Ye katikine, ye xuiapu uteiniki xetaxetau nikepure koutiai.

⁵² Mua sieni sewai rania, autapa xuiapu teu kireni atoro purineria, uteineri aimore tutu xepineri. Xeimorei aimore xiwai nikeria, aimorei xeimore xiwai nikepineri.

⁵³ Uteineria omoe nirau xiwaiwatia, niraue omo xiwaiwopina. Anae moke xiwaiwatia, mokei ana xiwaiwopina. Kire apupo anae pa apupo xui xiwaiwatia, xue xamupo ana xiwai wopina,” niketai.

Kapia xotapa akipa xetaia apu nini sipa xuwe
(Mt 16.2-3)

⁵⁴ Yesusue xokupa xuiapu ipaki kanikina, “Tini asau munarouna sanawa xosa iyouwe tawatia, sapauni kunaunuku, ‘Ene mopurexina,’ xirounuku. Kakaria suwauni kutu, ene marouna.

⁵⁵ Pani tini sanawa nikisikiro, saut xeteneaiapo sokisoki xupeu koati, xekeri kunaunuku, ‘Xiri

mopina,' xirounuku. Kakaria suwauni kutu, xiri marouna.

⁵⁶ Tini apu xoreixoreitua, tini mena xouropu sapi xeika ouropu sapi xeika xoiya mua putawori ati uteirounuku. Pana ama mua yause akipa xetaipo kapia sipawopu xuweunukuna?" niketai.

Apu kuna xosa iyainerepure xetai xeika kuna kutuwo

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Yesusue pani ipaki kunauna, "Tini amakati takieni asinaku kapiaure ati nanunuku uteiwop-uxuweurounukuna?

⁵⁸ Apu kuna xosa iyainerepure xetai xeika kuna xosa xounauwa, imero purinaxarini kuna kuturaxakuai. Amure, kuna xekeritiepina apu xosa soni xouxana, nue xokai xupunikiro iyainerati xokaie kakauya atoro iyainerexete.

⁵⁹ Ye suwauni kutu kanine, ne kakauya atoro purinauni, xokupa xe arara xiri isayaxe xeteneai tinikewai," niketai.

13

Apu xou pirixepu xuweuwa xuwexepina

¹ Yesusue kuna tinikiatia, Kalilipo apu teure kireu apue Yesusu peraruwoteneai. Pa apu teue noto ouneri Xoiteu xouiworu Pailatie xomatua kanikati ounikieri ninipo yawi notopu yawi xouro kusawotai.

² Kakeri Yesusue ipaki kanikina, "Tini nanunuku pa Kalilipo apimie xunu xana xunu erineri kireu Kalilipoe erirouneri xunu emeserineteneai paire, mua kapia xoxini kutu nini xosa yaraxetaire, wo?

³ Xuweni kutu. Ye suwau katinikine, tini xotiki pirixepu xuweunaria, muanumu kapiani tini xokupa xosa mopina.

⁴ Ekime Siloamu mena titi ata xuwau su-runu, apu 18-teu ounikieyai, paiya tini nanunuku ninipo xunu paiya, kireu apu Yerusalemu puroteneai nikau xunu emeserineteneai, xinukure, wo?

⁵ Xuweni kutu. Ye suwau katikine, tini xotiki pirixepu xuweunaria, nini xumoteneai siei xoxinaria xumakuai," niketai.

Meru erepu xuweu napu xonu kuna

⁶ Yesusue kire xonu kuna ipaki kanikina, "Kire apue kire na kupari nupo xisa xitoro wareyaie, xurise pa na xosa meru tepure kotai sorena meru xekopu xuwe.

⁷ Pa xati saina yakuwotai apu ipaki kauna, 'Iyese. Ye mua na kupari erati tepine xine xeimore xitosani korikoritia xuwxina. Pa xati ne mua na taiyewai. Ama ou kaumu aini xuwxinana?"

⁸ Kakati saina apue nupo kuna xapa ti kauna, 'Kokai apu, wetikiri mua xitosani pani puropina. Xotaporo ou porounei pulmakau sine soxinei misi tuwopine.

⁹ Emeu xitosani xosa meru erepinarau. Erelu xuweuwatia, taiyewai,' " wotai.

Yuta nikau arikepi yause xosa Yesusue kire xui atieretai

¹⁰ Yuta nikau arikepi yause xosa Yesusue kire Yuta nikau kununu atoro xuiapu kuna tiniketai.

¹¹ Kakati kire xui, nu xosa kire xoxi yaniyani purotaie purotai. Pa xoxi yaniyanie 18-teu xitosani supa tu purotai. Kakati pa xuie xiri komu ouworati, komu ei kuturopina itou xuweuwotai.

¹² Yesusue xekerina, yauwati moatia, ipaki kauna, “Xui, yei neu supa xesauweitiai,” wotai.

¹³ Kakerina, pa xui xosa xupo axiri iyarati, sapauni pa xuie kutuni tumurouna Xoiteupo wenumu xouroretai.

¹⁴ Kakati kununu atapu tumue Yesusure kisamaira wotai, Yuta nikau arikepi yause xosa xui atierati. Kakerina xuiapu ipaki kanikina, “Asau 6-teu xosa saina tepu purina. Apue tinipo supa xesauweritikepinaurepa, saina yause xosa koakuai. Kakixanari apu kaunari, ‘Yuta nikau arikepi yause xosa atisike waku,’ ” niketai.

¹⁵ Kakatia Kokaipae nupo kuna xapa ti kauna, “Tini xoreixorei tua. Tinipo kuna xeika kapia xeika paiya xetaxetau. Yuta nikau arikepi yause xosa paiya tini xokupae pulmakau nikau atoro xou pulmakau xeika tonki xeika xuxureinikinuku, ene nepinerire xuruniki xourounuku.

¹⁶ Pana mua xui paiya, nu Apraxamupo kire moke. Satanie 18 xitosani komu mayeri purotai. E amakatina? Ye Yuta nikau arikepi yause xosa supae mua xui tatamari purotai xesauwepine itou xuwere, wo?”

¹⁷ Kakina kunawatia, nupo xiwayaumanae mayani kutu mayexeteneai. Kakati xokupa xuiapue Yesusue xokupa asinaku kapiiani kutu kake-taire nimaririwoteneai.

*Poise sarimu sie sani waxipo xonu kuna
(Mt 13.31-32 xeika Mak 4.30-32)*

¹⁸ Yesue pani ipaki kunauna, “Xoiteue xuiapu yakunikepina kapia paiya amu siena? Ye amuxi xonu kuna kunawopinena?”

¹⁹ Pa sani mastet waxi paiya poise waxipo sarimu sie kire apue pa sani waxi tina nupo sainoro waretai. Kakati xoa putauna na sie kokaipa xati nie kouneri ne yau teu ereteneai,” niketai.

*Pususupo xonu kuna
(Mt 13.33)*

²⁰ Yesue pani ipaki kunauna, “Ye Xoiteue xuiapu yakunikepina kapiaure amuxi xonu kuna kunawopinena?”

²¹ Paiya pususu sie. Kire xuie pususu tina kokaipa wit punupunu sumaro piriparawotai. Kakati pa wit punupunu xokupa ukau tikina pususuwotai,” niketai.

*Tini isima xayakarei manakuai
(Mt 7.13-14 xeika Mt 7.21-23)*

²² Yesue Yerusalemupo imerei xowotai. Wese wese xeika ere wese yau xeika texina kuna xuiapu uworiniketai.

²³ Kakati kire apue kotouna, “Kokaipa, Xoiteue kireni kireni apu kireni xiyeri tinikepinare wo?” wotai. Kakati Yesue ipaki kanikina,

²⁴ “Tini xayaka isimarei manepurepa, tini atinari sokisokini kutu xakuai. Ye katikine, xokupa apue manepure xepineri sorena, nini itou xuwxepineri.

25 Sewai ata xatakue sana paiya ata isima nakerepina. Kakatia tini kisau ma tumunari isima korukorunaria ipaki yaxakuai, 'Kokai apu, sini isima taiyerisike,' xakuai. Kakaria nue xiyei kuna katikinapa, 'Ye tini sipa xuweni, tini anaise-unatikepina?'

26 Kakatia tinie ipaki kaunaria, 'Sinie ne xeika xoye ninuku ene nikiri, nakie sinipo imero tumune taitaisikiai,' xakuai.

27 Kakaria nue ipaki katikinapa, 'Tini anaiseuna, ye tini sipa xuwe. Tini xoxixoxi kapia kakirounuku apu teu, ye xosa moakuna xauweya,' xepina.

28 Tini Apraxamu xuna Aisaki xuna Yekopu xuna, xokupa kunatureture xuna xekenikaria, Xoiteue xuiapu yakunikirouna yause xosa puropinerina, tini paiya xesatikeria kisau purakuai. Kakeria xoxi morepi murinaria maitiki kiritiwakuai.

29 Kakaria xuiapu muiira pairapue sanawa sanawa weti kouneria, Xoiteue xuiapu yakunikirouna yausepu xoye xosa misepineri.

30 Iyesa. Kireteu apu nini mua xuriseni kutu purinerina ninie akeri putawopineri. Kireu apu nini mua akereteneia, nini xuriseni kutu puropineri," niketai.

*Yesusue Yerusalemure xousuawotai
(Mt 23.37-39)*

31 Pa yause xosauni kutu kireu Parisi apimie Yesusu xosa kou ipaki kauneri, "Erotie ouniepure xinana, ne mua wese wetinau kirero xouwo," woteneai.

³² Kakeri Yesusue ipaki kanikina, “Tini yeu kuna iyesi xounari pa mamumamu xoxi ipaki kawa, ‘Iyese. Ximine xeika iyati xeikapa xoxi yaniyani xesaunei supa apu atinikepine. Kakineia asau 3 xosa yeu saina xuweiyepine.’

³³ Pana ximine xeika iyati xeika ayaira xeikai paiya ye xowopine. Amure. Kunatureture nu kire wese purati ouwepuworixe. Xuwe. Nini Yerusalemuni ouwepineri.

³⁴ “Yerusalemu, Yerusalemu, nei kunatureture ounikieine, Xoiteue xesanikati kouyeneteneai apu tinikine ouniekiepure xe tapuniki kururoune. Ye xokupa yause neu nonomi, kakarau anapu sauxokie ara xoronikirouna sie kunununiekiepure xiroune sorena tinie xiraxinuku.

³⁵ Iyesa. Ximine tinipo wese xoxi xina aini puropina. Ye suwauni kutu katinikine. Tini ye xekeyepu xuweu purokie kunaunaria, mua apu nu ‘Kokaipapu wenumurei kotai Xoiteue mupo xusi ouwopina xakuai!’ ” niketai.

14

Yesusue kire apu mupo orewoki atieretai

¹ Kire Yuta nikau arikepi yause xosa Yesusue kire Parisi nikau tumupo atoro xoye netai. Kakati xiri atineri tuworoteneai.

² Kire apu, nupo mupokemu kokaipa ore ore-wotaie Yesusu nutiemu purotai.

³ Yesusue pa apu xekerina, tu xotapa sipa apimi xeika Parisi apimi xeika ipaki kotonikina, “Sini Yuta nikau arikepi yause xosa Mosesipo tu xotapa taiwopurenuku apu atinikikiri kutuwopineri itoure, e xuwe?” niketai.

⁴ Kakatia kunawopu xuweuweteneai. Kakeri Yesusue pa apu tina atierati xowotai.

⁵ Kakerina ipaki kanikina, “Tinipo kire nonore kire pulmakau rau ene nukuro Yuta nikau arikepi yause xosa uraki xowatia, tini sapauni pa nonore pulmakau paiya puruwari xouro mopinare, xuwe?” niketai.

⁶ Kakati ninie kuna xapa teruwopineri itou xuwxeteneai.

Yesusue kunauna apu asinaku kapia irue pura xina

⁷ Yesusue apu xoye xosa koteneai xekenikatia, tumauropu sai xosa misepure xeteneai. Kakeri kire xonu kuna tiniketai. Ipaki kanikina,

⁸ “Kire apue yainati xui tepi xoye xosa xounauwa kaki xanau tumauropu sai xosa miseu. Pa sai paiya neu wenini emeseriwotai apure iyareteneairau.

⁹ Kakauwa, sewai yainetai apue manapa ipaki kanepina, ‘Ne pa tumauropu sai mua apu tuwo,’ nepina. Kakatia kokai maya mayarinauwa xuriseni kutu xou misewai.

¹⁰ Pa xati kire apue yainati xoye nepu xounauwa, xou xuriseni kutu mise. Pa kakauweye, yainetai apue ma kaninapa, ‘Emei, ne manau tumauropu sai xosa mise,’ nepina. Nue pa kakatia, ne xeika xoye neteneai apu ekinikiro wenini tuku sayewai.

¹¹ Apue nukou wenumuni xourorina paiya, Xoiteue touwepina. Pana apue nukou wenumu ororina paiya, Xoiteue wenumu xourorepina,” niketai.

*Apu xuru xapa sikepu xuweuwopineri
xosikikemu tinikepu*

¹² Yesusue nuko xoyeure yauwati kotai apu ipaki kauna, “Ne kire xoye xoyeunauwa, kaki xanau emenimana yainikinau, nakipo xariani kutu yainikinau, wese emenimana xe tuku karainaku apimi yainikinauwou. Sewai yaineri ninipo ata utu xoye nauwa, xoye xapa tinexeni.

¹³ Xuwe. Ne kokaipa xoye xoyeunauwa, apu xauna, mupuniki xoxi, sieniki xoxi, ekiniki komosi, pa apu teu yainikewai.

¹⁴ Panumu apu teuwa, nini xiyeri ne xoyer-inepuworixe. Kakinauwa ne nimaririwowai, pa amure, sewai asinaku apimini kutu xumoki upurei saroria, Xoiteue neu xapa tinepina,” wotai.

*Kokaipa xoyepu xonu kuna
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ Kire apu Yesusu xeika xoye netaie pa kuna iyeserina, Yesusu ipaki kauna, “Xui apue Xoitue xuiapu yakunikirouna yause xosa misineri tupumoru nepineria, nini nimariri wopineri,” xetai.

¹⁶ Kakatia Yesusue ipaki kauna, “Kire apue kokaipa xoye xoyewopure, xokupa apu yainiketaitai. Pa xoye xosa kopinerire.

¹⁷ Xoyewopure iyaretai yause xosa, nupo saina apu xesawati ekime kanikeyai apu xekenikepure xowotai. Xouna muanumu kuna kanikina, ‘Tini kouwa, xokupa sapi itou ireiyetai,’ xetai.

¹⁸ Kakati pa xokupa apue kunauneri, ‘Sini xowopukiri xana xuwe,’ xeteneai. Kakerineri

kire apue kunauna, 'Ye kire ou masa isayaiyeitiaina, xouneia xekopine. Kakepinena ye utopi xana xuweni kutu,' xetai.

¹⁹ Kakati kirei kunauna, 'Ye pulmakau 10-teu saina tepure isayaiyeitiaina, saina xosa eruru nikipure xowopure. Kakepinena ye utopi xana xuwe,' xetai.

²⁰ Kireipa kunauna, 'Ye mukatie xui titiai. Pa xati ye utopi xana xuwe,' xetai.

²¹ "Kakeri saina apue ninipo kuna nupo kokaipa apu xosa tina xiyeri xowotai. Kokaipa apue pa kuna iyeseri kisamaira wati nupo saina apu ipaki kauna, 'Ne sapauni xounau mua erewesepu xokupa kokaipa imeyau xeika xayaka imeyau xeika texinau, apimi xauna, mupuniki xoxi xeki, ekiniki komosi, sianiki xoxi xeki, sonikinau yeu atoro kouwo,' wotai.

²² "Kakati saina apue kakieina, kauna, 'Kokaipa apu, naki kunautiai sie kakitiaina pana ata koxati xana xuwe,' wotai.

²³ Kakati kokai apue saina apu kauna, 'Ne erewese weti kokaipa imeyau xounau sainapu sepuri tainau xuiapu xekenikinauwa, sokisoki kuna kanikau yeu xoye xosa kopineri. Yeu ata xokope xepinaure xine wotai.

²⁴ Ye tini katikine, pa apu teu yei ekime yainiki-aia, nini xakusu yeu kire misiara xoye maisa tepuworixe,' " niketai.

*Apu nu asinaku nanunau tukue Yesusu tai-wopina
(Mt 10.37-38)*

²⁵ Kokaipa xuiapu teue Yesusu nuko xeika xoupurineri, pirixina ipaki kanikina,

²⁶ “Apue ye xosa mana paiya, nu aini yeu tataiyepi xepuwati xana xuwe. Paxati nupo omo ana, xui, nono xeika momuko xeika, ukomana, xataumana, nini nike tinikinapa pani nukoure rania nike tuna ye xoukemuni kutu siepina.

²⁷ Apue nupo na nikitoto xemena taiyepu xuweuna paiya, nu yeu tataiyepi puropu watixe.

²⁸ “Kire tini xopuropue sapi yakuna xekeu puropure ata mena titi xuwopure xinapa, ye amukau xei mua ata sarepine rau xinapa ati nanunanu tepina. Mua xei ata xuweyepinere, xuwere xina sipawopure kakepina.

²⁹ Nu ximuximu pa kakepu xuweuni, aini simeni iyarina ata xuweiyepu xuweuna paiya, apue xekeuneria pirewopineri.

³⁰ Kunauneria, ‘Mua apu ata aini monimonikerina xuweiyepu xuweuna,’ xepineri.

³¹ “Kire kokemue kire kokemu xeika xoma xepurepa, nu misina ati nanunanu tepina. Nu xomatua 10 ariwaka tuku xati, kire kokemu nu 20 ariwaka xomatua tukue kounarau. Pa xati nu kire kokemu xeika xomaxinapa ikoini ouwopinere, xuwere? xepina.

³² Nu nanuwati itou xuwe xatia, nupo xiwai xetauro puratiporoni, apu xesanikati, xoma weti xokumo tuwata xepineri kuna ti xowopineri.

³³ “Panumu sie, kire tini xopuropue nupo xokupa sapire nike tuwopu xuweuna paiya, nu yeu tataiyepi puropu watixe,” niketai.

*Iwa xoxi i xetaire xonu kuna
(Mt 5.13 xeika Mak 9.50)*

³⁴ Yesusue pani ipaki kunauna, “Iwapa asinaku sapi. Pana nupo somu xuweiroatia, sini amu amakikiri xiyeri somu i xepinana?

³⁵ Panumu iwapa sainoropu xoye kaumu tuwopuwatixe. Pa xeika pulmakaupo sine xeika panakunuku sainoro soxepuxe. Xuwe. Ai xesauweirounuku. Apu xaku tukuwa mua kuna iyeseipina,” niketai.

15

Sipsipu xautetaire xonu kuna

(Mt 18.12-14)

¹ Xe titi apu teu xeika xunu erirouneri apu teu xeikae Yesusupo kuna iyeseppure nutiemu moteneai.

² Kakeri Parisi apimi xeika tu xotapa sipa apimi xeikae ipaki makauneri, “Mua apue, xunu erirouneri apu xeika lixina nini xeika xoye nirouna,” xeteneai.

³ Kakeri Yesusue mua xonu kuna tinikina,

⁴ “Kire tini xopuropue 100 sipsipu tuku, kire xautatia, 99 sipsipu weinikitati kirero pure nipuropinerirau. Kakeria nuko xounapa kireni sipsipu xautetai xirekina xekopina.

⁵ Tina paiya, xaurau xemerina nimariripa xina wesa xiyeri kopina.

⁶ Nukou atoro putaunapa, emeumana yainikina wese emeumana yainikina watia, kou kununuwopineri. Kakeria kanikepina, “Tini ye xeika nimariri wopu! Yeu kire sipsipu xautetai xirekine xiyeri titiai!” xepina.

⁷ Yesusue pani kanikina, “Ye kutuni katikine, mena xouro kire apu xunu

erirounae xou pirixatia, muanumu nutupipi misepini misirouneri. Suwau, 99 apimi nini merukieteneaire nimaririrouneri, amukati, nini xoniki pirixepineri saina xuwe. Pana kire apu, nu xunu erirounae xou pirixatia, kokaipa nimaririni kutu nimaririrouneri," niketai.

Xe xautetaipo xonu kuna

⁸ Yesusue pani ipaki kunauna, "Kire xui nu xe kireni poka tuku, paiya 10-teu memera waxi. Kire xautetaina amakepinana? Naku oi tina atoro inaina kasaunapa ati xirekipa utunaye, nupo xe xiyeri tepina.

⁹ Xe memera waxi tina paiya, nupo emeumana xeika wese emeumana xeika yainikatia kou kununuwopineri. Korika kanikepina, 'Tini ye xeika nimaririwopu! Yeu kire xe memera waxi xautetaina, xirekine xiyeri titiai,' " xepina.

¹⁰ Kakeri kanikina, "Ye kutuni katikine, kire apu xunu erirounae xou pirixatia, panumu nimaririni Xoiteupo xenikorokoroe nimaririrouneri," niketai.

Xauwa nono aimore tukupo xonu kuna

¹¹ Yesusue pani kunauna, "Kire apu nu sawai nono aimore tuku.

¹² Xurisepue omo ipaki kauna, 'Xauwa, ye awaino xokupa sapi uteiyerisikepure xitiaire nanune. Kireira xuru masapa yeuna, ximineni sie,' wotai. Kakati eminikie nupo xokupa sapi uteiyerinietai.

¹³ Xekepu yause xowopu xuweuni, pa nono xurisepue nupo xokupa xuru kunununa kire xetauro wese xuru xowotai. Pa wese utu purina,

xoxixoxi poripori kapia kaki purina, nupo xuru xokupa xuweiyetai.

¹⁴ Nupo xuru xokupa xuweiroatia, pa wese kokaipa mause motai. Kakati nu xuru xuweu purotai.

¹⁵ Kakina kire apu pa wesepu xosa xona saina tetai. Pa apue xesawati nupo pu sepuri yakuwopinaure xowotai.

¹⁶ Pue papai samu neri kamereuwati kireu tina nati xukawopinaure nepure xetai. Nu kaki puratia, kire apuarae xoye turouwatixe.

¹⁷ “Xurise asinaku nanunau teri, kunauna, ‘Yeu xauwapu xokupa saina apu nini xokupa xoye tuku. Ye muoro iria xuweu purine xumopure xine.

¹⁸ Xeuxana, ye sanei xauwa xiyeri xouye-wopine.’ Utu kauneia, ‘Xauwa ye tini Xoiteuno tiau ekitikiro xunu eritiai.

¹⁹ Ye asinaku apu xati yeu nono yewaixe. Ye weitau neu kire saina apu sie puri,’ ” xepina.

²⁰ Kakeri sana omo xosa xowotai.

“Utatia, omoe xetaureini koati xekotai. Xekeri xiri xou suawotai. Kakeri keikei mana, nirau xonikina uritoko wotai.

²¹ Kakati nirauwe omo ipaki kauna, ‘Xauwa ye tini Xoiteuno tiau ekitikiro xunu eritiai. Ye asinaku apu xati, ne yeu nono yewaixe,’ xetai.

²² Kaketa sorena, omoe nupo saina apu yainikati mori ipaki kanikina, ‘Tini ikou akereki nekei asinakuni kutu sapauni timanari takereru-worinari, kire saia tinari xupo waxiro erereruwa. Kakerinari erieri siauro erereruwa.

²³ Kakerinaria xona pulmakau peri xoroka timanari ouweyari, misinuku nimariri xoye nepu.

²⁴ Pa amure, yeu mua nono xumurotai sorena, xiyeri ekeoma purina. Nu xuwxetaitai sorena, xiyeri sounuku,' xetaitai. Kakeri misineri kokaipa xoye nineri nimaririwoteneai.

²⁵ “Pa yausepa asawapu nono nu sainoro puro-taitai. Purotaie xiyeri kouna, ina samuro manatia, xuiapue akise ouneri liawori iyasetaitai.

²⁶ Kakeri kire saina apu yawori kotouna, ‘Amakinerina?’ wotaitai.

²⁷ Kakati saina apue kauna, ‘Xameyanie asinakuni xiyeri koati eminie xekeri nimaririetaitai, pulmakau peri xoroka ouwotaitai,’ wotaitai.

²⁸ Asawapu nonoe pa kuna iyaserina, kisamaira wati atoro manepu xirexetaitai. Kakati omoe kisa mana kisa tina nirawotaitai.

²⁹ Kaketa sorena, nirauwe xiyeri kuna xapa kauna, ‘Pa amakatina? Xokupa xitosani ye neu aipu saina apu siei irereine neu saina titiaitai. Ye neu kuna seki eriroui xana xuwe. Xakusu kire yause kire meme ara siau yeu emeimanapu nimaririnuku misepu xuwe. Xuweni kutu.

³⁰ Neu pa nono paiye, neu xokupa xuru xui ayaka tua xosaniki xuweiyetaitai. Kakerina mua xiyeri koati, nu xeika misepure pulmakau peri xoroka ouna,’ wotaitai.

³¹ “Kakati omoe ipaki kauna, ‘Nono, xokupa yause ne ye xeika puritiaina, yeu xokupa sapia neu.

³² Pana muaiya nimaririnuku, xosikikemu asinaku xepu, amure xameyani xumurotaina, xiyeri

ekeoma eri purina. Xautetaina, pana mua xiyeri sounuku,' " wotai.

16

Saina yayakue sapi xapa tinikepire xonu kuna

¹ Yesusue nupo tataiwopi ipaki kanikina, "Kire apu karainaku nu saina yayaku tuku. Kireu apimie maneri nupo saina apu kuna xosau suneri, 'Neu saina yayakue neu sapi aini xuwx-ina,' woteneai.

² Kakeri karainakue nupo saina yayaku yauwati moatia kauna, 'Neu kapiaure ye kuna iyesitiaia ama? Ne xounau yeu xokupa saina neu xupuniro purotaire kire nakau xayawo. Ne pani yeu saina yayaku purowaixe,' wotai.

³ "Kakati pa saina yayakue nukoni kunauna, 'Ye amu amakepinena? Tumue ye xesaiyepina-rau. Ye kire apupo saina apu xinei nupo ou porowopine sokisoki xuwe. Ye kireu apue xe siepinerire kotonikepi mayaxine.

⁴ Pa xati ye amu amakepine ye sipa, kokai apue tumu saina titiai pa xesayatia, apue ninipo atoro soi xowopineri,' xetai.

⁵ Kakerina nupo kokaipa apu xosa xuru xapa teniai yainikati kireni kireni maiyewoteneai. Kire apue akeri moati, saina yayakue kotouna, 'Ne yeu kokaipa apu xosa amukau xapa titiaina?'

⁶ Kakati nue kauna, '100 orip xona suma,' xetai. Kakati saina yayakue kauna, 'Nupo xuru ne xosa xapa purotai, nakau xosa xayawoteneai muai, tinau misirou sapauni 50 xayare,' wotai.

⁷ Xurise kire apue moati, saina yayakue koutouna, 'Neu xapa amukauna?' wotai. Kakati kunauna '100 wit ari,' wotai. Kakati saina yayakue kauna, 'Nupo xuru ne xosa xapa purotai, nakau xosa xayareteneai muai, tinai 80 xayare,' wotai.

⁸ "Xurise, kokai apue nupo saina apue kapia xoxi kaketai sipari, pa saina yayakupo wenumu xiri xouroretai, amure, apu nanunanu tukue kakiewotai. Apue mua ouropu kapia tairouneria, nini xokupa xonuxonu kapia taineri ninipo saina tineri, apu asinaku memeremu kapia taiwoteneai oronikineri.

⁹ "Ye tini katikine, mua ouropu xe xoxi paiye xuiapu marounikinari ememeinika. Xurise, pa xe tipurikiriai yause xuwe xatia, ata yau sotiki xoworia sipesisipesi asinaku purakuai.

¹⁰ "Kire apue misiarara sapi xouwenisuna ati yakurouna xatia, nu kokaipa xuru rania ati yakuwopina. Apue sapi misiarara xosa asinaku kapia kakepu xuweuna paiya, nu kokaipa xuru rania asinaku kapia kakepu watixe.

¹¹ Tini mua ouropu xe xoxi ati yakuwopu xuweurounuku xatia, yue sapini kutu yakuwakuaire tikepinana?

¹² Tini kireu apu nikau xuru ati yakuwopu xuweunaria, yue takipo xuruni tikepinana?

¹³ "Kire saina apue aimore tumu irue pupopu watixe. Nu kire xouweunapa kireure xoukemu xoxi xepina. Kireure xinapa kireure xepu watixe. Kirepu kuna iyesinapa kire nike tuwopina. Tini Xoiteu irue purinari xeure xeika purakuaixe," niketai.

Yesusue tu xotapaure kunaunani Xoiteue xuiapu yakunikirouna xosa yause xeikaure kunawotai

¹⁴ Parisi apimie xe xonikieurouneri, pa xati pa xokupa kuna Yesusue kunawotai iyesineri pirewoteneai.

¹⁵ Kakeri ipaki kanikina, “Tini paiya apue nanuneria, tini asinaku kapia kireni kakirounuku patikepineri xinuku. Pana tinipo kapia xotikiro ximiaki purotai paiya Xoiteu nu sipa. Apue xoxi kapia asinaku kapiani kutu xeteneai, Xoiteu ekeropa xiri kapia xoxini kutu.

¹⁶ “Tu xotapapu kuna xeika kunatureture nikau xeikapa ekimeni puroyai, pani kouna kouna Yonipo yause xosa xetai. Yonipo yause xosa Xoiteue xuiapu yakunikirouna yause xosa asinaku kuna xokupa wese wese puputawotai. Kakati xokupa apue pa Xoiteue xuiapu yakunikirouna xopuro manepure xiri sokisoki xineri.

¹⁷ “Mena xeika ou xeika paiya xuwexepina. Pana Xoiteupo tu xotapu kuna paiya xakusu kire kuna masa ara xuwe xepuwatixe,” niketai.

Yesusue xuiapu tiwataxeteneai wetuwata xepire kunawotai

(Mt 5.31-32 xeika Mt 19.9 xeika Mak 10.11-12)

¹⁸ Yesusue pani kunauna, “Amu apue rau nupo xui wetina kire xui tinapa, nu ayaka kapia tina. Kire apue kire xui ekime xamue weteyai tina rania, ayaka kapia tina,” niketai.

Apu karainakuno Lasarusino niau kuna asi

19 Yesusue pani ipaki kunauna, “Ekime kire karainakue purina nue mupuropu asinaku asinaku nekei xeika nekei ewou teketekewoki xosei kokaipa xei isaya xeki xeika erina asinaku asinaku xoye nirouna.

20-21 Nupo ata isima tomuro kire apu xau-nae purirouna. Pa apupo wenumu Lasarus, Lasarusue pa karainakupo sai iruworopu xoye maisa kiririwotai tina nepurexirouna. Usi xaria purorowokie nikeyau koxati, mamue maneri minonikie meraruwoteneai.

22 “Xurise pa apu xaunae xumati, xenikorokoro xeme xouneri Apraxamu xeika iyareri purotai. Pa apu karainaku rania xumati, upuareteneai.

23 Nu xumoki nikau wese kokaipa tatau tuku purina. Xouro eisauna xekoatia Apraxamue xetauroni kutu purati, Lasarusue nu xeika purotai.

24 Kakati karainakue ipaki yaxina, ‘Xauwa Apraxamu, ne yeure xonsua xinau Lasarus kawau xupo waxiro ene kopu ti mana minoikemuro iyarati xayakaxayaka urukepina. Ye mua xepiro puritia xiri xoi poru itina,’ xetai.

25 “Kakati Apraxamue kunauna, ‘Nono, ne nakipo kapia nanuwo. Ne ekinima puriai yause, nakie xokupa asinaku sapi tia. Kakau Lasarusue xokupa sapi xoxi teyai. Nu ximine mua wese xosa, xoukemu asinaku purina. Kakati ne tatau xoxi tine.

26 Kire kuna rania kanine. Sini xeika tini xeika xopua Xoiteue kire kokaipa xupiou iyarati opokaineri tini xosa xonopineri sie itou xuwe. Pira puroteneai apue xupiou opokaineri sini xosa

mopuworixe.'

²⁷ "Kakati karainakue kunauna, 'Panumu xatia, xauwa, ye kotonine, ne Lasarus xesawau yeu xauwapu atoro xowopina.

²⁸ Yeu xaria 5-teu tenemai nono emisiki kireni xosaupo purineri, Lasarusue sokisoki kuna kanikatiporo ninipo xoxixoxi kapia kutuwopineri. Nini rania mua wese kouxaneri kokaipa tatau texeni.'

²⁹ Kakati Apraxamue kunauna, 'Mosesipo kuna xeika kunatureture nikau kuna xeika purina. Nini pa xosa xakuniki iyarepineri.'

³⁰ Kakati karainakue kunauna, 'Xauwa Apraxamu, xuwe. Pa itou xuwe. Kire apu xumotaie kopa upurei sarouna utuyenikati paiyeye, nini xoniki pirixepineri.'

³¹ "Kakati Apraxamue ipaki kauna, 'Nini Mosesipo kuna xeika kunatureture nikau kuna xeika iyesepe xuweurouneri xatia, kire apue kopa upurei xiyeri sarouna utuyenikati rania nini xonikisuwopuworixe,' " niketai.

17

Kapia xoxie xosikisu xoxirouna

(Mt 18.6-7 xeika Mt 18.21-22 xeika Mak 9.42)

¹ Yesusue nupo tataiwopi ipaki kanikina, "Xuia-pue xunu xerepinerire xokupa sapie eruru nikepure mopina, pana yuerau xunu xosa eruru niketai paiya, nini xiri xoxi xepineri.

² Nue kakati mua nonomi xopuopu kire nono xunu xosa titikiri xatia, xeuxana kire xe wauro kokaini kutu parukanaro tarineri xasi nukuro

otuwori xouna xumopina. Paire tini ati sosopa epixakuai.

³ “Xatanie xunu eratia, kawau nupo kapia xoxi kutuwopina. Nupo xoukemu pirixatia, nupo xunu weteruwowai.

⁴ Nue ne xosa xoxixoxi kapia kireni asauni kakipa utu 7-teu yause rina, 7-teu yause xiyeri ma kanina, ‘Ye xoi suaxati xoi pirixine xatia,’ nupo xunu weteruwowai,” niketai.

Yesusue xosikisuwopi kapiaure kunawotai

⁵ Tianuwopie Kokaipa ipaki kauneri, “Ne sinipo xosikisuwopi kapia pani kokaipare,” woteneai.

⁶ Kakeri Kokaipae ipaki kanikina, “Tinipo xotikisuwopi paiya, sani mastet waxi sie xiri misiara rania tini mua kokaipa na kaunari, ‘Ne porureini siraronau xasi xosa xou tumu puro xaria,’ pa nae tinipo kuna taiwopina,” niketai.

Yesusue saina apupo kapiaure kunawotai

⁷ Yesusue pani ipaki kunauna, “Kire apu tini xopuropue saina apu kawati xou ou porowopinare e xou sipsipu yakunikepina, pa saina apue atoro xiyeri koatia, nupo kokai apue kauna, ‘Ne sapauni ma misinau xoye ne wopinare?’

⁸ Xuwe. Kokai apue ipaki kaunapa, ‘Ne yeu xoye xoyerinau, xoye worowai nekei nekeiyerinau xoye wa timanau sie. Ye xoye nieine ene nieiti paiye, xurise ne xoye ninau ene ne,’ xepina.

⁹ Saina apue nupo kuna supo taina kakatia, kokai apue saina apu eiyase wopinare? Xuwe.

¹⁰ Pa xati tini rania, Xoiteue katiketai sie xokupa saina tieikiriai xatia, kunaunaria, ‘Sini

asinaku saina apu xuwe. Sini saina tikiriai saina paiya, ai Xoiteue siketai saina tikiriai,' " xakuai.

Yesusue 10-teu apimi lilies supa tuku atiniketai

¹¹ Yesusue Yerusalemu ime tai xoupopouna, Samaria Tistrik xeika Kalili Tistrik xeika ou tumarei xowotai.

¹² Kire wese putawatia, 10-teu apimi lilies supa tukue maneri imero tutumawoteneai. Xetaureini tumuneri,

¹³ ipaki uru yauneri, "Yesusu, Kokai Apu, ne sinire xoni suaxe," woteneai.

¹⁴ Kakeri Yesusue xekenikeri, ipaki kanikina, "Tini xounari tinipo muputiki xuriatiti atarinika," niketai. Kakati xoworia, ninipo mupuniki asinakuwati lilies supa xuwexetai.

¹⁵ Kire apu nini xopuropue nupo mupokemu asinaku xati xekerina, xiyeri xoupopouna ere urue Xoiteupo wenumu xouroretai.

¹⁶ Yesusu xosa utu putarina xoutapa ukurou Yesusu nutiemu siau sakaro tutukina Yesusu eiyase wotai. Pa apua nu Samariapu.

¹⁷ Yesusue pa apu xekeri, kunauna, "10-teu apimi ninipo lilies supa xuweiroati meruketeneai. Pana kireu 9-teu apua anoro purinerina?

¹⁸ Xiyeri kouneri Xoiteu wenumu xouropineri apu xuwere? Mua apu nu kire sanawapu, nu kireni re?" xetai.

¹⁹ Kakerina Yesusue pa apu kauna, "Ne sarounau xouwo. Nakipo xonisue ne xiyeri asinaku xitiai," wotai.

*Apupo Nono yara akipaxepina
(Mt 24.23-28 xeika Mt 24.37-41)*

²⁰ Parisi apimie Yesusu ipaki kotouneri, “Anakise Xoiteupo Xoiteue xuiapu yakunikirouna yause xosa kopinana?” woteneai. Kakeri Yesusue kuna kanikina, “Xoiteupo Xoiteue xuiapu yakunikirouna yause xosa kopinapa xuiapue xekeuneri sipawopineri imerei kopuwatixe.

²¹ Nini xekeri kunauneri, ‘Xekoa, nu mua purina,’ xepinerire ‘Nu pia purina xepuworixe?’ Iyesa. Xoiteupo Xoiteue xuiapu yakunikirouna yause paiya taki xopu purina,” niketai.

²² Yesusue nupo tataiwopi kanikina, “Sewai xurise yause xosa, tinie Apupo Nonopu kire yause xekopureni kutu xakuai. Pana tini xekoakuaixe.

²³ Ipaki katikineria, ‘Xekoa nu pia purina,’ pare ‘Xekoa mua purina,’ xepineri. Tini kaki xanari xou nini tainikaku.

²⁴ Tini sipa, xore lei xatia mena xourei, pa memeremue muira u tina kireira xourouna. Apupo Nonoe koupurina panumu kakatia, xokupa xuiapue xekopineri.

²⁵ Nu xokupa tatau xemeyati paiyeye, mua yausepu apue nikiniki tuwopineri.

²⁶ “Noapu yause xosa panumu kapia kakeniai, panumu kapiani Apupo Nono kopure xatia kakepineri.

²⁷ Noapu yause xosa xoye nineri ene nineri, xuiapu tiwata xeneai, kakipa utuneri Noae kokouna minika maneyai. Kakati kokaipa xuyaie mana xokupa xuiapu xuweinikieyai.

²⁸ Lotipo yause xosa rania xuiapue panumu kapiani kakeniai. Nini xoye nineri ene nineri,

xuru xesauneri isayauneri, saina erineri ata xux-uneri pa kapia kapia tipuroniai.

²⁹ Kakeri Lotie Sotomu wetina xowati, pa yauseni ene sie xepi xeika xepiropu xe xeikae mena xourei kouna xuiapu xuweinikieyai.

³⁰ Apupo Nono yara putawopina yause xosa panumu kapiiani kakepina.

³¹ “Pa yause xosa kire apue ata tupauro purati, nupo xuru ata kamoro puratia, nu kaki xana nupo xuru muna texete. Panumu sie, apue sainaro purokie, atoro xiyeri xowoxete.

³² Tini Lotipo xui xosa kapia akipa xeyai nanuwa.

³³ Kire apue nukou puropi suini soki tepure xina paiya, nupo ekeoma puropi xuwxepina. Pana kire apue nukou puropi sui wetina paiya, nupo ekeoma puropi ati puropina.

³⁴ “Ye katikine, ukumani Apupo Nono koati aimore xuiapue kireni suwariro xini puroria, Xoiteue kire tina kire wetatia puropina.

³⁵⁻³⁶ Aimore xuie tupumorupo wit punupunu tou puroria, Xoiteue kire xui tina kire wetatia puropina,” niketai.

³⁷ Yesusupo tataiwopie pa kuna iyeserineri Yesusu ipaki kotouneri, “Kokaipa, anoro pa kapia akipa xepinerina?” woteneai. Kakeri Yesusue ipaki kanikina, “Sapi xumoki seke moupu xini puroteneairo, pa iriro kireni xunouwe kou kununurouneri,” niketai.

18

Xuie sokisoki xati kunauteie tianuwopinaure xonu kuna

¹ Yesusue nupo tataiwopi ouye xuweu xokupa yause kunikuniwopinerire kire xonu kuna tinike-tai.

² Ipaki kunauna, “Kire erewese xosa, kire kuna uteitua purotai. Pa kuna uteitua nu Xoiteu ximikuna apure rania xekepu nanunikirouwatixe.

³ Kire xui oyemasie pa erewese purotai. Xokupa yause pa kuna uteitua xosa kou kauna, ‘Yeu xiwaie ye kuna xosa yaiyerepure xinana, nei kuna tianie,’ wotai.

⁴ Ximuximua pa kuna uteituae pa xui tianuwopi xirexetai. Xurise ipaki nanuna, ‘Ye Xoiteure ximiki xana xuwe, apure xekepu nanunanuti xana xuwe.

⁵ Pana pa xui oyemasie, xokupa yause xu sirouna. Xeuxana ye kuna xosa tianuwopine. Xokupa yause korikori wati, nupo kuna iyesepe xirexekini,’ ” xetai.

⁶ Kokaipae pani ipaki kunauna, “Tini mua kuna uteitua xoxipo kuna iyesa.

⁷ Pa ama? Xoiteue xuiapu ikou niketaie xokupa yause asau ukumu nure murinerina, Xoiteue sapauni kuna tianikepuwati xana xuwere? Nu sapauni tianikepu xuweuwopinare? Xuweni kutu.

⁸ Ye katikine, nu sapauni kuna xosa tianikepina. Pana Apupo Nono kouna paiya, ouro puroteneai xuiapu xonikisunerire, xuwerau xina xekenikepina?” niketai.

Aimore apue Xoiteure kunikuniwopi xonu kuna

⁹ Kireu apue nanuneri siko kireni apu kutu asinakuna kireua siko sie xuwe xineri. Yesusue panumu apure xonu kuna tinikina,

¹⁰ “Aimore apue kunikuniwopure, Xoiteupo ata tumau xowoteneai. Kire Parisipona kire kapmanipo xe titie.

¹¹ Parisi apua xetauni tumurouna nukoure paru meikarei ipaki kunikunina, ‘Xoiteu, ye kireu apu sie xuwe, pa xati ye ne eiyasenine. Ninie pexineri xoxixoxi kapia kakineri xui apu tuku xosa esiesirouneri. Ye paiya xuwe. Ye paiya pa apu xe titi sie xuwe.

¹² Xokupa muris ye aimore asau xoye xurikepure iyariroune. Xokupa sapi tinepa, uteine 10 teuworine kireni teupu ne tiniroune,’ xetai.

¹³ Xe titi apua xetauro tumu purina, mena xouro eisawopi xirexetai. Xuwe. Ai totomu ou puri kunauna, ‘Xoiteu, ye xunu tua. Nei ye xonisuaeye,’ ” xetai.

¹⁴ Yesusue kunauna, “Ye tini katikine, pa xe titi apue nukou atoro xiyeri xouna, nu kirenne Xoiteu ekero asinaku apu xetai. Pana kire apu paiya nu xuwe. Pa amure, xokupa apue nikou weninikini xouroreria, Xoiteue weniniki ororepina. Xokupa apue weniniki ororeria, Xoiteue weniniki xourorepina,” niketai.

Yesusue kunauna nonomi momukomi weinikitari maiyeya xetai

(Mt 19.13-15 xeika Mak 10.13-16)

¹⁵ Yesusue xupo xosaniki iyarepinaure, xuia-pue nonomi momukomi misiarara sonikineri

Yesusu xosa koteneai. Kakeri Yesusupo tataiwopie xekenikeri, xuiapu auniketeneai.

¹⁶ Yesusue nonomi momukomi arara yainikati nutiemu mori, nupo tataiwopi kanikina, “Tini nonomi momukomi arara weinikitari iko xosa kouwa. Tini kaki xanari taiyerinikaku. Xoitue yakunikepina xuiapu tutu xosa paiya nini muanumu nonomi momukomi arara sie apu nikau.

¹⁷ Ye suwauni kutu katikine, nonomie tirouneri sie, kire apue Xoitueu yakuwotai xuiapu tutu tepu xuweu paiya nu pa xosa manepuwatixe,” niketai.

Xokupa sapi tuku tumue Yesusu xeika kuna-wotai

(Mt 19.16-30 xeika Mak 10.17-31)

¹⁸ Kire tumue Yesusu ipaki kotouna, “Asinaku xesixesi, ye amakinei asinaku ekioma sipesi sipesi tipuropinena?” xetai.

¹⁹ Kakati Yesusue ipaki kauna, “Ne amakati ye asinaku xinena? Xoitueu kireni nu asinaku.

²⁰ Ne Xoituepo tu xotapapu kuna sipa, ‘Tini xuiapu tiwata xeki, kaki xanari ayaka kapia kakaku. Tini kaki xanari xuiapu ounikiaku. Tini kaki xanari pexaku. Tini kaki xanari xoreiyeri kireu xuiapu kuna xosa soinikaku. Tini emitikimana anitikimana irue purinari, ninipo kuna tainari, ninipo weniniki xourorinari, tianiketewa,’ ” wotai.

²¹ Kakati pa tumue kunauna, “Ye nonoini pa xokupa tu tai koune apuxine,” wotai.

²² Yesusue pa kuna iyeseri, tumu ipaki kauna, “Ne kire sapire tokou xine. Neu xokupa sapi xesaunau, xe xokupa tinau xauna xuiapu utei

tinike. Ne pa kakinauwa, ne mena xouro asinaku xuruni tuku xewai. Kakerinau ma taiye,” wotai.

²³ Pa tumu nu xokupa xuru kutu xati, pa kuna iyeserina xoukemu xiri xoxixoxi xetai.

²⁴ Pa tumue xoukemu xoxixoxi xati Yesusue xekeri ipaki kunauna, “Apue xokupa xuru tukua nini Xoiteue yakunikepina xuiapu tutu xosa manepure irereiwo pineri.

²⁵ Kamelie nekei tatamaxepu kotou yeisiro manepure paiya, nu karainakue Xoiteue yakunikepina xuiapu tutu xosa manepure irerei wopina sie xuwe,” xetai.

²⁶ Apue pa kuna iyeseri ipaki kunauneri, “Panumu xatia, yue sipesisipesi ekeoma asinaku puropi tepinana?” woteneai.

²⁷ Kakeri Yesusue kunauna, “Apue kakepu xuweuwopina sapia, Xoiteue kakepina itou,” niketai.

²⁸ Kakati Pitae ipaki kunauna, “Iyese. Sinipo wese xeika xokupa sapi xeika wetinuku, ne taininuku,” wotai.

²⁹ Kakati Yesusue ipaki kanikina, “Ye suwauni kutu katikine, xokupa apue Xoiteue xuiapu yakunikepina yauseure nanuneri ata wetineri, xui wetineri, xatanikimana weinikiterineri, eminikimana aninikimana weinikiterineri, nono weinikiterineri koteneai,

³⁰ nini mua ouro puroriporoni, ekime teneai xuru Xoiteue emeserina xokupa xuruni kutu tinikepina. Sewai xurise yause, moatia, nini sipesisipesi ekinikioma asinaku puropineri,” niketai.

Yesusue xeimore yause xi kunauna xumuneia saropine xetai

(Mt 20.17-19 xeika Mak 10.32-34)

³¹ Yesusue 12-teu tataiwopi soniki xona ipaki kanikina, “Iyesa. Ximine Yerusalemu xounuku. Xokupa kuna ekime kunatureturei xayauneri, Apupo Nono xosa kapia yaraxepina xeniai, ximine suwauni kutu yaraxepina.

³² Kireu apimie xetau apu teu xupunikiro tinikepineri. Kakeria pireuneri xoxixoxiuneria si xosau orowopineri.

³³ Kakineri kasieineria ouwepineri. Kakeria asau xoka 3 xosa saropina,” niketai.

³⁴ Kakati Yesusupo tataiwopie pa kuna xotapa sipawopu xuwe. Kuna xotapa ximiaki purati, nue kunawotai kuna sipawopu xuwe.

Yesusue kire apu eke sau atieretai

(Mt 20.29-34 xeika Mak 10.46-52)

³⁵ Yesusue Yeriko erewese tomuro moatia, kire apu eke sauwe ime maro misi purina xuiapu xeureara kotoniketai.

³⁶ Xokupa xuiapue kori iyeseri, kotoninikina, “Nini amakinerina?” niketai.

³⁷ Kakati kauneri, “Nasaretipo Yesusue eme-serisikina,” woteneai.

³⁸ Kakeri pa eke sauwe ipaki yaxina, “Yesusu, ne Tepitipo Yasiyasi, ne yeureni kutu xonisuaxe,” wotai.

³⁹ Apu akeri moteneae ipaki aupuri kauneri, “Ne yourowo,” woteneai. Kakeria pani ere urue ipaki yaxina, “Ne Tepitipo Yasiyasi, ne yearaureni kutu xonisuaxe,” wotai.

⁴⁰ Kakati Yesusue ma tumurouna pa apu sou mouwa niketai. Pa apu eke sauwe nutiemu maiyewati, Yesusue ipaki kotouna,

⁴¹ “Yei ne amakinepinena?” wotai. Kakati kauna, “Kokaipa, ye eki pereu xekopure,” wotai.

⁴² Kakati Yesusue kauna, “Neu ekini pereuna itou xepina, nakipo xonisue itou xine,” wotai.

⁴³ Kakati sapauni eke pereuweina, Yesusu tai xouna Xoiteupo wenumu xouroretai. Xokupa xuiapue pa kapia xekerineri, ninie rania Xoiteupo wenumu xouroreteneai.

19

Yesusue Sakiusipo ata xowotai

¹ Yesusue Yeriko erewese mana erewese wetepure suesueni ime taiwotai.

² Kire apue pa erewese purotai, nupo wenumu Sakiusi. Nu xe titinikau akereki tumu, nu xe xokupa tuku.

³ Yesusu nu amukau apurau xi xekopure xetaina, xokupa xuiapue koitauwori, Sakiusi nu apu tokouara xati Yesusu xekopu xuwe.

⁴ Kakeri nue akeri keikei xouna, Yesusu xekopinaure kire na kupari xouro manetai. Nu sipa, Yesusu pa imerei mopina xati kaketai.

⁵ Yesusue pa imerei mana, pa na xouro eisau puri Sakiusi ipaki kauna, “Sakiusi, ne sapauni oro mouwo. Ye ximine neu atoro puropine,” wotai.

⁶ Kakati Sakiusie sapauni oro mana, xoukemu nimaririei Yesusu nupo atoro sou xowotai.

⁷ Xokupa apue xekeri, ipaki kenakenarei kunauneri, “Nu xunu erirouna apupo atoro xou purina,” xeteneai.

⁸ Nini atoro xou purineria Sakiusie sarouna, Kokaipa ipaki kauna, “Kokaipa, ne iyese. Ximine yeu xokupa xuru uteinei aimore teuworineia, kireira xuru paiya xousua tuku xauna apimi tinikepine. Ye kire apu xoreuworu nupo kire sapi pereu tia xatia, ye xapa sapi surup teu tuwopine,” wotai.

⁹ Kakati Yesusue ipaki kauna, “Ximine Xoiteue mua atoropu xuiapu xiyeri tinikietai. Pa apu rania nu Apraxamupo yasiyasi.

¹⁰ Apupo Nonoe, apu xuwexeteneai xirekinikina xiyeri tinikepure kotai,” wotai.

*Saina apu 10 teue xe teteneai xonu kuna
(Mt 25.14-30)*

¹¹ Yesusue kunau purati, xuiapue nupo kuna iyesei, kire xonu kuna rania kaniketai, pa amure, nu Yerusalemu tomuro putawati nanuneri, Xoiteu xuiapu yakunikepina yause ximineni yara akipa xepina xeteneai.

¹² Yesusue ipaki kunauna, “Kire kokai apue kokemu tumuworepinerire kire xetauro wese xowopure xetai. Sewai nukou wese xiyeri kounapa nukou xuiapu yakunikepina.

¹³ Nu xowopure xina, nupo 10 teu saina apu yainikati mori, xe kireni ariwaka kireni ariwaka xina tiniketai. Kakeri ipaki kanikina, ‘Tini mua xe tinari paiye saina tipuraria, ye xiyeri kopine,’ niketai.

¹⁴ “Kakati nupo wese emeumanae nu xiri xirauneri emumuketeneai. Kakineri nu xouratia,

kireu apu xesanikeri kokai apu xowotai wese kuna tixowoteneai. Ipaki kunauneria, 'Sini pa apu sinipo kokemu tumuwopi xiraxinuku,' xi kanikepineri.

¹⁵ Kaketeneai sorena pa apu nu kokemu tumuworeri, xurise xiyeri kotai. Xiyeri korina ipaki kunauna, 'Ye ekime xe tinikiai saina apu yainika. Nini xe tineri saina teteneai, amukau amukau xe xouro kireni kireni apue teteneai ye sipawopure,' xetai.

¹⁶ "Kakati kire apue akeri mana ipaki kunauna, 'Kokai apu neu kireni ariwakae saina tine 10-teu ariwaka xe xouro titiai,' xetai.

¹⁷ Kakati kokemue kauna, 'Ne asinaku saina apu xati, asinaku sainani kutu titiai. Ne pa sapi misiarani kutu ati yakutiai, pa xati nei 10 teu erewese yakuwowaire wenini xouro tinine,' xetai.

¹⁸ "Pani kire saina apue mana, kunauna, 'Kokaipa apu, neu kireni ariwakae saina tine autapa ariwaka xe titiai,' xetai.

¹⁹ Kakati kokemue kauna, 'Ne 5-teu erewese yakuwowaire tumunerine,' wotai.

²⁰ Kire apue paiya ma kauna, 'Kokai apu, neu kireni ariwaka xe mua purina. Kire mari xaku xosa xotorine iyariti purotai,

²¹ pa amure, ye xekenitia, ne emumutua. Kireu apue iyareru purotai sapi nei tiroune. Kireu apue uyaxeteneai xoye pa rania ne tiroune. Pa xati ye ne ximikinitiai,' xetai.

²² "Kakati kokemue pa saina apu ipaki kauna, 'Ne saina apu xoxini kutu! Nakipo kunaini ye kuna xosa iyainerepine. Ye ne sipaitiai, ye

emumutua, ye kireu apue sapi iyareri puroki tiroune, kireu apue woroki xoye tiroune.

²³ Pa xati yeu xe xitamu atoro iyareriyau puratiporo ye xiyeri kounai xe xouro tepine sie itouna ama?’

²⁴ Kakerina apimi nutiemu tumu puroteneai ipaki kanikina, ‘Tini nu xosaupo * kireni ariwaka xe tinari pa apu 10-teu ariwaka xe tuku tuwa,’ xetai.

²⁵ Kakati kuna xiyeri kauneri, ‘Kokaipa apu, nu 10-teu ariwaka xe tuku,’ woteneai.

²⁶ “Kakeri nue kanikina, ‘Ye tini katikine, xokupa apu nini kireu xuru tukua, ikoe kireu xuru xousokuworinikepine. Kire apu nu xuru xuweu, paiye xuru misiara tipuratia, ye xesauweruwopine.

²⁷ Pana yeu xiwai teue ye ninipo kokemu puropi xiraxinerina, soniki manari ekiro ounikiari xuma,’ ” niketai.

²⁸ Yesusue pa xonu kuna tinikieina xiyeri teipa xina ime taiti Yerusalem manetai.

Yesusue Yerusalemu putauna xuiapu Xoiteupo ata tumau taitainiketai

Luk 19.29—21.38

*Yesusue Yerusalemu kokemu sie maiyewotai
(Mt 21.1-11 xeika Mak 11.1-11 xeika Yon 12.12-19)*

²⁹ Yesusue Orip Totou xosa purotai wese Petipake xeika Petani xeika tomuro mana, aimore tataiwopi xesaniki

* **19:24 19.24** Pa kuna iyarepine

³⁰ ipaki kanikina, “Tini esipa pia wese purotai xosa xouwa. Tini pa wese xounaxaria, kire tonki pusopusonaku tuwareri purinana xekoxakuai. Kire apue pa tonki xosa misati xana xuwe. Muri xureiyeinari muoro tikouwa.

³¹ Kire apue kototikina, ‘Tini amakati mua tonki xurexinuana?’ xatia. Tinie ipaki kuna kaunaxaria, ‘Kokaipa nu saina tuku xakuai,’ ” niketai.

³² Yesusue xesaniati xounexeri, kaniketai sie xokupa sapi purati xekoxeteneai.

³³ Tonki xosaupo muri xurexepi sainateria, pa tonki xatakue kotonikineri, “Tini amakati mua tonki xurexinuana?” niketeneai.

³⁴ Kakeri ninie kunauneri, “Kokaipa nu saina tuku,” niketeneai.

³⁵ Yesusupo tataiwopi aimorei Yesusu xosa tonki tikouneri, niyou nekei xuwau tonki xouro soxeteneai. Kakerineri Yesusu tianuwori tonki xouro misetai.

³⁶ Yesusue tonki xourei misina xowati, xuiapue nikou nekei xuwaxuwau axiri xeki xuxurexineri imero iwapa xowoteneai.

³⁷ Yesusue Yerusalemu tomuro ni mana Orip Tottou wetepi ime munotai. Kakati nupo tataiwopi teue kurauneri mamarika woteneai. Yesusue xokupa xonuxonu kapia kakati xekoteneairo, ere urue yaxineri, Xoiteupo wenumu xouroreteneai.

³⁸ Ipaki yaxineri, “Mua kokemu nu Kokaipapu wenumurei kotai. Xoiteue asinaku kapia nu xosa kakepina. Mena xouro xosikemu yorowopi kapia puratia sini Xoiteupo wenumu Xouroni Kutu xourorepu!” xeteneai.

³⁹ Kireu Parisi apimi kokaipa xuiapu xopu puroteneaeie Yesusu ipaki kauneri, “Xesixesi, ne neu tatainepi aunike. Nini panumu kuna kuna-wopi wetepineri,” xeteneai.

⁴⁰ Kakeri Yesusue xiyeri kanikina, “Tini katikine, nini supuniki paraworia xe teu nikoini uru yaxineri Xoiteu wenumu xoureopineri,” niketai.

Yesusue Yerusalemure morotai

⁴¹ Yesusue Yerusalemu tomuro mana erewese xekerina xousuwawati morotai.

⁴² Ipaki kunauna, “Yerusalemu, amu sapie ne xonikemu yoroati purinauwa ximineni ne sipa-wowaire xine. Pana pa sapia ximiaki purinerina ne xekowai xana xuwe.

⁴³ Ne iyese. Xurise kire yause putawati, neu xiwaie maneria neu kokaipa sepuri ou soxineri katowopineri. Kakineri xokupa iri ne xiri koi katonepineri.

⁴⁴ Kakineria naki xeika naki kamuniro puroteneai nonomi xeika xiri totokitikepineri. Kakinerini neu kire xe weteri, kire xe xouro puropu watixe, pa amure Xoiteue tianinepure kotai yause ne sipawopu xuweuyai,” xetai.

Apimie Xoiteupo atoro xe saina teri Yesusue xesaniketai

(Mt 21.12-17 xeika Mak 11.15-19 xeika Yon 2.13-22)

⁴⁵ Yesusue Xoiteupo ata tumau mana apimie xuru xesauneri xe teri xesaniketai.

⁴⁶ Yesusue ipaki kanikina, “Xoiteupo Nakau xosa mua kuna tuku, ‘Yeu Ata paiya kunikuni

wakuai ata puropina.' Pana tinie petuae ximi-akirouneri wese kakieunuku," niketai.

⁴⁷ Kakina xokupa asau Xoiteupo ata tumau xuiapu kuna taitainiketai. Kakati ere xuriatiti xuno tu xotapa sipa apimi xuno xuiapu nikau tumu xunae, Yesusu ouwepure ime xireketeneai.

⁴⁸ Xokupa xuiapue Yesusupo kuna iyesepi xiri sokisoki xeri, tumu teue Yesusu ouwepineri ime kire xekopu xuwe.

20

Yesusu kotouneri ne yue wenini tuku sainetaina woteneai

(Mt 21.23-27 xeika Mak 11.27-33)

¹ Kire yause Yesusue Xoiteupo ata tumau xuiapu Xoiteupo asinaku kuna uteina uworiniketaitai. Kakati ere xuriatiti xeika tu xotapa sipa xeika tumu teu xeikae Yesusu maiyewoteneai.

² Ma ipaki kauneri, "Ne sini kasike, ne mua wenini xeika sokisoki xeika anaiseu tine mua kapia kakinena? Yue apu wenini tuku saineretaina?" woteneai.

³ Kakeri nue ipaki kuna xapa kanikina, "Ye rania tini kire sapire kototikepure xine. Tini ye kaya,

⁴ Yonie xuiapu ene iserinikeyai paiya, mena xouropu sapire, e apu nikau kapia kireni xi nanunuku?" niketai.

⁵ Kakati nikonikoni ipaki kunauneri, "Sini kunaunuku, 'Paiya mena xouropu sapi xikiria,' nue kunaunapa, 'Tini ama nure xotikisuwopuxuweukiriaina xepina?'

⁶ Sini kunaunuku, 'Paiya apu nikau kapia kireni xikiria,' xokupa apue xe kurusikepineri, pa amure, Yoni nu kunatureture xineri sokisoki xonikisuneri," xeteneneai.

⁷ Pa xati Yesusu ipaki kauneri, "Yoni nu anaiseu kapia tina apu ene iseriniketai, sini sipa xuwe," woteneai.

⁸ Kakeri Yesusue ipaki kanikina, "Ye rania yuerau sokisoki wenimi siati mua saina tinena, katiKepi xana xuwe," niketai.

*Apu xoxie xisa xito yakuwoteneai po xonu kuna
(Mt 21.33-46 xeika Mak 12.1-12)*

⁹ Yesusue xuiapu kire xonu kuna ipaki kanikina, "Kire apue xisa xito eretai. Kakerina kireu apimie xe saina tepure xeteneai xupunikiro pa xisa xito iyaretai. Nukopa xouna kire xetauro wese xuwau yause purotai.

¹⁰ Xisa meru eretai yause xosa kire saina apu xesawati, saina teteneai apimi xosa xouyeniketai. Pa sainoropu kireu xoye tuwopinerire xowotaina pana, pa saina teteneai apimie ouneri aini xesawori xowotai.

¹¹ Kakeri xisa xito xatakue kire saina apu xesawati xouyeniketai. Pa rania ouneri xoxixoxi kapia terineri aini xesawori xowotai.

¹² Pani xeimore yauserina kire saina apu xesawati xowotai. Pa rania xiri xoxixoxiuneru kisau xesawori xowotai.

¹³ Pa xati xisa xito xatakue kunauna, 'Ye ximine amakepinena? Ye ikou nono xokiai xiri xoiyeutiai, xesauti xowatia, nupo kuna iyeseruwopineri rau.'

14 Pa saina aini yakuwoteneai apimie nirau koati xekeri nikonikoni ipaki kunauneri, 'Mua apue omopu xokupa sapi tepina. Ouweikiri xumatia, sikoini mua saina tepu xeteneai.'

15 Kakerineri saina kisauira xesawori munati, ouweri xumotai, 'Paina xisa xito xatakue pa apimi amakinikepina xi nanunukuna?

16 Nu manapa saina teteneai apimi ounikiepinai. Kakerinapa xisa xito kireu apimi tinikepinai,' niketai. Apimie pa kuna iyeseeri kunauneri, 'Nu panumu kapia kakexete,' " xeteneai.

17 Kakeri Yesusue xekeniki puri kunauna, "Pana Xoiteupo nakau xosa mua kuna amakati xayarereri purinana,

'Mua xe ataxuxue nanuneri
xoxieri xesawoteneai,
ximine ata kisa sokisokiwpina
asinaku xeni kutu xina'?

18 "Xokupa apue mua xe xouro uraki kouneria, nini xiri nisinasiapineri. Mua xei kire apu xosa uraki xounapa pa apu xiri nomutouwepina," niketai.

19 Yesusue xonu kunairei kuna xosasiki sunarineri, tu xotapa sipa xeika ere xuriatiti xeikaie Yesusu soki tepure xeteneai sorena, xuiapu ximikiniketeneai.

Nini Sisa xe tuwopinerire xuwe?

(Mt 22.15-22 xeika Mak 12.13-17)

20 Ere xuriatiti xeika tuxotapa sipa apimi xeikae Yesusu ati xeke tataiwoteneai. Kakerineri apu xesanikeri tuworopure xowoteneai. Pa apimie kunauneri sini Yesusupo kuna iyeseppureni kutu xinuku xineri xorei xeteneai.

Akereki ere tumue kuna xosa iyarepinaure, xoreukiri kuna ateratia nu xuporo iyarepinuku xineri, kaketeneai.

²¹ Yesusu ipaki kotouneri, “Xesixesi, sini sipa, neu kuna paiya asinaku, ne xuiapu asinaku kuna tinikiroune. Apu weniniku tukure weniniki xuweu rania, kireni kunani nei tinikiroune. Ne sokau kunairai kirenje xuiapu Xoiteupo kapia uworinikiroune.

²² Paina, ne amu xi nanunena? Sini Xoiteupo tu taiwopure xinukua, sini xe tinuku Sisa tuwopure e xuwe?” woteneai.

²³ Kakeri Yesusue ninipo xoreixorei kapia sipari kanikina,

²⁴ “Kire xe waxi atariya. Mua xeniroroi xeika wenumu xeika xe xosa purotai paiya yupona,” niketai. Kakati ninie kunauneri, “Sisapu,” xeteneai.

²⁵ Kakeri ipaki kanikina, “Paina Sisapu sapia, Sisa tuwakuai. Xoiteupo sapi paiya, Xoiteu tuwakuai,” niketai.

²⁶ Yesusue xuiapu xeika purati, kire xoreixorei kuna xoreuworu kuna xosa iyarepineri itou xuwegetai. Ninipo kuna xiyeri kanikati ureri, kuna xuweuweteneai.

*Satusi apimie apu xumoki xiyeri saropire
Yesusu kotowoteneai*

(Mt 22.23-33 xeika Mak 12.18-27)

²⁷ Kireu Satusi apimie Yesusu xosa koteneai. Satusi apimie kunaurouneri, apu xumokia, xiyeri saropuworu xana xuwe xirouneri.

²⁸ Pa apu teue Yesusu ipaki kauneri, “Xesixesi, Mosesie sikou kire kuna ipaki xayawoyai.

Kire apue xui tina sewai nono xuweu xumatia, xameyaue oye tinapa oapu wenumurei ekepos ouwopina.

²⁹ Ekime nono tenemai 7-teu puroniai. Asawapue xui tina nono xuweu xumotai.

³⁰ Kakati asawapu turopue pa oyemasi tetai,

³¹ nu rania xumati kirei xapasi tetai. Pa nono 7-teue pa kireni xui tirou tirouwoniaina, nono xuweu xumuweteneai.

³² Xurise pa xui rania xumotai.

³³ Paina sewai xurise yause apu xumoki xiyeri saroria, pa xuia yupo xuini kutu puropinana? Ne sipa, apu 7-teue teri ninipo xui xeyai," woteneai.

³⁴ Kakeri Yesusue ipaki kanikina, "Mua yausepu xuiapu nini tiwata xirouneri.

³⁵ Xoiteue kunauna, xurise xuiapu xiyeri saneria, ye xeika ekinikioma puropineri xeyai xuia-pua nini tiwata xepuworixe,

³⁶ pa amure, nini xiyeri xumopuworixe. Nini xenikorokoroe purieuneri. Xoiteue kopaupuropu sainikeretai, pa xati nini Xoiteupo nono purineri.

³⁷ Apu xumokie xiyeri kopaupurei sarouneri kapia paiya, Mosesie rania atarisikiai. Pa na misiara uwoyaipo asi, ipaki kunauna, Kokaipa nu Apraxamupo Xoiteu, Aisakipo Xoiteu, Yekopupo Xoiteu.

³⁸ Panumu xati, Xoiteu nu apu xumoki nikau Xoiteuxe. Xuwe. Nu apu ekinikioma puroteneai nikau Xoiteu. Nupo ekeropa xokupa xuiapu nini ekinikioma purineri," niketai.

³⁹ Kireu tu xotapa sipa apue Yesusue kunawotai kuna iyeseri, ipaki kauneri, "Xesixesi, neu kuna

asinaku,” woteneai.

⁴⁰ Apimie Yesusu kire sapire pani kotowopineria ximiketeneai.

Xoiteue apu tumuworetaire Yesusue xuiapu kotoniketai

(Mt 22.41-46 xeika Mak 12.35-37)

⁴¹ Yesusue xuiapu ipaki kotonikina, “Amakati tuxotapa sipa apimie kunauneri, Xoiteue nukou xiyeri tinikepure tumuworetai apua Tepitipo yasiyasi xirounerina?

⁴² Nakau siri xosa, Tepiti nukoini ipaki kunauna,

‘Kokaipae yeu Kokaipa
ipaki kauna,

“Ne yeu xupi meruira misau

⁴³ neu xiwayanimana nakipo sokisoki
irue iyainikerepine,” xeyai.’

⁴⁴ “Tini xekoa. Tepiti nukoini pa apu kauna ikou Kokaipa xeyai. Paina amakati pa apua nu Tepitipo yasiyasina?” niketai.

Tu xotapa sipa apimie xoxi kapia kikirouneri

(Mt 23.1-36 xeika Mak 12.38-40 xeika Luk 11.37-54)

⁴⁵ Yesusue kuna utei purati xokupa xuiapue iyesia, nupo tataiwopi ipaki kanikina,

⁴⁶ “Tini tu xotapa sipa apimi xosa sosopa epixakuai. Nini nekei xuwau nekeiyeri xowopure xirouneri. Nini xuiapue kununu wese yau kuso nikipinerire xirouneri. Nini Yuta nikau kununu ata yau akeri tumauro iri tepure xineri, kokaipa xoye xosa akeri tumaupou sai tepure xirouneri.

⁴⁷ Xui oyemasi nikau xoreinikineri ninipo atoropu xuru pexirouneri. Kakinerini xoreix-ineri kunikuni xuwaupworirouneri. Sewai kuna yause paiya nini kokaipa xuni kutu tepineri,” niketai.

21

Xui xaunae Xoiteu xou iwotai
(Mak 12.41-44)

¹ Yesusue xekeu puratia, apu karainakue maneri Xoiteupo atapu xe waku xosa Xoiteu xou iwoteneai.

² Yesusue kire xui xauna xamu xumoki oye-masie, xe waxi aimore isoitati xe wakuro munati xekotai.

³ Kakati Yesusue kunauna, “Ye suwauni kutu katikine, mua xui xauna xamu xumoki oyemasie, mua xokupa xuiapue Xoiteu tuwoteneai xe eme-serinikina mua xe aimore waxi iyarina.

⁴ Mua xokupa xuiapu nini xokupa xe purinana pana, nini xe misiarani kutu xe wakuro soxete-neai. Pa xuia nu xe xiri xuweni kutu sorena, xoye isayaxi nepina xe xiri xokupani iyarina,” niketai.

Yesusue kunauna Xoiteupo ata xoxixepina xe-tai

(Mt 24.1-2 xeika Mak 13.1-2)

⁵ Kireu apimie Xoiteupo ata xekeri ipaki kuna-neri, “Asinaku asinaku xe xuruneri, xuiapue Xoiteu xouineri tuwoteneai xuru xoseixosei xeika paiye, mua ata ati nekeineri teketekewoteneai,” xeteneai.

⁶ Kakeri Yesusue kunauna, “Tini mua xuru ximine xekeukiriaire ye katikepurexine. Yause

xatia kire xe weteri kire xe xouro puropuwatixe. Xuwe. Xokupani kereuneria oro otuwopineri," niketai.

*Yesusue kunauna xokupa xu mopina xetai
(Mt 24.3-14 xeika Mak 13.3-13)*

⁷ Apimie Yesusu ipaki kotouneri, "Xesepesiki, anakise pa xokupa kapia akipa xepinana? Amu wauni kutu akeri akipaxati paiye sipaunuku yause pa tomuroirouna xepinukuna?" woteneai.

⁸ Kakeri Yesusue kunauna, "Tini xoreitikex-enina, sosopa epixa. Pa amure, xokupa apue ma yeu wenimi tineri kunauneria, 'Ye ikoini, pa apue xepina.' Kakeri kunauneria, 'Yause pa tomuroirouna xepineri.' Kakeria tini kaki xanari tainikaku.

⁹ Sewai, sanawa sanawa ere waraxeri kuna iyesinaria, tini kaki xanari ximikeri urewaku. Pa kapia xoia akeri akipa xepinerina pana, xurise yause paiya sapau akipaxepu watixe," niketai.

¹⁰ Yesusue pani ipaki kanikina, "Kire sanawapu apu kinie kireropu kireropu sanawapu apu kini xeika xoma tuwata xepineri. Kireu kokemupo apu kini xeika kireropu kireropu kokemupo apu kini xeika xoma tuwata xepineri.

¹¹ Kokakokai mimi ouro mopina. Kaka-tia kireropa kokaipa mause xeika supa xeika xosa puropineri. Mena xouro paiya kokakokai sapi xekeurouwopu xuweue iririkararawopineri. Kakeria xekeri ximi meru ximikakuai.

¹² Pa xokupa kapia akipaxepu xuweuni, soki xorotiki titikineria xoxixoxi kapia kakitikepineri. Kakineria Yuta nikau kununu ata yau kuna xosa soitikineri kakauya ata yatatikepineri. Tinie

yeu wenimi xouroraria, kokemu xeika ere tumu xeika nikau moanikiro sotiki xou tumutikerepineri.

¹³ Ninie pa kakeria, tinie Xoiteupo kuna uteinari kanikakuai ime sie xepina.

¹⁴ Pa xati kaki xanari amu kuna kanikepuna xi xokupa nanunanu taku,

¹⁵ pa amure, ikoini kuna suputikiro iyarineia, asinaku sipa tikepine. Kakitia kuna xosatiki iyaitikereteneae mua kuna tikitiai sokau porouneri ororepuworixe.

¹⁶ Takipo emitikimana anitikimana, xatatikimana, kirenini yawi kinipu, marouyatikimana, nikoe rania xiwai xupunikiro iyaitikerepineri. Kakeri kireu outikieria xumakuai.

¹⁷ Yeu wenimi tini xosa purati paire, xokupa apue emumu tikepineri.

¹⁸ Kakepinerina pana tinipo kire taputiki uri-ara siroropu wati xana xuwe.

¹⁹ Tini sokisoki purinaria, ekitikioma asinaku sipesisipesi purakuai," niketai.

*Yesusue Yerusalemu xoxixepinaxi kunawotai
(Mt 24.15-21 xeika Mak 13.14-19)*

²⁰ Yesusue pani ipaki kunauna, "Tini xekoari xomatuae Yerusalemu koi katori puroria, erewese xoxi xepina yause tomuroirouna xinari sipawakuai.

²¹ Pa yause xosa paiya Yutia tistrik puroteneai xuiapu nini totou yau ximi xowopinerini kutu. Yerusalemu puroteneai apimi rania nini erewese wetineri kirero xowopinerini kutu. Apu erewese

kisauira puroteneai rania nini erewese manexeni.

²² Pa yause xosa paiya, Xoiteue xoxixoxi kapiapu xapa tepina yause xati, xokupa kuna Xoitupo nakau xosa purotaia suwauni kutu akipa xepina.

²³ Pa yause xosa xui nono kamupu xeika xui nono norumu apuri tiniketeneai xeika nini xousuwani kutu. Pa amure, kokaipa xuni kutu mua ouro putawatia, Xoiteupo kisamairae xuiapu teu xosaniki kopina.

²⁴ Kakatia xiwaie maneri sawaruwarue ounikeria xumopineri. Kakineria mua ouropu sanawa sanawa xosa xuruniki xouneri soiniki xanauworua, ai saina tineri purei puropineri. Kakeria xetau apimi nikau sienikie Yerusalemu xorowopineri, kaki utuneria xetau apimie Yerusalemu yakuwopineri yause Xoiteue tinikeyai xosa xuwe xepineri," niketai.

*Sewai Apupo Nono putawopina
(Mt 24.29-31 xeika Mak 13.24-27)*

²⁵ Yesusue pani ipaki kunauna, "Pa yause xosa xumu xonuxonu kapia asau xeika poita xeika pai xeika xosa yaraxepina. Kakati ouropu xokupa apu nikau nanunanu xiri xoxi xatia, xasie emusauna kokaipa miria miria xati xokupa nanunanu tineria kokaipa ximi ximikepineri.

²⁶ Xokupa xuiapue xonuxonu kapia mua ouro yara xepure xetaire xiri ximikeria akimiminikepina, pa amure, mena xouropu xokupa sokisoki sapi litowopina.

²⁷ Pa yause xosa Apupo Nono kire iyou xosa purokie kokaipa sokisoki xeika memeremu xeika tuku koatia, xuiapue xekopineri.

²⁸ Pa kapia akipa xineri putaworia, tini tumunaria taputiki kakaurowakuai. Pa amure, Xoiteue titikepina yause tomuroirouna," niketai.

*Tini na kupari xosa sipawakuai
(Mt 24.32-35 xeika Mak 13.28-31)*

²⁹ Yesusue kire xonu kuna tiniketai. Ipaki kanikina, "Tini na kupari xekeunari kireu na rania xekoa.

³⁰ Oma kau uyawati xekeunaria, xiri yause mopure xina xakuai.

³¹ Panumu sie, pa xokupa sapie yaraxati xekeunari paiya, tini sipaunari Xoiteue xuiapu yakunikirouna yause ma tomuroirouna xakuai.

³² Ye suwauni kutu katikine, mua yausepu xuiapu xumopu xuweuni, mua xokupa kapia akipa xepina.

³³ Mena xeika ou xeika paiya xuwxepinerina, yeu kuna paiya xuwxepu watixe," niketai.

Yesusupo tataiwopi nini sosopa epixepineri

³⁴ Yesusue pani ipaki kunauna, "Tini sosopa epixakuai. Tini sipesi sipesi xisa nekinakinari taputiki ninanana waku. Tini muputikipo xurure eiyo xaku. Panumu kapiae tini xorotikatia, Xoiteupo yause paiya,

³⁵ noto tirouneri urinakinaki siei sapauni maiyetikepina, pa amure, xokupa xuiapu sanawa sanawa puroteneai xosa mua yause akipa xepina.

³⁶ Tini sipesi sipesi yaku purinari, xokupa yause kunikuniwari sokisoki tikepina. Kakinaria

pa xokupa xu tini xosa mopure xetai emeserina, Apupo Nono ekero tumuwakuai,” niketai.

³⁷ Xokupa yause Yesusue xuiapu Xoiteupo ata tumau taitainikirouna. Ukumua xouna Orip Totou xosa xinirouna.

³⁸ Kakati xokupa xuiapue xoripesauni kutu saneri Xoiteupo atoro kuna iyeseppure kourouneri.

**Yesusue tatau xemena xumotaie
xiyeri sarotai**

22

Luk 22—24

Yutasie tumu xupunikiro Yesusu tinikepure xouweni kunawotai

(Mt 26.1-5 xeika Mt 26.14-16 xeika Mak 14.1-2 xeika Mak 14.10-11 xeika Yon 11.45-53)

¹ Pereti Pususu Xuweupo Kokaipa Yause paiya, kunauneri Xoiteue Israil Tianikati Ati Pursionaipo Kokaipa Yause xeteneai, mopure xetai.

² Ere xuriatiti xeika tu xotapa sipa apimi xeikae xuiapu ximikinikerineri, Yesusu ouwepure ime xireketeneai.

³ Kakeri Satanie Yutasi Iskoriati xeteneaiipo xoukemuro manetai, nu paiya Yesusupo kire tataiwopi 12-teu xosaupo.

⁴ Nue xouna ere xuriatiti teu xeika Xoiteupo ata tumaupo xomatua teu xeika kuna ouwotai. Ime xireki xekerinapa nini xupunikiro Yesusu tinikepure kaketai.

⁵ Pa apu teue Yutasi xekeri nimaririei kauneri, kireu xe tinepinuku woteneai.

⁶ Kakeri Yutasie ninipo kuna iyorina, Yesusu xupunikiro iyarepure kire ime xireketai. Paiya kireni kireni xuiapue Yesusu xeika puroria kakepure xetai.

Aimore tataiwopie xoye ireiyexeteneai
(Mt 26.17-25 xeika Mak 14.12-21 xeika Yon 13.21-30)

⁷ Tupumoru Pususu Xuweupo Kokaipa Yause putawotai. Pa yause xosa sipsipu ara ouneri xoye nineria, Xoiteue Israil Weinikitati Ati Purniaire nanuwopineri.

⁸ Pa xati Yesusue Pitano Yonino xesaniati xowoxeri, ipaki kanikina, “Tini xounaxari sikou xoye pa kokaipa yausepu xoye ireiyaxa,” niketai.

⁹ Kakati kotouneri, “Sini anoro xou xoye ireiyepinukuna?” woxeteneai.

¹⁰ Kakeri Yesusue ipaki kanikina, “Iyesaxa. Tini erewese munaxaria, kire apue kokaipa ene suma xeme manapa imero tutumatiepina. Kakatia taitinari pa ata kamoro xowota xosa xowakuai.

¹¹ Manaria pa ata xataku ipaki kaunari, ‘Xesepesikie ne kotonina, “Yeu ata kama anaina, yeu tataiyepi xeika Xoiteue Israil Weinikitati Ati Purniaire Yause nanunuku xoye nepinuku xina?” xakuai.

¹² Kakaria kire kokaipa ata kama xosa, xokupa sapi xouro purinana ataritikepina. Kakatia tini pa ata kamoro xoye ireiyaxa,” niketai.

¹³ Yesusupo tataiwopi aimorei xounexeri, Yesusue kanietai sieni xokupa sapi xekeri Xoiteue Israil Weinikitati Ati Purniaire Yausepu xuru ireiyexeteneai.

Yesusue tupumoru xeika xisa xeika nupo tataiwopi tiniketai

(Mt 26.26-30 xeika Mak 14.22-26 xeika 1 Kor 11.23-25)

¹⁴ Xoye nepineri yause xati Yesusue kisasese saka xosa misati, nupo tianutianuwopie kisenikisese misianuwoteneai.

¹⁵ Kakeri Yesusue ipaki kanikina, “Xoiteue Israil Weinikitati Ati Pursionaipo Kokaipa Yause nanunuku tini xeikani kutu ye xoye nepine. Kakerineia sewai tatau xemeropine.

¹⁶ Ye tini katikine, ye mua xoye xiyeri nepu xuweuni Xoiteue xuiapu yakunikirouna yause xosa mua kapia akipa xepinani kutu,” niketai.

¹⁷ Kunarina kire xisa noikoi tina, Xoiteu eiyasewei, kunauna, “Tini mua xisa noikoi tinari ni xouwa.

¹⁸ Pa amure, ye tini katikine, ximine xeika sewai xeika rania ye xiyeri xisa nepu xuweu puria, Xoiteue xuiapu yakunikirouna yause yaraxepina,” niketai.

¹⁹ Yesusue kire tupumoru tina, Xoiteu eiyasewei poroporouna nupo tataiwopi tiniketai. Kakeri kunauna, “Muaiya yeu mupi, tini tianitikepure tikine. Tini panumu kakinaria ye nanuyakuai,” niketai.

²⁰ Xoye nieria, xisa noikoi tina panumu kapiani kaketai. Ipaki kunauna, “Mua xisa noikoia yeu yawie tini xeika oma marou xosiki tumaxine, tini tianitikepure kusaune.

²¹ Pana xekoa, pa apu, ye xiwai xupunikiro iyaiyerepure xetaipo xupo ye xeika mua saka xosa purina.

²² Ekime Xoiteue kunawoyai sie Apupo Nonoe pa ime taiwopina. Pana pa apue nu xiwai xupunikiro tiniketaia nu xousua tuku nu xiri xoxixepina,” xetai.

²³ Yesusupo tataiwopie pa kuna iyeseri saneri nikoniko ipaki kotokotowata xineri, “Yue pa kapia kakepinana?” xeteneai.

Yu akerekina xi Yesusupo tataiwopie nikoniko kuna tuwata xeteneai

²⁴ Yu akerekina xineri Yesusupo tataiwopie nikoniko kuna tuwata xeteneai.

²⁵ Kakeri Yesusue ipaki kanikina, “Xetau xeteneai xuiapu kini nikau kokemua nini weniniki tuku xati yakunikineri, pa xati weniniki xourori kunauneri sini nini yakunikirounuku asinaku wenisiki tuku xineri.

²⁶ Paina tini kaki xanari panumu kakaku. Xuwe. Apue tini xopu akereki purina paiya, nu amaike apu puriewopina. Tinipo tumu paiya nu tinipo saina apu tianitikepure puriewopina.

²⁷ Nanuwa. Yu akerekina? Apu misina xoye netare xoye wana tikouye wotai? Pa apu misina xoye netai, nu kireni akereki. Yepa tianitikepure tini xopu saina apu purine.

²⁸ “Ye eruruyepure akipa xetai yause xosa, tini ye xeika purinuku weitepu xuwe.

²⁹ Yeu Xauwae xuiapu yakunikepine sokisoki sietai, panumu sie ye tini sokisoki tikine.

³⁰ Ye xuiapu yakunikitia, tinie yeu sai xosa misinari xoye nakuai. Kakinari, yeu kokemu sai xosa misinaria 12-teu Israil apimi kini yakunikakuai,” niketai.

*Yesusue kunauna Pitae ye nike siepina xetai
(Mt 26.31-35 xeika Mak 14.27-31 xeika Yon
13.36-38)*

³¹ Yesusue ipaki kunauna, “Saimon, Saimon, iyese. Apue wit ouneri uteineria inaina xesaurouneri sie Satanie tinipo xotikisu erurutikepure kunawotai.

³² Kaketaina, neu xonisu oro kopu xuweu wopinaure tianine kunikuni xitiai. Ne pirixinau xiyeri kounauwa xatanimana sokisokinikewai,” wotai.

³³ Kakati Pitae ipaki kauna, “Kokaipa, ye ne xeika kakauya ata xounuwai xirini xumaxaure ireine,” wotai.

³⁴ Kakati Yesusue kunauna, “Pita, ye ne kanine, ximine ukumani, kakarau sona yaxepu xuweuni, xeimore yause kunaunauwa ye nu sipa xuwe xewai,” wotai.

*Yesusue kunauna tataiyepi nini xe xopu xeika
ari pokia xeika saripiripiri masa xeika tepineri
xetai*

³⁵ Yesusue nupo tataiwopi ipaki kanikina, “Tini xesatikiti yeu saina tepure xoukiriai yause, tini xe xopu xeika ari pokia xeika erieri xeika tixowopu xuwe. Pa yause xosa tini kire sapi xuweitau tikati eiyo xikiriaire, e xuwe?” niketai. Kakati kunauneri, “Xuwe,” woteneai.

³⁶ Kakeri ipaki kanikina, “Paina, muaiya apu xe xopu tukua nu tepina. Apu ari pokia tuku rania tepina. Apu nu saripiripiri masa xuweuwa, nupo kumukumu xesauna xe tinapa kire saripiripiri masa isaya xepina.

³⁷ Pa amure, Xoiteupo nakau xosa mua kuna tuku, 'Xuiapue nu kire apu xoxi sie xekoteneai.' Ye katikine xuiapue pa kapia ye xosa kakepineri. Pa amure, Xoiteupo nakauwe kunauna xokupa kapia ye xosa akipa xepina xetaia, akipa xepina," niketai.

³⁸ Kakati ninie kunauneri, "Kokaipa, ne xekowo. Sini aimore saripiripiri masa tuku, mua purina," woteneai. Kakeri nue ipaki kanikina, "Pa itou," niketai.

*Yesusue Orip totou xosa kunikuni wotai
(Mt 26.36-46 xeika Mak 14.32-42)*

³⁹ Yesusue xokupa yause kakirouna sie, erewese wetina Orip totou xosa xowotai. Kakati nupo tataiwopie taiwoteneai.

⁴⁰ Totou xosa utu putarineri nupo tataiwopi ipaki kanikina, "Tini kunikuniwa, eruru tini xosa mopu xuweuwopinaure," niketai.

⁴¹ Kakerina weniki xayaka xayaka xetauro apue xe otuworu xourouna xe xe sie xosa xonana xoutapa ukurouna ipaki kunikunina,

⁴² "Xauwa, ne kakepure xinauwa, mua noikoi ye xosaipo xesauweye. Kaki xanau yeu nanunanu taiwou. Xuwe. Ne nakipo nanunanu kireni taiwo," xetai.

⁴³ Kakati kire mena xouropu xenikorokoroe kouyeuna sokisokiwtotai.

⁴⁴ Yesusupo mupokemu xiri xememesina tuitai-watia pani sokisoki xina kunikuni wotai. Kakati nupo nesie yawi sie oro kusawotai.

45 Yesusue kunikunieina tumurou nupo tataiwopi xonaiyeniketai. Xona xekenikatia, xonikikemu xiri pauwati xinipuroteneai.

46 Kakeri kanikina, “Tini ama xininukuna? Tini sarounari kunikuniwa. Eruru xosatiki moati, urakiarakiwaku,” niketai.

*Yutasie xiwai xupunikiro Yesusu tiniketai
(Mt 26.47-56 xeika Mak 14.43-50 xeika Yon 18.3-11)*

47 Yesusue xemu kunau puratia, kokaipa apu teue moteneai. Pa apu Yutasi xeteneai, nu Yesusupo 12-teu tataiwopi xopuropu, nue ime atariniketai. Kakina, Yesusu uritokowopure nu-tiemu motai.

48 Kakati Yesusue ipaki kotouna, “Yutasi ne Apupo Nono uritokoworine pa kapiarei apu xupunikiro tinikepure nanutiaire, wo?” wotai.

49 Kakati Yesusu nuko xeika puroteneai tataiwopie, kapia akipa xepure xati xekeri kunauneri, “Kokaipa, kunawau sini saripiripirie ounikiepinukure,” woteneai.

50 Kakeri kire nini xopuropue saripiripiri tina ere xuriatitipo saina apu ouna meruirapu xakumasa puromuwati oro kotai.

51 Kakati Yesusue xekeri kunauna, “Mua kapia wete,” wotai. Kakerina pa apupo xaku xosa xupo iyarati, pa apupo xaku xiyeri meruketai.

52 Kakerina ere xuriatiti xuno, Xoiteupo ata tumaupo xomatua nikau tumu xuno, Israil nikau tumu xunae kou soki tepure xeteneai ipaki kuna kanikina, “Tini kire apue, xomaxina pexina wopure xati, soki tepure kakieunuku saripiripiri xeika nawa xeika xaure xari kounukure, wo?”

⁵³ Ye xokupa asau Xoiteupo ata tumau tini xeika puritiaina pana, tini ye xosai xuputiki iyarepu xuwe. Pana mua yause paiya tinipo yause. Ximine ukumupo sokisoki paiye ye emeserina,” niketai.

Pitae kunauna, ye Yesusu sipa xuwe xetai

(Mt 26.57-58 xeika Mt 26.69-75 xeika Mak 14.53-54 xeika Mak 14.66-72 xeika Yon 18.12-18 xeika Yon 18.25-27)

⁵⁴ Yesusue kunaratia, soki sou ti xouneri, ere xuriatitipo ata kamoro yatawoteneai. Kakeri Pitae tainiki xouna xayaka xayaka xetauro purotai.

⁵⁵ Kireu apue pa ata tumauro xepi karari misi puroteneai. Kakeri Pitae nini xeika misi purotai.

⁵⁶ Xepiro misi purati kire saina xuie ati xeke tataipa utu xekotai. Pa saina xuie Pita xekeu puri kunauna, “Mua apu rania Yesusu xeika puroyai,” xetai.

⁵⁷ Kakati Pitae ipaki iwakina, “Xui, ye nu sipa xuwe,” wotai.

⁵⁸ Xurise kire apue xekeri kunauna, “Ne rania pa apu teu nikau apu,” wotai. Kakati Pitae kunauna, “Xuwe. Ye pa apu xuwe,” wotai.

⁵⁹ Yause xuwau xouratia, kire apue sokisoki kuna kunauna, “Suwauni kutu, mua apu rania nu xeika puroyai. Nu Kalilipo apu sore,” xetai.

⁶⁰ Pa rania Pitae kunauna, “Ne pa kuna kunautiaia ye xiri sipa xuweni kutu,” wotai. Pitae xemu kunau puratia, sapauni kakaraue yaxetai.

⁶¹ Kakati Kokaipae pirixina Pita xekotai. Kakati Kokaipae kunawotai kunaure Pitae xiyeri nanuwotai. Kokaipae Pita ipaki kauna, “Ximine uku-

mani, kakarau sona yaxepu xuweni, xeimore yause ipaki kunaunauwa ye nu sipa xuwe xewai,” wotai.

⁶² Paire Pitae kisau munana xoxi morepi morotai.

*Yesusu xitepi wauworineri ouwoteneai
(Mt 26.67-68 xeika Mak 14.65)*

⁶³ Yesusu teteneai apu teue pireuneru ouwoteneai.

⁶⁴ Kakineri marie ekekemu kurorineri ipaki kotouneri, “Ne kunatureture kunairae kunawo. Mua apu ounetaia, nu yuena,” woteneai.

⁶⁵ Kakerineri kireu xokupa ninia nu xosa xuwe xeteneai.

*Kuna xekexeketua ekenikiro Yesusu kuna xosa iyareteneai
(Mt 26.59-66 xeika Mak 14.55-64 xeika Yon 18.19-24)*

⁶⁶ Asau xouro moatia, xuiapu nikau tumue kou kununuwori, tu xotapa sipa apimie nini xeika ere xuriatiti xeika kununuwoteneai. Kakerineri ninipo kununu xosa Yesusu sou korineri kunauneru,

⁶⁷ “Ne sini kasike, Xoiteue nukou xuiapu xiyeri tinikepure iyaretai apua nere, xuwe?” woteneai. Kakeri nue kanikina, “Ye katikitia, tini yeu kuna xotikisuwakua xana xuwe.

⁶⁸ Ye kireu kunaure kototikia, tini yeu kuna xapa kayakua xana xuwe.

⁶⁹ Pana ximine xeika sewai sipesi sipesi yause xeika paiya Apupo Nonoe Xoiteu Kokaipa Sokisoki Tukupo xupo meruira, xosa misepina,” nike-tai.

⁷⁰ Kakati xokupa apue kotouneri, “Pa xati nakieni Xoiteupo, Nonore?” woteneai. Kakeri nue kanikina, “Takieni kunaunuku. Paiya ye kireni,” niketai.

⁷¹ Kakati ninie kunauneri, “Sini kireu apu yainikikiri kouneri nupo kapiaure kunawopi wetepu. Nukou supoini kunawati iyessinuku,” xeteneai.

23

Pailat ekero Yesusu kuna xosa iyareteneai
(Mt 27.1-2 xeika Mt 27.11-14 xeika Mak 15.1-5 xeika Yon 18.28-38)

¹ Pa xokupa kokai apue saneri Yesusu Pailat xosa sou xowoteneai.

² Utuneri kuna xotapa sarineri ipaki kunauneri, “Mua apue sinipo xuiapu nikau kapia porowati xekeukiriai. Sini Sisa xe tuwopinukua nue taiyerisiketai. Kakina kunauna Xoiteue nukou xuiapu xiyei tinikepure iyaretai kokemua iko kireni xirouna,” xeteneai.

³ Kakeri Pailatie Yesusu ipaki kotouna, “Ne Yuta nikau kokemure, wo?” Kakati Yesusue kuna xapa ipaki kauna, “Nakieni pa kuna kunaune,” wotai.

⁴ Kakati Pailatie ere xuriatiti xeika xuiapu xeika ipaki kanikina, “Ye mua apu xosa kire xu xekeui xana xuwe,” niketai.

⁵ Katatia ninie pani ipaki sokisoki kuna kunauneri, “Nu Yutia sanawapu wesewese texirouna, Kalilie akeri kouna kounapa sikou erewese xexe xina xuiapu taitainikina xonikikemu xusirouna,” xeteneai.

Erot ekero Yesusu kuna xosa iyareteneai.

⁶ Pailatie pa kuna iyeserina ipaki kotonikina, “Mua apua nu Kalilipo apure, wo?” niketai.

⁷ Yesusua Erotie yakuwotaipo sanawapu apu xati Pailatie kuna iyeserina, Erot xosa xesawati xowotai. Pa yause xosa Eroti rania Yerusalemu purotai.

⁸ Erotie Yesusu xekerina, nimaririwotai. Nure kuna iyeseyaina xuwau yause xekopu xuwe xati kire xonuxonu kapia kakatia xekopure xetai.

⁹ Erotie Yesusu xokupa sapire kotowotai. Kakatia Yesusue kire kuna xapa kawopu xuwe.

¹⁰ Kakati ere xuriatiti xeika tu xotapa sipa apimi xeikae nutiemu ma tumuneri mua tutuneri sokisoki kuna nu xosau suwoteneai.

¹¹ Kakeri Erotie nupo xomatua xeikae xisiworineri pirewoteneai. Kakerineri kire mari xosei tineri, takereruworineri, Pailati xosa xiyeri xesawoteneai.

¹² Ekimepa Erotie Pailati xeika xiwai sairounana pana, pa yause xosa paiya, xiwai turuwoteneai.

*Pailatie Yesusu na nikitoto xosa wara xetai
(Mt 27.15-26 xeika Mak 15.6-15 xeika Yon 18.38—19.16)*

¹³ Pailatie ere xuriatiti yainikina, xuiapu nikau tumu teu yainikina, xuiapu yainikina wati maneri kununuwoteneai.

¹⁴ Pailatie ipaki kanikina, “Tini ye xosa, mua apu sou ma kunaunuku, nue xuiapu nikau kapia porouna xikiriai. Taki purikiriai yauseni, pa xokupa kapiaure nu ati kotoutiai. Paina iyesa. Ye kire xu mua apu xosa xekopu xuwe. Ye nanutiaia

nu kire kapia xoreiyerati tini kuna xosa iyarepu xuwe.

¹⁵ Eroti rania nu mua nanunanu tuku xati, siko xosa xiyeri xesawati kotai. Iyesa. Mua apu nu kire kapia xoreiyeretai xati kunaunei xumopina xepixe.

¹⁶⁻¹⁷ Pa xati ai kasieineia wetiti xowopina,” niketai.

¹⁸ Paire xokupa xuiapu xeikae, ere urue ipaki yaxineri, “Pa apu ouwari xumati, Parapas wetari maiyesika,” xeteneai.

¹⁹ Parapas apua erewese kapmani xeika xoma sarina, apu ouwati xumati, kakauya atoro iyare-niai.

²⁰ Pailatie xiyeri kuna kanikina, “Ye Yesusu wetiti xowopina,” niketai.

²¹ Kakati ipaki yaxineri, “Na nikitoto xosa wara! Na nikitoto xosa wara!” xeteneai.

²² Pailatie xeimore yause xi kuna kanikina, “Amakatina? Nu amu kapia xoreiyeretaina? Nu kire kapia xoreieretai xati ye xekeri kunaunei nu xumopina xepixe. Pa xati ai kasieineia wetiti xowopina,” niketai.

²³ Kaniketai sorena Yesusu na nikitoto xosa warepinaure ninie eririkineri pani sokisoki yax-eteneai. Kakeri ninipo urue Pailatipo kuna ekoyawoteneai.

²⁴ Kakeri Pailatie ninipo kuna taina, Yesusu xumopina xetai.

²⁵ Pa apu kapmani xeika xoma sarina apu ouwati xumati, Romupoe kakauya ata iyare-neai, Pailatie wetepinaure xuiapue yaxeteneai. Pailatie xuiapu nikau kuna taina pa apu wetati, xowati, Yesusu xomatua xupunikiro tiniketai.

Yesusu na nikitoto xouro wareteneai
(Mt 27.32-44 xeika Mak 15.21-32 xeika Yon 19.17-27)

²⁶ Xomatuae Yesusu sou xoworia, kire apue erewese xowopure moati xekoteneai. Apu wenumu Saimon, nu Sairini ere wesepu soki teteneai. Na nikitoto xaurauo xemereruwori Yesusu taiwotai.

²⁷ Kokaipa xuiapu kinie Yesusu taiwoteneai. Kakeri xokupa xuie Yesusure murineri karu masi woroteneai.

²⁸ Kakeri Yesusue pirixina ipaki kanikina, “Tini Yerusalemu xuimi, kakixanari yeure moraku. Tini takire murinari, niretikimanaure mora,” niketai.

²⁹ “Iyesa. Xurise kire yause putawatia ipaki kunauneria, ‘Xuimi nono iyarepu xuweu wopineri xeika, xuimi nono iyarepu xuweuwoniai xeika, xuimi nono apuri tinikepu xuweuwoteneai, xeikae nimaririwopineri,’ xepineri.

³⁰ Pa yause xosa siri ipaki kanikineria, ‘Sini xorosikari,’ totou ararae ‘Sini kururusikepineri,’ xepineri.

³¹ Ximine muanumu kapia, ene tuku na xosa kakinerina, amu kapia na mouweki xosa kakepinerina?” niketai.

³² Xomatuae aimore apu poriporitua rania, Yesusu xeika ouniekpure, soniki xowoteneai.

³³ Kire wese wenumu Tapa Sekoromu xosa utu putawoteneai. Pa wese xosa Yesusu na nikitoto xouro wareteneai. Apu xoxi aimore rania wainikereteneai, kirepa Yesusupo xupo meruirapu na nikitoto xosana, kire paiya xupo sakipairapu na nikitoto xosa wareteneai.

³⁴ Kakeri Yesusue kunauna, “Xauwa, ne ninipo xunu weterinike. Mua kapia kaketeneai nini sipa xuwe xati kakineri,” xetai. Xomatuae Yesusupo nekei xuru niko utei tepure satu nerawoteneai.

³⁵ Xuiapue tumuneri xekeu puroria, Yuta nikau tumue Yesusu ipaki pireuneri, “Nu kireu apu tianikeyai. Suwau Xoiteue mua apu iyarati nupo saina tina nupo xuiapu xiyeri tinikepina xatia, nukoini nuko tianuwopina,” xeteneai.

³⁶ Xomatuae rania pirewoteneai. Yesusu nutiemu maneri xisa isi worotai tuwopure xeteneai.

³⁷ Kakeri ipaki kunauneri, “Ne suwau Yuta nikau kokemu xatia, nakieni naki tianiwo,” woteneai.

³⁸ Kakerineri kire kuna xayau tineri Yesusupo taporo na nikitoto xosa tareteneai. Pa kuna muanumu, “Mua apu nu Yuta nikau kokemu,” xeteneai.

³⁹ Apu xoxi aimore Yesusu xeika wainikereteneai, kirei Yesusu ipaki pireuna. “Xoiteue iyaretai apu nere, wo? Paina ne naki tianinau, sini rania tianisike,” wotai.

⁴⁰ Kakati kire apue pa kuna iyeserina, xatau ipaki auna, “Ne rania mua apu tetai sie xu titiai, ne Xoiteure ximikau xana xuwere?”

⁴¹ Sini ousieri xumuyatia, nini asinaku kapia kakineri. Sioe xoxi kapia kakiyatiareni kutu mua xu tinuwa. Pana mua apu nu kire poripori kapia kakepu xuwe,” wotai.

⁴² Kakeri kunauna, “Yesusu, ne xuiapu yaku-nikewai yause xosa, ye nanuyewai,” wotai.

⁴³ Kakati Yesusue ipaki kauna, “Ye suwauni

kutu kanine, ximine ne ye xeika mena xouro purowai,” wotai.

Yesusu xumotai
(Mt 27.45-56 xeika Mak 15.33-41 xeika Yon 19.28-30)

⁴⁴ Asauniki yause 12 kiloku sie xosa, ou xiri ukumu utu 3 kiloku xoruwati xetai,

⁴⁵ pa amure, asau memeremu pa yause xosa xuweirotai. Kakati kokaipa mari Xoiteupo atoro tua purotai, xiri kiraxina aimore xakuwetai.

⁴⁶ Kakati Yesusue pani ere uru yaxina, “Xauwa yeu xenimi neu xupuniro iyarine,” xetai. Kaki uru yarina xumotai.

⁴⁷ Xomatua nikau tumue pa kapia xeke-rina, Xoiteupo wenumu xouroretai, kunauna, “Suwauni kutu, mua apu nu siomou, nu poripori erepu xuwe,” xetai.

⁴⁸ Xokupa xuiapu pa kapia xekopure, kou kununuwoteneae pa kapia xekeri, eiyorineri totoniki ouneri nikou ata yau xiyeri xouxanau woteneai.

⁴⁹ Yesusupo xokupa xataumana xeika xui teu Kalili wetineri Yesusu tai koteneai xeikae, xayax-ayaka xetauro tumuneri pa xokupa kapia yarax-etai xekoteneai.

Yesusu mou tineri xe porou upu xuroki xosa iyareteneai

(Mt 27.57-61 xeika Mak 15.42-47 xeika Yon 19.38-42)

⁵⁰ Kire apue purotai, nupo wenumu Yosepu. Nu Yuta nikau kire erewese, Arimatia xeteneaiapo apu. Nu apu kutu asinaku, nu rania Yutapu kire kuna xekexeketua.

⁵¹ Nu kireu kuna xekexeke tua nikau nanunanu xeika kapia xeikaure iyo nikepu xuwe. Nu Xoiteue xuiapu yakunikepina yause xekopure yakurouna.

⁵² Nue Yesusu mou tepure Pailati xou kotowatia, Pailatie iyo wotai.

⁵³ Kakati Yesusu mou oro tikouna, mari xoseie xotori ekime apu upuworopu xuweu kopaupuro iyaretai. Pa kopaupua apue xe porouneri xuroreki.

⁵⁴ Pa asauwa Yuta Nikau Arikepi Yausepu xuru ireiyepineri, pa xati pa yause tomuroirotai.

⁵⁵ Kalili wetineri Yesusu xeika koteneai xuimie Yosepu tai xouneri pa kopaupu xekoteneai. Yosepue amaki Yesusu mou iyaretai rania xekoteneai.

⁵⁶ Xuimie xekerineri, nikou atoro xiyeri xouneri, kireu kasuwei xeika orip xona asinaku xuri tuku xeika ireiyeteneai. Kakerineri tuxotapae kunawoki sie Yuta Nikau Arikepi Yause xosa ariketeneai.

24

Yesusue xiyeri sarotai

(Mt 28.1-10 xeika Mak 16.1-8 xeika Yon 20.1-10)

¹ Murisiro akereki asau xosa, xoripesauni kutu xuimie kopaupuro xowoteneai. Pa kasuwei xuru asinaku xuri tuku ireiyeteneai ti xowoteneai.

² Utu xekoria apue pa xe kopaupu parareteneai upu suporo puropu xuwe. Yauweri ekorekore xowotai.

³ Upu minika maneteneai sorena, Yesusu Kokaipa seke moupu xekopu xuwe.

⁴ Yesusu mou anoro purotai nini sipa xuwe xati, xokupa nanunanu tipuroteneai. Kakeria aimore apu, ninipo nekeiye xiri una piririkati nutieniki tumu puroteneai.

⁵ Xuimie xiri ximikerineri kokorumeuneri ou xekoteneai. Kakeri pa apu aimorei ipaki kanikineri, “Tini apu xumoki nikau wesepa amakati apu ekeoma tuku kou xirekinukuna?”

⁶ Nu muoro puratixe. Nu itou sarotai. Nu Kalili purotai yauseni, mua kuna tiketai tini xiyeri nanuwa.

⁷ Nue ipaki katikina, xunu erirouneri apu xupunikiro Apupo Nono tinikeria, na nikitoto xosa warepineri. Kakeria asau xeimore xosa xiyeri saropina xetai,” niketeneai.

⁸ Kanikeri ekime Yesusue kanikeyai kuna nanu-worineri,

⁹ kopaupu wetineri xiyeri xowoteneai. Xouneri Yesusupo tataiwopi 11-teu kanikineri, kireu xuiapu rania pa xokupa kapiaure kanikete woteneai.

¹⁰ Yesusupo tianuwopi kaniketeneai xui teu muai, Maktala erewesepu Maria, Yoana, Yemusipo ana Maria, kireu xui teu xeika, nini paiye kunawoteneai.

¹¹ Yesusupo tianuwopie, xui nikau kuna aini peroro kuna parineri ninipo kuna suwau xepu xuwe.

¹² Pita nukoini sana kopaupuro keikei xowotai. Xouna korumeirou upuro oioiwotaia, mari xaku teu kireni purati xekotai. Atoro xiyeri xouna pa kapia yaraxetaire xokupa nanunanu tetai.

Aimore apue Emeusipo imero Yesusu xekoxeteneai

(Mak 16.12-13)

¹³ Xuimie kopaupuro xowoteneai yauseni, Yesusupo tataiwopi aimorei, Emeus xeteneai wese teipa xowoxeteneai. Pa wese paiya Yerusalemu tomuro purati xana 11 kilomita xeteneai sie xosa xetauro purina.

¹⁴ Aimore apue xoupurineria, pa xokupa kapia yaraxetaire kunaupa xowoxeteneai.

¹⁵ Pa kapia yaraxetaire xokupa kuna kunauneri kotoxeria, Yesusu nukoe nutieniki moati xirini xowoteneai.

¹⁶ Kakati kire sapie ninipo ekiniki kirikiriwati, muaiya Yesusue xineri sipawopu xuwe.

¹⁷ Xoupurineria nini ipaki kotonikina, “Tini amure kunaupa xounuana?” niketai. Nue kaki kunawatia, xoniki sua tuku muanikie tumuwoteneai.

¹⁸ Pa aimore apu, kirepu wenumu Kliopasi, nue kuna xapa kauna, “Xokupa xuiapu xetaxetau wesepue Yerusalemu mua purineri. Pa yause xosa Yerusalemu pa kapia yaraxetaia ne kireni sipa xuwerau?” wotai.

¹⁹ Kaki kunawatia, Yesusue kotonikina, “Amu kapiana?” niketai.

Kakati ninie ipaki kauneri, “Sini Nasaretipo Yesusu xosa pa xokupa kapia yaraxetaire kunaunuku. Nu kire kunatureture, nu Xoiteu ekero xeika xuiapu ekinikiro xeika sokisoki saina tina sokisoki kuna kunaourouna.

²⁰ Sikou ere xuriatiti xeika tumu teu xeikae kapmani xupuro iyareteneai. Kakeri kapmanie

ouwepure kuna ouworineri, na nikitoto xosa wareteneai.

²¹ Pa apu Yesusua nu Xoiteue Israil apimi xiyeri tinikepure iyaretai xinuku ekimeni xosikisukiriai. Pa xeika kire kuna rania. Ouweri xumotai yausei kouna ximine asau xeimore xina.

²² Ximine sinipo xui tuturopu kireu xuimie sini xiri uresiketeneai. Nini xoripesauni kutu kopaupuro xowoteneai,

²³ Yesusu mou purati xekopu xuwe. Xiyeri kou ipaki kunauneri, 'Sini xiniwepie sie xenikorokoro xekenikikiria, kunauneri, "Nu ekeoma purina siketeneai," ' xeteneai.

²⁴ Kakeri sini kireue kopaupuro xouneri, xuie kunawoteneai sie upu xekoteneai sorena, Yesusu nuko xekopu xuwe," woteneai.

²⁵ Kakexeri Yesusue ipaki kanina, "Tini nananatua, tini nanunanu xuwe xati, xokupa kuna kunatureturei kunawoniaire sapauni xotikirei saroati xotikisuwarixe.

²⁶ Pa ama? Pa apua Xoiteue sokisoki kuna kunauna, xesauti xounapa ikou xuiapu xiyeri tinikepina xeyaiya tini sipa xuwere? Nu tatau xemerina paiyeye sewai Xoiteu xosa kokaipa wenumuni kutu tepina," niketai.

²⁷ Kakerina kuna utei kaniketai. Mosesipo kuna xeika xokupa kunatureture nikau xeikarei kuna xotapa tayetai, kanikinani Xoiteupo nakau xosa nukoure xokupa kuna masa purotai rania kaniketai.

²⁸ Utuneria pa apu aimorei xowopureiyewotai wese inasamuro munoteneai. Yesusua pani xoyewopureiye wotai.

²⁹ Kakati ninie taiyeru puri kunauneri, “Ne sini xeika puro. Asau iriropure xinana puripurinapa xorixepina,” woteneai. Kakeri atoro mana nini xeika purotai.

³⁰ Xurise xoye nepure xineria, Yesusue nini xeika misetai. Tupumoru tina Xoiteu eiyaseuweina poroporouna tiniketai.

³¹ Yesusue pa kakatia, ekiniki sisirauweineri, muaiya Yesusu xineri sipawoteneai. Kakeria sapauni lemeni xuweiroati, pani xiyeri xekopu xuwe.

³² Paire nioninioni ipaki kunauneri, “Suwauni kutu, sini imero kouyati, nue kuna sikina, Xoiteupo nakaupo nanunanu xotapa kasiati, xosikikemu xiri sarotai,” xeteneai.

³³ Pa aimore apue kunarineri sapauni sarou Yerusalemu xiyeri xowoteneai. Utuneru Yesusupo tataiwopi 11-teu xeika kireu xatanikimana xeikae kununu purori xekeniketeneai.

³⁴ Kakexeri ninie pa apu aimore ipaki kanikineri, “Suwauni kutu Kokaipae xiyeri sarotai! Saimonie xekotai!” niketeneai.

³⁵ Kakeri ninie xokupa kapia imero xekoteneaire kuna kaniketeneai. Pani kunauneri, “Nu tupumoru porowotai yauseye, sini xekeu sipauyatiai,” niketeneai.

*Yesusupo tataiwopie Yesusu xekoteneai
(Mt 28.16-20 xeika Mak 16.14-18 xeika Yon 20.19-23)*

³⁶ Yesusupo tataiwopie pani kunau puroria, Yesusu nukoini nini xopu tumuwotai. Yesusue

ipaki kanikina, “Tinipo xotikikemu yoroarani pura,” niketai.

³⁷ Kakatia ureuwei ximikieteneai. Kire kopa xekeunuku xi nanuwoteneai.

³⁸ Kakeri ipaki kanikina, “Tini amakati xoxi ure ureunukuna? Tini amakati xokupa nanunanu tinukuna?

³⁹ Yeu xupi yoruka axiri xeika siai yoruka axiri xeika xekoa. Ye ikoini purine. Yeu mupi tiuru-tiuru nari xekoa. Kopa paiya iko xosa xekeukiriai sie nini tepu xeika ei xeika xekoakuaixe,” niketai.

⁴⁰ Pa kuna kunarina, nupo xupo yoruka xeika siau yoruka xeika nini atariniketai.

⁴¹ Xekeri xiri nimariri woteneaina pana xonikisuwopu xuweu xokupa nanunanu teteneai. Kakeri ipaki kanikina, “Tini kireu xoye muoro purinare?” niketai.

⁴² Kakati xuwoteneai wese masa tuwori,

⁴³ nue tina nati, xekoteneai.

⁴⁴ Yesusue ipaki kanikina, “Ye taki tukuni puriai yause xosa ipaki katikine, yeure ekime xokupa kuna Mosesipo tu xosa xayauneri, kunature-
ture nikau nakau xosa xayauneri, nakau siri xosa xayauneri woniaia, pa xokupa kapia paiya suwauni kutu yaraxepina xine katikiai,” niketai.

⁴⁵ Xoiteupo nakau xosa purotai kuna xotapa ati sipawopinerire tianiniketai.

⁴⁶ Ipaki kanikina, “Xoiteupo nakau xosa mua kunauku, Xoiteue nupo xuiapu xiyeri tinikepure iyaretai apua nu tatau xemenapa asau xeimore xosa kopaupurei xiyeri saropina.

⁴⁷ Kakatia nupo wenumurei xokupa sanawa sanawa xuiapu xosa kuna uteiwoi xoniki pirix-

eria, Xoiteue ninipo xunu weterinikepina. Tini Yerusalemue saina xotapa tainaria,

⁴⁸ pa xokupa kapia ekitikiro yaraxetaire kuna kanikakuai.

⁴⁹ Iyesa. Ekime Xauwae sokisoki kuna kunauna, Xoiteupo Sokisoki Supo Youya tikepine xeyai, paiya yei xesaritikepine yause tomuroxina. Tini mua erewese purokieni pa Xoiteupo sokisoki takuai," niketai.

*Xoiteue Yesusu mena xouro xiyeri sou xowotai
(Mak 16.19-20 xeika YT 1.9-12)*

⁵⁰ Yesusue nupo tataiwopi Petani wese xexe soniki xowotai. Xupo xouro wawaieina Xoiteue atinikepinaure kotowotai.

⁵¹ Mupuniki xusi ounani, weniki xowati, Xoiteue mena xouro sou xowotai.

⁵² Kakati tataiwopie onikitapa ukurouneri nure muris teteneai. Kakerineri xiri nimariri eineri Yerusalemue xiyeri xowoteneai.

⁵³ Ninie xokupa yause Xoiteupo ata tumau purineri Xoiteupo wenumu xourorirouneri.

Xoiteupo Kuna
New Testament in Somau Garia
Nupela Testamen long tokples Somau Garia long
Nuigini

copyright © 2024 Pioneer Bible Translators

Language: Somau Karia

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

56ccf306-a353-5c26-b943-551207f76acc